



“ครึ่งเดียวในชีวิต”

ที่ระลึกการอุปสมบทชาวมหาสารคาม ๘๙๙ รูป

น้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศล

แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เสด็จประพาสต่างประเทศ

ครบ ๖๐ ปี

อุปถัมภ์พระบรมวงศานุวงศ์

จำนวน ๘๘๘ รูป

นี้ขอถวาย ถวายพระบาทสมเด็จพระ



พระตำราสัตตวาทพระพร

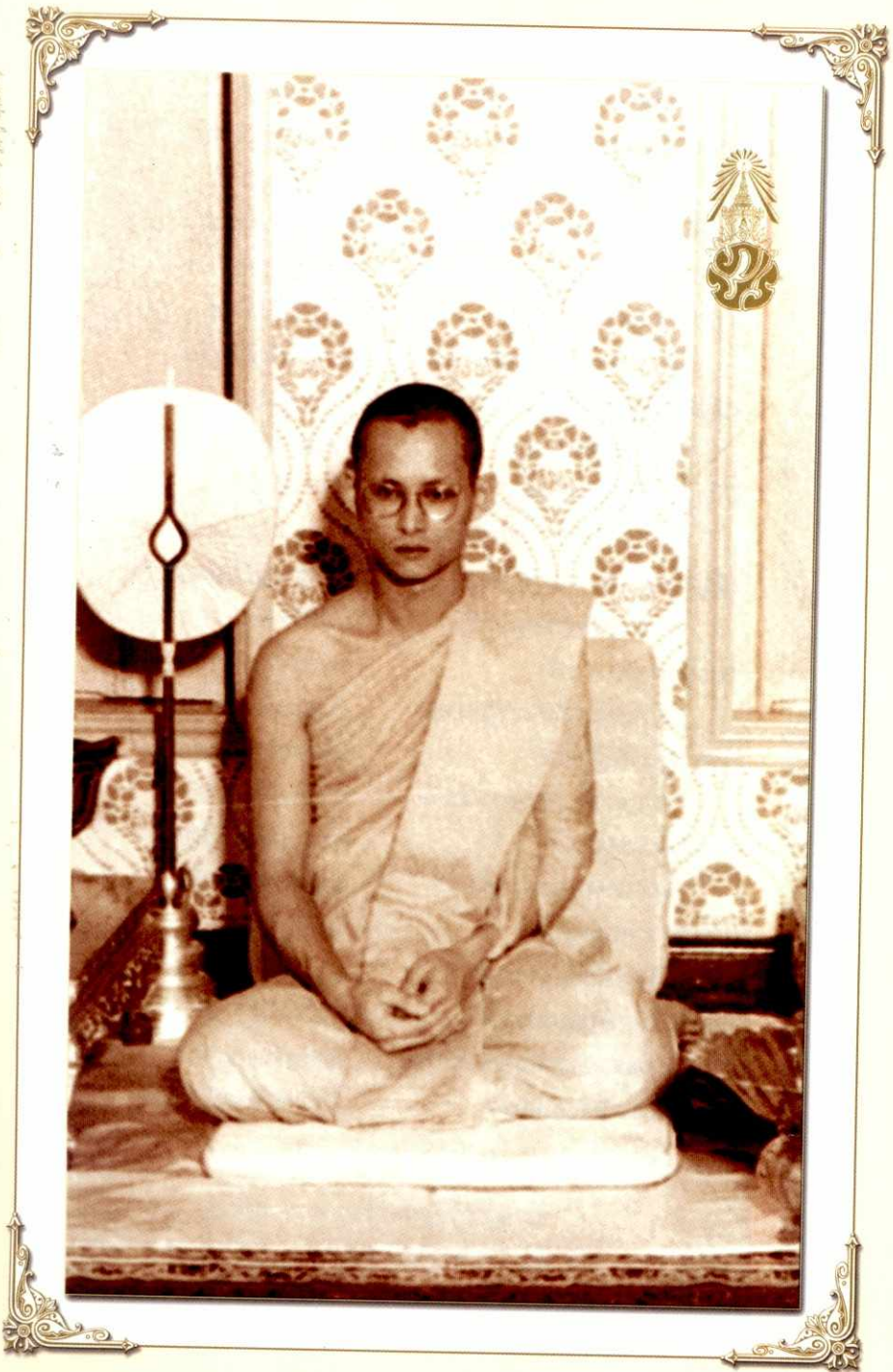
ของ

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ครบ ๖๐ ปี

อาตมภาพ ขอพระราชทาน อัญเชิญพระพุทธรูป มาถวายสมเด็จพระ
บรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า พระผู้ทรงประเสริฐ ในนามคณะสงฆ์ไทย
และในนามพุทธศาสนิกชนทุกชนแห่ง ที่อยู่เย็นเป็นสุขตลอดมา ภายใต้
ร่มพระบารมีที่ใหญ่อลวง

บัดนี้ ล่วงมาถึงมหามงคลสมัย ๖๐ ปี ทรงครองบัลลังก์
พระบารมีสูงส่งยิ่ง สวรรค์ชั้นฟ้า ขอพระราชทานอัญเชิญ
พระพุทธรูปมาถวาย ซึ่งอาตมภาพแห่งพระธรรม แห่งพระสงฆ์ แห่งองค์เทพ
พรหม ให้พร้อมพร้อม แวดล้อมรักษา สมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารเจ้า
และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ให้ได้ทรงประกาศความ
เป็นไทย ที่ใหญ่ยิ่งด้วยพระเมตตาบารมีที่ไม่มีวันเสื่อมสลาย

ขอพระราชทานถวายพระพร



สมเด็จพระภูมิลิขิน	นวมินทราชินี
ครองราชย์ณลดาตนิติวิธ	และชนบดิถรรวม
เป็นขุทอมามกอิราช	นฤนาถนุสรณ์นำ
องค์อัครศาสนาปดัมภ์	ทสิพิชธรรมธาร
ทรงเพียรประกอบพระกรณ	นยปริชญาณตาล
จงเจตน์ขจัดวิปฏิสาร	อนุกุลนิกรไทย
ปองราชภักดิ์เจริญสุขสวัสดิ-	ติพิพัฒน์นิพิชชัย
เปรื่องปรีชรราชสิดิรใน	ททยาประชาชน
อาทรพสกนุชบิดา	กรุณาถนุชชน
เยื้องตัวมตุงนิกรตล	ทฤทรรษ์อหิงสา
ทรงธรรมประทานอิทธิกรณ	ยถตุลยพระเมตตทา
เพ็ดมัททรพระราชปฏิญาณ	ทะนุราชภักดิ์ไพทรมย์
แนวเศรษฐิกิจคุณวิดิ	สมชีวิตาคม
ตามโลกนาถวจนสม	อนุศาสน์พสกนันท
เสริมส่งพระไตรปฏิภทรอง	ชิตสงมส์มาทาณ
ฐานานุรูปสิลวิชานน	อุปดัมภ์ ณ ฐานันตร
เพ็ดมภาถลองพระสิริวิธ	สุรชัตติยาสรรรค์
ทกลิขณนาสุภตวัล-	ยประภัสสรนินิธิศัย
มมงคลสมัยพสกนพร้อม	มนน้อมตวาชัย
เดชานุภาพรตนตรัย	อติเรกวโรชาร
ทัมมาญโกชนมพรรษ	จิรวัดมนวิวิฐชัทวาร
ถ่องพรรณพิบูลยพลสาร	นิรโรคนิรามัย
ทรงสมประสงค์วรประสิข-	อิสฤษต์สรณูไน
โอศุรย์ประเสริชुकุภสมัย	ฐิติรัชนิรันตรเทอญ

ขอถวายพระพร

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะฯ

พระพรหมวชิรญาณ วัดยานนาวา รัถยกรอง

(คัดลอกมาจาก วารสารธรรมะคือคุณากร ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑๓ เดือนมิถุนายน ๒๕๔๙)





คำนิยม

พระราชสาธคามาณีย์

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม วัดอภิสิริ

การอุปสมบทครั้งนี้ มีความสำคัญแก่ปวงชนชาวไทยที่ได้แสดงออกในความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงมีพระราชดำรัสในโอกาสเสด็จออกผนวช เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ว่า “โดยที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของเรา ทั้งตามความศรัทธาเชื่อมั่นของข้าพเจ้าเองก็เห็นเป็นศาสนาที่ดีอีกศาสนาหนึ่ง เนื่องในบรรดาสัจธรรมคำสอนอันชอบด้วยเหตุผล จึงคิดอยู่ว่า ถ้าโอกาสอำนวยแก่ข้าพเจ้าควรจักได้บวชสักระยะเวลาหนึ่งตามราชประเพณี ซึ่งจักเป็นการสนองพระคุณพระราชนุภาพาริตามคตินิยมด้วย และนับตั้งแต่ข้าพเจ้าได้ครองราชสิบสันติวงศ์ ต่อจากพระเชษฐภคินีที่ล่วงมาแล้ว เห็นน่าจะถึงเวลาที่ควรทำตามความตั้งใจไว้ั้นประการหนึ่ง จึงได้ตกลงใจที่จะบรรพชาอุปสมบทในวันที่ ๒๒ เดือนตุลาคมนี้”

สำหรับปวงชนชาวไทย ได้แสดงออกซึ่งความกตัญญูตเวทีครั้งนี้ นับว่าเป็นมหากุศลเป็นอย่างยิ่งของปวงชนชาวไทยเราทุกหมู่เหล่า ได้ยึดเอาความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นที่ตั้ง ทุกๆ ท่านที่อุปสมบท เพื่อทดแทนพระคุณของพระองค์ท่านที่ทรงปกป้องคุ้มครอง ด้วยพระปัญญาคุณ พระเมตตาคุณ พระมหากรุณาคุณ แก่ปวงชนชาวไทย

ในการนี้ จังหวัดมหาสารคามได้มีการอุปสมบทเพื่อเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติต่อพระองค์ท่าน ทางบ้านเมืองมีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ฝ่ายสงฆ์มีเจ้าคณะจังหวัดเป็นประธาน และในการอุปสมบทครั้งนี้ ท่านผู้ว่าราชการ ข้าราชการ พ่อค้า และประชาชน ที่มีความเลื่อมใสศรัทธาในบวรพระพุทธศาสนาจึงได้อุปสมบทเฉลิมฉลองครองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ท้ายนี้ ขออัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ของอภิบาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกๆ พระองค์ ให้มีพระชนมายุยืนนาน มีพระเกษมสำราญเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของปวงชนชาวไทยเทอญ

พระราชสาธคามาณีย์

พระราชสาธคามาณีย์

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม วัดอภิสิริ



คำนิยม

พระวินัยสุนทรเมธี

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม (ธรมยุต)

จังหวัดมหาสารคามร่วมกับส่วนราชการ พร้อมด้วยคณะสงฆ์จังหวัดมหาสารคาม ได้ร่วมกันจัดงานพิธีอุปสมบทเพื่อเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๘๘๙ รูป เนื่องในมงคลวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เสด็จสถิตในราชมโหศวรรยศิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

จังหวัดมหาสารคาม โดยการนำของท่านชวน ศิรินันท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม ได้เป็นประธานจัดงานดังกล่าวขึ้นในวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ พร้อมกันทั้งจังหวัดทุกอำเภอ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งส่วนราชการ คณะสงฆ์ เอกชน และพ่อค้าประชาชนชาวจังหวัดมหาสารคาม ให้การสนับสนุนจึงทำให้งานนี้สำเร็จลุล่วงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ประสพผลสำเร็จเกินคาดหวัง สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งพุทธมณฑลอีสาน

อาตมาภาพขออนุโมทนา และขออำนวยการด้วยอำนาจของคุณพระศรีรัตนตรัย คุณพระพุทธ คุณพระธรรม และคุณพระสงฆ์ บุญกุศลขององค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจตลอด ๖๐ ปีของพระองค์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์อันมี พระธาตุนาดูน พระประธานพุทธกันทรวิชัย เจ้าพ่อหลักเมือง และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย จงมารวมกันเป็นตบะเดชะช่วยหนุนส่งให้ชาวจังหวัดมหาสารคาม จงประสบแต่ความสุขความเจริญ ปราศจากโรคภัยภัยพิบัติ อุบัติวินตวร้าย ตลอดกาลนาน.

พระวินัยสุนทรเมธี

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม (ธรมยุต)



คำนำ

เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ นับเป็นการครองราชสมบัติที่ยาวนานที่สุดในประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดจัดงานเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๙

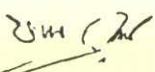
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันได้บังเกิดประโยชน์แก่บ้านเมืองและพสกนิกรเป็นอนเนกอนันต์ มีพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตาการุณยธิคุณ ทรงห่วงใยในความเป็นอยู่ของพสกนิกร และได้เสด็จออกเยี่ยมเยียนดูแลทุกข์สุขของพสกนิกรทุกภูมิภาคอยู่เป็นเนืองนิตย์ โดยมีได้ทรงห่วงวุ่นแรงแสดงความยากลำบากและภัยอันตรายใด สมดังพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า **“...เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม...”** ดังนั้น เพื่อเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและแสดงออกถึงความจงรักภักดีและความกตัญญูตงเวลาที่ต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จังหวัดมหาสารคามโดยความเห็นชอบของคณะสงฆ์ประกอบด้วย พระราชสาธิตามุนีเจ้าคณะจังหวัดฝ่ายมหานิกาย พระวินัยสุนทรเมธีเจ้าคณะจังหวัดฝ่ายธรรมยุตเจ้าคณะอำเภอ/กิ่งอำเภอและพระเถรานุเถระทุกรูปจึงได้จัดให้มีการดำเนินงานตามโครงการอุปสมบทข้าราชการ พนักงานและประชาชนขึ้นมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นการน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และส่งเสริมงานด้านพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญของจังหวัด มีเป้าหมายอุปสมบทพระนวกะ จำนวน ๖๐๙ รูป แต่ปรากฏว่ามีผู้มีจิตศรัทธาร่วมอุปสมบทเกินกว่าเป้าหมาย คือ ๘๙๙ รูป ในระหว่างวันที่ ๕-๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ ณ วัดที่อำเภอ/กิ่งอำเภอกำหนดไว้ ถือว่าเป็นการอุปสมบทพระนวกะที่มีจำนวนมากที่สุดในประวัติศาสตร์ของจังหวัดมหาสารคาม ที่เป็นการอุปสมบทเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้ จังหวัดมหาสารคามได้มีหนังสือนำเรียนเลขาธิการพระราชวังเพื่อพิจารณานำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ขอรับพระราชทานผ้าไตร ๑๒ ไตร และ



สำนักพระราชวังได้มีหมายรับสั่งที่ ๑๓๗๘๙ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙
 แจ้งว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าไตร ๑๒ ไตรดังกล่าว
 เมื่อรวมกับผ้าไตรที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคามและอำเภอ
 บรบือได้รับพระราชทานมาไว้แล้วแห่งละ ๑ ไตร จังหวัดมหาสารคามจึงได้รับ
 ผ้าพระราชทานผ้าไตรรวมทั้งสิ้น ๑๔ ไตร

หนังสืออนุสรณ์การอุปสมบทนี้จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่ายให้กับหน่วยงานที่
 เกี่ยวข้องทั้งในระดับส่วนกลาง จังหวัดทุกจังหวัด กรุงเทพมหานคร และหน่วย
 ราชการในจังหวัดและภาคเอกชน โดยรวบรวมเหตุผลและความเป็นมาของการ
 อุปสมบท ประวัติจังหวัดมหาสารคาม พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อขจัดความยากจน
 ตลอดจนประมวลภาพที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและอื่น ๆ

ขอขอบคุณส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารองค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น พี่น้องกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ และพี่น้องชาวจังหวัดมหาสารคาม
 ทุกท่านที่มีส่วนร่วมสนับสนุนให้การจัดงานอุปสมบทครั้งนี้ได้สำเร็จลุล่วงเป็น
 อย่างดียิ่ง ขอขอบคุณ ผศ.ธีรชัย บุญมาธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 ตลอดจนงานประชาสัมพันธ์ กองกลาง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม และห้องภาพศรีอรุณ อำเภอเขียงยืน โดยคุณกมล ตราชู ที่ได้กรุณา
 อนุเคราะห์ภาพและบทความในการเสด็จพระราชดำเนินจนสามารถรวบรวม
 ข้อมูลเรื่องราวที่สมบูรณ์และชัดเจนขึ้น หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงเป็นประโยชน์
 แก่ผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็น
 อย่างดียิ่งไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย


 (นายชวัน ศิรินันท์พร)

ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

“ครึ่งเดียวในชีวิต”

อุปสมบทพระภิกษุสามเณร ทหารสาธิต จำนวน ๘๘๙ รูป
น้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี



สารบัญ

คำนำ

๘

“ครึ่งเดียวในชีวิต” อุปสมบทพระภิกษุสามเณร ทหารสาธิต ๘๘๙ รูป

น้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศล

แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาส

ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

๑๓

ประวัติจังหวัดมหาสารคาม

๒๑

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ...ของมหาสารคาม

๕๕

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดความยากจน

๓๓





ภาคผนวก

- ✦ โครงการอุปสมบทข้าราชการ พนักงานและประชาชนเพื่อ
น้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสฉลอง
สิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ๙๑
- ✦ สำเนาหนังสือจังหวัดมหาสารคาม ที่ มค ๐๐๑๓/๔๘๖๓
ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙ ๙๓
- ✦ สำเนามายรับสั่ง ที่ ๑๓๓๕๙
ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ๙๔
- ✦ รายชื่อผู้อุปสมบท ๙๙
- ✦ ภาพถ่ายกิจกรรมการอุปสมบท ๑๔๓





“ครั้งเดียวในชีวิต”

อุปสมบทชวามหาสารคาม ๘๙๙ รูป น้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสการฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี



โดย... ชวบ ศิริบัณฑิตพร

ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคามเป็นจังหวัดที่ตั้ง ณ ศูนย์กลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ “สะดืออีสาน” รู้กันทั่วไปในอีกชื่อหนึ่งว่า “ดักอีสานคร” ผมได้รับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม ถือเป็นจังหวัดแรกที่ผมได้มีโอกาสเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ทำให้รู้สึกมีความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ผมทราบดีว่าประชาชนชาวจังหวัดมหาสารคามเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีคุณธรรม ผักใฝ่ธรรมะ มีอาชีพหลักคือ การเกษตรกรรม แต่เนื่องจากสภาพภูมิอากาศของจังหวัดมหาสารคามไม่เอื้ออำนวยต่อการเกษตรกรรม ทำให้ชาวจังหวัดมหาสารคามได้รับความกดดันตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นต้นมา

จากผลดังกล่าวบรรพบุรุษของชาวมหาสารคามกลับ **"ถือเอาภิกขุติเป็นโอกาส"** ในการต่อสู้ดิ้นรนกับข้อจำกัดทางธรรมชาติจนส่งผลให้จังหวัดมหาสารคาม พัฒนาไปสู่ **"สังคมแห่งการเรียนรู้"** ในปัจจุบัน

จากพื้นฐานทางจิตใจที่ชาวมหาสารคามใฝ่ธรรมะ รักความสงบเป็นสำคัญอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง **"พระธาตุนาดูน"** ตั้ง ณ ตำบลนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม หรือพุทธมณฑลอีสาน ถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของ



พระธาตุนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ชาวจังหวัดมหาสารคามได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ มาทรงประกอบพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุเข้าบรรจุในองค์เจดีย์พระธาตุนาดูนนี้ นอกจากนั้น คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า พระธาตุนาดูน นอกจากจะตั้งอยู่ใจกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว ในด้านประวัติศาสตร์ยังเป็นแหล่งศูนย์กลางพุทธศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง จึงได้มีมติให้พระธาตุนาดูนเป็น **"พุทธมณฑลอีสาน"** ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้นมา และกำหนดจัดงานนมัสการพระธาตุนาดูนตรงกับวันเพ็ญเดือน ๓





(วันมาฆบูชา) จนถึงปัจจุบัน และขณะนี้ จังหวัดมหาสารคามได้ความเห็นชอบจากคณะสงฆ์ ประกอบด้วยพระเดชพระคุณพระราชาสารคามมุนี และพระวินัยสุนทรเมธี เจ้าคณะจังหวัดทั้ง ๒ นิกาย เจ้าคณะอำเภอ/กิ่งอำเภอ และพระเถรานุเถระทุกรูป และโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนได้จัดให้มีการปฏิบัติธรรมปีละ ๔ ครั้ง ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา ทำให้มีพุทธศาสนิกชนจากทั่วทุกสารทิศหลั่งไหลเข้ามาปฏิบัติธรรมที่พระธาตุนาดูนในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน นิสิต นักศึกษาจากทั่วทุกสารทิศอีกเช่นกันที่เดินทางมาศึกษาสถาบันการศึกษาในดินแดน **"ตักสิลานคร"** แห่งนี้ ล้วนได้เข้ามาปฏิบัติธรรมตามที่จังหวัดมหาสารคามได้จัดให้มีขึ้นดังกล่าว ทำให้ประจักษ์ชัดได้ว่าจังหวัดมหาสารคามมีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสืบสานจากอดีตกาลจนถึงปัจจุบันกาล และคงดำเนินเช่นนี้สืบไปในอนาคตกาลอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ นับเป็นการครองราชสมบัติที่ยาวนานที่สุดในประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดจัดงานเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ ซึ่งตลอดระยะเวลาแห่งการครองราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอันเป็นประโยชน์สุขแก่พสกนิกรชาวไทยนานับการสมดังพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า **"...เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม..."** ดังจะเห็นได้จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรทั่วทุกภูมิภาค แม้แต่ห้องถิ่นทุรกันดารทั่วประเทศ โดยพระองค์ทรงยอมตรากตรำเหน็ดเหนื่อย เข้าไปแก้ไข ช่วยเหลือจนกระทั่งเห็นผลดีประจักษ์กันโดยทั่วไป

สำหรับพสกนิกรชาวจังหวัดมหาสารคามนั้น เมื่อวันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ



พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินถึงจังหวัดมหาสารคามเป็นครั้งแรก ทำให้พสกนิกรได้มีโอกาสเข้าเฝ้าชื่นชมพระบารมีอย่างใกล้ชิดก่อให้เกิดความปลาบปลื้มปิติยินดีเป็นล้นพ้นหาใดเสมอเหมือนมิได้ ถือว่าเป็นวันที่อยู่ในความทรงจำของพสกนิกรชาวจังหวัดมหาสารคามตลอดมา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระประธาน **พระพุทธรูปทรงกษัตริย์ อภิสสมัยธรรมนายก** ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มศ. มหาสารคาม เดิม) นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ นอกจากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรทุกภูมิภาคแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นปณิธานนำทางการพัฒนาประเทศไทยอีกด้วย สำหรับการทรงงานนั้นได้มีคำกล่าวที่ว่า **“พระเจ้าอยู่หัวเวลาทำอะไรทรงมุ่งมั่นมาก เรื่องความขยันไม่ต้องพูดทรงงานไม่มีวันเสาร์วันอาทิตย์ ไม่มีเวลากลางวันกลางคืน”**

จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระประมุขของประเทศและทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรม พระองค์มีอาจจะอดทรงเป็นห่วงสุขทุกข์ของพสกนิกรได้ จนกระทั่งปวงชนชาวไทยทั้งมวลเกิดพระเกียรติว่า เป็น **“พ่อพระ”** และเป็นศูนย์รวมของคนไทยทั้งชาติ ดังนั้น เพื่อเป็นการน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี เพื่อเป็นการแสดงออกซึ่งความสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณของพสกนิกรชาวมหาสารคามที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นการส่งเสริมงานด้านพระพุทธศาสนาทั้งการศึกษาและปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ตลอดจนการบริจาคทาน จังหวัดมหาสารคามโดยความเห็นชอบของคณะสงฆ์ จึงได้กำหนดให้มีโครงการอุปสมบท ข้าราชการ





พนักงานและประชาชนชาวจังหวัดมหาสารคาม เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ขึ้น มีเป้าหมายอุปสมบท ๖๐๙ รูป โดย “๖๐” หมายถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ส่วน “๙” หมายถึง รัชกาลที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ขณะนี้ มีผู้แจ้งความประสงค์เข้าร่วมอุปสมบทแล้วจำนวน ๘๙๙ คน เกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ ถือว่าเป็นจิตศรัทธาของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ที่ประสงค์จะอุปสมบทน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศล ทั้งนี้ผมได้แจ้งความประสงค์ขอร่วมอุปสมบทด้วยแล้ว พร้อมทั้งมีข้าราชการอีกหลายท่านได้แก่ นายแพทย์คำรณ ไชยศิริ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดมหาสารคาม นายวิสิทธิ์ ทองสมบูรณ์ นายอำเภอวาปีปทุม ว่าที่ พ.ต.วีรยุทธ ไวยภาพ นายอำเภอนาเชือก ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการครู และข้าราชการอื่นๆ อีกมากมาย ตลอดจนกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนโดยทั่วไป ถือเป็น **“ครั้งเดียวในชีวิต”** ที่ได้อุปสมบทเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี

ส่วนรูปแบบของการดำเนินงาน ได้ดำเนินการในลักษณะ **“บูรณาการ”** โดยที่ทำการปกครองจังหวัดมหาสารคามในฐานะฝ่ายเลขานุการได้ประสานและบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย ได้แก่ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม อำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกแห่ง เทศบาลเมืองมหาสารคาม เทศบาลตำบลทุกแห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง หน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมูลนิธิกองทุนพระธาตุนาดูน มีกำหนดอุปสมบทพร้อมกันทั้ง ๑๑ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ ในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๙ สำหรับอำเภอเมืองมหาสารคามได้มอบหมายให้ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม เป็นแม่ข่ายโดยประสานงานกับนายอำเภอเมืองมหาสารคาม ส่วนอำเภอ/กิ่งอำเภอที่เหลือได้มอบหมายให้



นายอำเภอ/ปลัดผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นแม่งาน ทั้งนี้ สำนักพระราชวังได้มีหมายรับสั่งว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าไตรให้อำเภอบรือ ๑ ไตร จังหวัดมหาสารคาม ๑๒ ไตร และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม ๑ ไตร รวมทั้งสิ้น ๑๔ ไตร นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้

เมื่ออุปสมบทแล้ว พระนวกะทุกรูปมีกำหนดเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ พระธาตุนาดูนในวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๙ มีการนิมนต์เจ้าคณะจังหวัดทั้งฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุตแสดงพระธรรมเทศนาตลอดจนมีการปฏิบัติธรรมด้วย พอรุ่งเช้าของวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๙ เวลา ๐๗.๐๐ น. ร่วมทำบุญตักบาตร ณ พระธาตุนาดูน และเวลา ๐๘.๓๐ น. พระนวกะเดินทางปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดที่แจ้งความประสงค์ไว้จนถึงวันลาสิกขาบท โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคามจัดทำกำหนดการฝึกอบรมและหลักสูตรการฝึกอบรมตลอดจนจัดทำคู่มืออบรมมอบแก่พระนวกะ ส่วนคณะสงฆ์ประจำอำเภอมีหน้าที่จัดหาคณะวิทยากรฝึกอบรมพระนวกะ

การดำเนินงานตามโครงการอุปสมบทฯ นี้ จังหวัดได้รับความร่วมมือด้วยดีจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งได้จัดงบประมาณสนับสนุนสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดมหาสารคามจัดทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการจัดแถลงข่าว ผู้ว่าฯ พบสื่อมวลชน ครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ณ ห้องประชุม ๑ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ม. เก่า) หัวหน้าส่วนราชการทุกท่าน นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ประธานสภาหอการค้าจังหวัดมหาสารคาม ประธานสภาอุตสาหกรรม จังหวัดมหาสารคาม นายกสมาคมชาวจังหวัดมหาสารคาม นายกสมาคมพุทธสมาคมมหาสารคาม นายกสมาคมยุวพุทธิกสมาคมมหาสารคาม และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ผมใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย





นายชวน ศิรินันท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม นายรังสรรค์ เพียรอดวงษ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม นายวิโรฒ มีแก้ว ปลัดจังหวัดมหาสารคาม และคณะ ร่วมแถลงข่าวโครงการอุปสมบทฯ ในโอกาสการจัดแถลงข่าว ผู้ว่าฯ พบ

สื่อมวลชน ครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม ๑ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นายอำเภอและปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เตรียมอัญเชิญผ้าไตรพระราชทาน เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม ๔๐๖ ศาลากลางจังหวัดมหาสารคาม



การจัดงานอุปสมบท “ครั้งเดียวในชีวิต” นี้ นับได้ว่าเป็นโอกาสสำคัญยิ่งของพสกนิกรชาวจังหวัดมหาสารคามที่ได้มีส่วนร่วมแสดงออกซึ่งความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ความจงรักภักดีและความกตัญญูตตเวทีที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายพระราชกุศลเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ซึ่งจะจารึกไว้ในความทรงจำของปวงข้าพระพุทธเจ้าเหล่าพสกนิกรชาวมหาสารคามตราบนานับพันปี





นายชวน ตีรนนท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม พร้อมด้วยนางสุมาลี ตีรนนท์พร นายกเหล่ากาชาดจังหวัดมหาสารคาม นายวิโรฒ มีแก้ว ปลัดจังหวัดมหาสารคาม และ คณะข้าราชการ

บรรณานุกรม

ทรงพล มะลิกุล และคณะ. สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองมหาสารคาม. มหาสารคาม, นางนวลออฟเซ็ท, ม.ป.ป.

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. เกษมราชภัฏร์กษัตริย์มดุงศาสน์รุ่งเรืองอิสาน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๙.

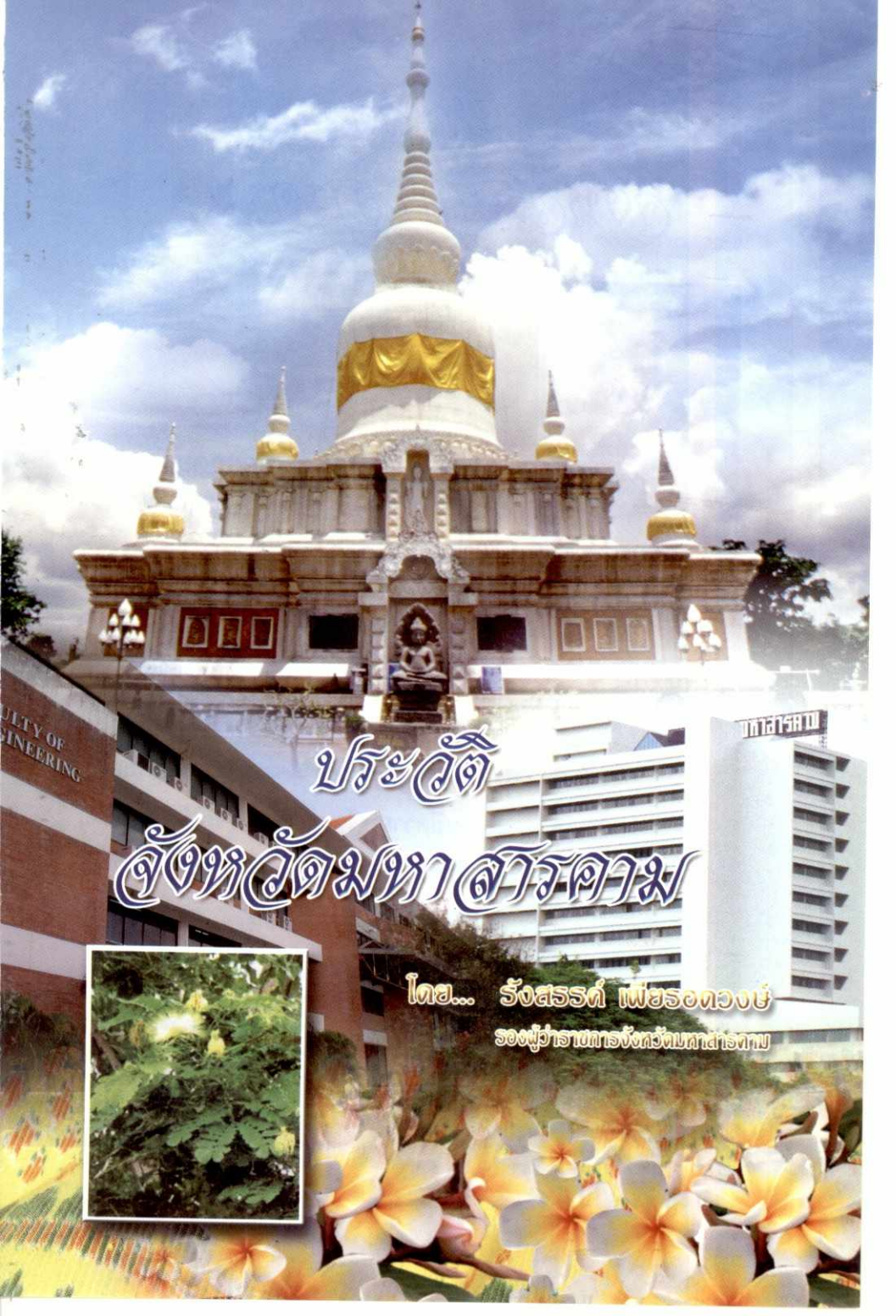
“ย้อนประวัติศาสตร์...ในหลวงเสด็จฯ มหาสารคาม”. หนังสือพิมพ์ที่ราบสูง. ๓๐: ๕๔๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ หน้า ๑ และ ๒๐.

ศรณรงค์ ปิยะกาญจน์. เกียรติประวัติปูชนียบุคคล. กรุงเทพฯ: จักรานุกูลการพิมพ์, ๒๕๔๔.

สมพร เทพสิทธิธา. การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ ปัญหาความยากจนและการทุจริต ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., ๒๕๔๘.

สุเมธ ดันติเวชกุล. หลักธรรมทำตามรอยพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๙.





ประวัตินักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โดย... รังสรรค์ เพียรทองชัย
รองผู้อำนวยการจังหวัดน่าน



UNIVERSITY OF ENGINEERING

มหาวิทยาลัยมหิดล

ประวัติ จังหวัดมหาสารคาม*



โดย... **รังสรรค์ เพียรดองษ์**
รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม เป็นดินแดนหนึ่ง
ที่มีมนุษย์สมัยโบราณอยู่อาศัยมาตั้งแต่สมัย
ที่ยังไม่รู้จักใช้ตัวหนังสือ หรือที่เรียกว่า
สมัยก่อนประวัติศาสตร์ อยู่ต่อเนื่องเรื่อยมา
จนมีความเจริญมากขึ้น รู้จักใช้ตัวหนังสือ
มีการนับถือศาสนาพุทธ ในช่วงสมัยนี้
เรียกว่า สมัยประวัติศาสตร์ ปัจจุบันเรายัง
คงเห็นร่องรอย ที่มีมนุษย์สมัยโบราณเหล่านี้
ได้เคยสร้างไว้ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

*บทความนี้ได้ดัดแปลงบางส่วนจาก ประวัติเมืองมหาสารคาม ซึ่งเรียบเรียงโดย ธัญชัย บุญมาธรรม,
ศิริพันธ์ ตามเพชร และสมชาติ มณีโชติ พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระเทพวงศาจารย์
๒ เมษายน ๒๕๔๙, ณ เมรุชั่วคราว วัดมหาชัย (พระอารามหลวง) มหาสารคาม.



สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (๒,๕๐๐ - ๑,๕๐๐ ปีมาแล้ว)

สมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นสมัยที่มนุษย์ยังไม่รู้จักคิดค้นตัวหนังสือขึ้นมาใช้เหมือนในปัจจุบัน การใช้ชีวิตก็เป็นไปอย่างง่าย ๆ ที่อยู่อาศัยของมนุษย์ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ที่พบในจังหวัดมหาสารคาม มีอายุประมาณ ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว เป็นสมัยที่พวกเขาทำเครื่องมือเครื่องใช้ด้วยโลหะจากสำริดและจากเหล็ก มีการเพาะปลูกพืชพันธุ์เพื่อใช้เป็นอาหาร และเลี้ยงสัตว์ชนิดต่าง ๆ เพื่อใช้แรงงาน เช่น วัว ควาย ส่วนสัตว์ที่ใช้เป็นอาหาร เช่น หมู ปลา หอย เป็นต้น และที่น่าแปลกใจคือ เราพบว่าคนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในจังหวัดมหาสารคามใช้เครื่องประดับที่ทำจากเปลือกหอยทะเล และลูกปัดทำจากหินชนิดที่ไม่มีในพื้นที่อีสาน ได้แก่ ลูกปัดหินอาเกต ลูกปัดหินคาร์เนเลียน แสดงให้เห็นว่าพวกเขาได้มีการติดต่อแลกเปลี่ยนสิ่งของกับมนุษย์โบราณในพื้นที่ห่างไกลอื่น ๆ ด้วย

ชุมชนโบราณสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในจังหวัดมหาสารคาม มีอายุเก่าแก่ ประมาณ ๒,๕๐๐ - ๑,๕๐๐ ปีมาแล้ว ชุมชนของพวกเขาพบกระจายอยู่ทั่วไปหลายสิบแห่ง หนาแน่นมากทางตอนใต้ของจังหวัดในเขตอำเภอยพยัคฆภูมิพิสัย แหล่งชุมชนโบราณสำคัญ ๆ ที่เราพบร่องรอยการอยู่อาศัยของพวกเขา ได้แก่

1. อำเภอเมืองมหาสารคาม ได้แก่ ชุมชนโบราณบ้านเชียงเหียน และบ้านค้อน้อย
2. อำเภอนาดูน ได้แก่ ชุมชนโบราณจำปาศรี
3. อำเภอกันทรวิชัย ได้แก่ ชุมชนโบราณกันทรวิชัย
4. อำเภอบรบือ ได้แก่ ชุมชนโบราณโนนเมืองเหิน และโนนหนองบ่อ
5. อำเภอโกสุมพิสัย ได้แก่ ชุมชนโบราณโนนส่อ
6. อำเภอเชียงยืน ได้แก่ ชุมชนโบราณบ้านเมืองเพ็ง
7. อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ได้แก่ ชุมชนโบราณบ้านเมืองเจีย บ้านเมืองแล้ง บ้านน้ำอ้อมน้อย และบ้านน้ำอ้อมใหญ่



การเข้ามาของกลุ่มชนวิชนธรรมลาว (ล้านช้าง)

ภายหลังสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ อิทธิพลของขอมในดินแดนนี้ค่อยเสื่อมลง และสลายตัวในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ ๑๙

จนกระทั่งปลายพุทธศตวรรษที่ ๑๙ พระเจ้าฟ้างุ้มได้ครองราชสมบัติในเมืองเชียงตุงเชียงทอง แล้วเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองหลวงพระบาง พร้อมกับได้ขยายอำนาจลงมาทางเวียงจันทน์ และเมืองอื่น ๆ ในลุ่มน้ำของ (โขง) แล้วผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านช้าง เช่น เมืองเชียงตุงเชียงทอง เมืองพวน เมืองเวียงคำ เมืองเวียงจันทน์ เมืองหลวงน้ำทา เมืองแก่นท้าว เมืองกะบอง หรือโคตรบอง ส่วนชุมชนอิสระที่มีอยู่ทางขวามือน้ำของ ได้แก่ เมืองปากห้วยหลวง เมืองหนองหารน้อย เมืองหนองหารหลวง เมืองหนองบัว เมืองสามหมื่น

การอพยพของผู้คนจากอาณาจักรล้านช้างเข้ามาในที่ราบสูงโคราช ได้ทยอยเข้ามาหลายครั้ง เช่นในช่วง พ.ศ. ๑๙๙๑-๑๙๙๙, ๒๑๑๕-๒๑๑๗ และ ๒๑๗๑ - ๒๑๗๕ ได้มีการอพยพข้ามแม่น้ำของเข้ามาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถระบุที่ตั้งได้ชัดเจน

การอพยพเข้ามาตั้งชุมชนในตอนกลางของที่ราบสูงโคราช โดยเฉพาะบริเวณแม่น้ำชีตอนกลางที่เป็นกลุ่มใหญ่ มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีหลักฐานชัดเจน และเป็นบรรพบุรุษของชาวเมืองมหาสารคาม คือกลุ่มหลวงพ่อวัดโพนสะเม็ก ที่อพยพออกจากอาณาจักรศรีสัตนาคนหุตล้านช้างเวียงจันทน์ หลังการสวรรคตของพระเจ้าสุริยวงษา ราวปี พ.ศ. ๒๒๓๓ สืบเนื่องจากการเกิดจลาจลชิงราชสมบัติ แต่ท้ายที่สุดเมืองจันทน์ซึ่งเป็นขุนนางผู้ใหญ่ยึดอำนาจได้ และได้บีบบังคับให้พระนางสุ้มังคะราชธิดาของพระเจ้าสุริยวงษามาเป็นชายาของตน ทั้งนี้ เพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ตนเองในการขึ้นครองราชสมบัติ

พระนางสุ้มังคะจึงหลบหนีมาขอความช่วยเหลือจากหลวงพ่อวัดโพนสะเม็ก ซึ่งชาวเวียงจันทน์มีความเคารพและศรัทธาอย่างสูง ทั้งยังเชื่อว่าบรรลุนิคมชั้นสูงจนอุจจาระปัสสาวะไม่มีกลิ่นเหม็น จึงพากันเรียกท่านอีกอย่างหนึ่ง





ว่า “ญาคูขี้หอม” หลวงพ่อวัดโพนสะเม็กพิจารณาแล้วเห็นว่า ราชภัยจะมาถึง จึงได้พาพระนางสุ้มงคละ และญาติโยมพร้อมทั้งบริวารราว ๓,๓๐๐ คน อพยพออกจากเวียงจันทน์ ลงมาตามลุ่มแม่น้ำของ ลงไปตั้งถิ่นฐานอยู่นครจำปาศักดิ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๒๕๒ ต่อมาได้แบ่งผู้คนออกไปตั้งเป็นชุมชนสำคัญ ๆ เช่น จารย์แก้ว ไปตั้งที่บ้านท่ง (ทุ่ง) ต่อมาเป็นเมืองสุวรรณภูมิ จารย์แก้วได้เป็นเจ้าเมือง และนับเป็นชุมชนของวัฒนธรรมล้านช้างกลุ่มแรก ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณตอนกลางของที่ราบสูงโคราช ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๒๕๖ เป็นต้นมา ตอนแรกมีประชากรราว ๓,๐๐๐ คน และจำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงได้กระจายออกไปตั้งเป็นบ้านเมืองต่าง ๆ ในบริเวณลุ่มน้ำชีตอนกลางอีกหลายแห่ง เช่น ร้อยเอ็ด ชลบท ขอนแก่น รวมทั้งมหาสารคาม

พ.ศ. ๒๒๖๘ จารย์แก้ว เจ้าเมืองท่งถึงแก่กรรม เจ้าสร้อยศรีสมุทรฯ แห่งจำปาศักดิ์ ได้แต่งตั้งท้าวमित บุตรจารย์แก้ว เป็นเจ้าเมือง ให้ท้าวทนต์ผู้น้องเป็นอุปฮาด

เมื่อท้าวमितเจ้าเมืองสุวรรณภูมิถึงแก่กรรมใน พ.ศ. ๒๓๐๖ ความขัดแย้งระหว่างท้าวทนต์ (น้อง) กับท้าวเชียง ท้าวสุน (บุตร) ก็รุนแรงขึ้น ท้าวเชียง ท้าวสุน ได้ลงไปขอความช่วยเหลือจากกรุงศรีอยุธยาขึ้นมาปราบท้าวทนต์ ซึ่งเป็นเจ้าเมือง ท้าวทนต์จึงอพยพผู้คนบริวารหนีไปอยู่บ้านดงเมืองจอกบริเวณทุ่งกระหม่อม ส่วนเมืองท่งนั้นท้าวเชียงได้เป็นเจ้าเมือง และถือได้ว่าเมืองท่งได้ขาดจากการอยู่ใต้ปกครองของเมืองจำปาศักดิ์แล้ว เข้ามาอยู่ในอำนาจของกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๑๐ เป็นต้นมา

ส่วนท้าวเชียงปกครองเมืองท่งต่อมาจนถึง พ.ศ. ๒๓๑๗ เห็นว่าบริเวณที่ตั้งเมืองไม่เหมาะสมกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น จึงย้ายมาตั้งอยู่ที่ดงเท้าสารห่างจากเมืองท่งประมาณ ๑๐๐ เส้น แล้วมีใบบอกไปยังกรุงธนบุรีขอตั้งดงเท้าสารเป็นเมือง ราชสำนักธนบุรีอนุญาต และขนานนามเมืองว่าสุวรรณภูมิ



ฝ่ายท้าวทนต์ซึ่งตั้งอยู่บ้านดงเมืองจอก เห็นว่าชัยภูมิไม่เหมาะสม และประชากรมีมากขึ้น จึงมีใบบอกไปยังกรุงธนบุรี ขอยกบ้านกุ่ม ซึ่งเคยเป็นเมืองโบราณขึ้นเป็นเมือง ราชสำนักธนบุรีจึงแต่งตั้งท้าวทนต์เป็นพระขัติยวงศา เป็นเจ้าเมือง ยกบ้านกุ่มเป็นเมืองร้อยเอ็ด เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๑๘

ในช่วงที่พระขัติยวงศา (จัน) ปกครองเมืองร้อยเอ็ดเป็นเจ้าเมืองคนที่ ๕ ในปี พ.ศ. ๒๓๙๔ เป็นต้นมา เห็นว่า ท้าวกวด (บุตรอุปฮาด - สิง) เป็นผู้มี ความชอบในราชการหลายอย่าง มีความซื่อสัตย์ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด จนได้รับการแต่งตั้งเป็นท้าวมหาชัย จึงได้ปรึกษากับอุปฮาด (ภู) เห็นว่า ท้าวมหาชัย (กวด) สมควรจะเป็นเจ้าเมืองได้ จึงได้มอบผู้คนจำนวนชายฉกรรจ์ ๒,๐๐๐ คนเศษ ถ้าวรวมทั้งเด็กผู้หญิง คนชรา ก็คงประมาณ ๕,๐๐๐ คน และให้ท้าวบัวทอง (บุตรอุปฮาด-ภู) เป็นผู้ช่วยพากันไปท้าวชัยภูมิที่จะตั้งเมืองใหม่ ท้าวมหาชัย (กวด) เห็นว่าด้านตะวันตกกุดยางใหญ่ เป็นที่ดอนน้ำท่วมไม่ถึง หน้าแล้ง ก็สามารถใช้น้ำจากกุดยางใหญ่ หนองหัวข้าง ห้วยคะดาง และหนองทุ่ม (หนองกระทุ่ม) เป็นภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐาน แต่ท้าวบัวทองไม่เห็นด้วย เพราะเกรงว่าหน้าแล้งจะไม่มีน้ำเพียงพอในการ อุปโภคบริโภค และมีความเห็นว่าบ้านลาดริมแม่น้ำชีมีทำเลที่เหมาะสมกว่า เพราะน้ำอุดมสมบูรณ์และสามารถใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำได้ด้วย ซึ่งท้าวมหาชัย (กวด) ไม่เห็นด้วย เพราะบริเวณดังกล่าวเป็นที่ลุ่ม เกรงว่าน้ำ จะท่วมถึงได้ อีกทั้งเป็นบริเวณที่แคบจะขยายตัวเมืองต่อไปคงไม่เหมาะ

ดังนั้น พระขัติยวงศา (จัน) จึงได้มีใบบอกลงไปกรุงเทพฯ เพื่อนำขึ้น กราบบังคมทูลแต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอรับพระราชทาน “บ้านลาดกุดยางใหญ่” เป็นเมือง ขอท้าวมหาชัย (กวด) เป็นเจ้าเมือง ขอท้าวบัวทองเป็นอุปฮาด ขอท้าวไชยวงศา (ฮึง) บุตรพระยาขัติยวงศา (สีลัง) เป็นราชวงศ์

ทางราชสำนักกรุงเทพ ได้มีสารตรามาถึงพระขัติยวงศา (จัน) ลง วันอังคาร เดือน ๑๐ ขึ้น ๑ ค่ำ ปีฉลู สัปตศก จุลศักราช ๑๒๒๙ (ซึ่งตรงกับ วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๐๘) ดังข้อความตอนหนึ่งว่า





“...จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสว่า ซึ่งเจ้าพระยาภูธราภัยฯ พร้อมกับเจ้าพระยานคอรราชครีมา ไกล่เกลียด แลทำแผนที่เมืองจะตั้งใหม่ เหนือการไม่เกี่ยวข้องแก่บ้านแก่เมืองใดแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ขนานนามบ้านลาดกุดยางโย เป็นเมืองมหาสารคามพระราชทานนามสัญญาบัตร ประทับพระราชสัญญาจากรตั้งท้าวมหาไชยเป็นที่พระเจริญราชเดชเจ้าเมือง ทำราชการขึ้นแก่เมืองร้อยเอ็ด ให้พระราชทาน ท้าวมหาไชย ผู้เป็นที่พระเจริญราชเดช เจ้าเมืองมหาสารคาม...”

ท้าวมหาชัย (กวต) พาผู้คนตั้งอยู่บริเวณที่ดอน แล้วจัดพิธีการฝังหลักเมือง (หลักเมืองเดี๋ยวนี) อยู่ได้ประมาณ ๖ เดือน เห็นว่าขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค จึงย้ายมาตั้งอยู่ระหว่างกุดยางใหญ่กับหนองท่อม (หนองกระท่อม) ซึ่งมีผู้คนมาอาศัยอยู่บ้างแล้ว คือ บ้านจาน ซึ่งเป็นชัยภูมิที่มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ส่วนท้าวมัวทองได้พาผู้คนไปตั้งอยู่บริเวณบ้านลาดตามที่ตนเห็นว่าเหมาะสม และเสนอตั้งเป็นเมืองตั้งแต่แรก

อย่างไรก็ตาม เมืองมหาสารคาม เมื่อแรกตั้งก็ยังคงขึ้นอยู่กับในการดูแลบังคับบัญชาของพระขัติยวงษา (จัน) เจ้าเมืองร้อยเอ็ด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องสำคัญ ๆ เช่น พิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พระเจริญราชเดช (กวต) จะต้องพาอาญา ๔ ผู้ช่วยอาญา ๔ และกรมการเมืองไปร่วมพิธีที่เมืองร้อยเอ็ด ปีละ ๒ ครั้ง ในวันตรุษ (เดือน ๕) และวันสารท (เดือน ๑๐)

ส่วนคดีความ ถ้าเป็นมหันตโทษ ก็ให้ส่งไปให้พระขัติยวงษา เจ้าเมืองร้อยเอ็ด พิจารณาตัดสิน และต้องปฏิบัติอย่างเมืองน้อยขึ้นกับเมืองใหญ่ ทั้งนี้เพราะเมืองมหาสารคาม เพิ่งตั้งใหม่ ยังไม่คุ้นเคยธรรมเนียมปฏิบัติ

การปกครองของเมืองมหาสารคามในระบอบเดิม

โครงสร้างของระบบการปกครองของเมืองมหาสารคาม ก็เหมือนกับหัวเมืองต่าง ๆ ในหัวเมืองลาวฝ่ายตะวันออกอื่น ๆ กล่าวคือ ได้มาจากรูปแบบการปกครองของอาณาจักรล้านช้าง เพียงแต่ได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพบ้านเมืองของตนเองเท่านั้น



ในช่วงแรกที่พระขัติยวงษา (จัน) มีใบบอกลงไปกรุงเทพฯ ขอแต่งตั้งเพียง ๓ ตำแหน่งเท่านั้น ราชสำนักกรุงเทพฯ ได้มีสารตรามาแจ้งว่า

ขอท้าวมหาชัย (กวด) เป็นเจ้าเมือง ได้รับแต่งตั้งเป็น พระเจริญราชเดช เจ้าเมือง

ขอท้าวบัวทอง เป็นอุปฮาด ได้รับแต่งตั้งเป็น อัครฮาด

ขอท้าวไชยวงษา (ฮึง) เป็นราชวงศ์ได้รับแต่งตั้งเป็นอัครวงษ์ ต่อมาอีกประมาณ ๕ เดือน จึงได้รับสารตราจากกรุงเทพฯ ตามที่ขอท้าวเถื่อน (บุตรพระขัติยวงษา - จัน) เป็นราชบุตรนั้นได้รับการแต่งตั้งเป็น วรรณบุตร



พระเจริญราชเดช (กวด)
เจ้าเมืองมหาสารคาม คนแรก

การขยายตัวในตัวเมืองมหาสารคาม

เมื่อพระเจริญราชเดช (กวด) ย้ายเมืองมาตั้งอยู่บริเวณบ้านจวน ได้เป็นเจ้าครุฑท้าวพาราษฎร์สร้างพระอุโบสถขึ้น บริเวณวัดบ้านจวน เรียกวัดนี้





ว่า วัดกลาง เพราะอยู่ระหว่างวัดเหนือ (คือวัดมหาชัย ซึ่งอยู่เหนือทางน้ำไหล) กับวัดใต้ (วัดอุทัยทิศอยู่ใต้ทางน้ำไหล) ต่อมาวัดกลางได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดอภิสิทธิ์ตามนามของหลวงอภิสิทธิ์สารคาม (ดี) ผู้เป็นนายอำเภอคนแรก และเป็นครูสอนพระธรรมวินัย รวมทั้งหนังสือไทยที่เริ่มสอนเป็นครั้งแรกที่วัดนี้

บริเวณคุ้มเจ้าเมืองอยู่ที่ราบระหว่างกุดยางใหญ่กับห้วยคะคาง ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของหนองกระทุ่ม โดยได้สร้างโฮงเจ้าเมือง (บ้าน) เป็นที่ว่าราชการไปในตัว ด้านเหนือของโฮงเจ้าเมืองได้สร้างโรงพักตำรวจ ส่วนด้านใต้โฮงเจ้าเมือง ได้สร้างคุกสำหรับกักขังนักโทษ

นอกจากนี้ พระเจริญราชเดช (กวด) ยังได้สร้างวัดเหนือในปี พ.ศ. ๒๔๐๙ นิมิตต์พระครูสุวรรณดี เป็นเจ้าอาวาส และเมื่อสร้างพระอุโบสถเสร็จ ได้ฉลองเป็นการใหญ่โตมาก

วัดเหนือต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดมหาชัย เป็นที่จัดพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา

วัดใต้ หรือวัดอุทัยทิศ อยู่คนละฟากกุดยางใหญ่กับวัดกลาง เป็นวัดที่พระเจริญราชเดช (กวด) กับอัญญาแม่โชน “แดง” ภริยาเจ้าเมืองร่วมกันสร้าง

บริเวณบ้านเรือนราษฎร และสถานที่ตั้งโรงเรียน

หลังจากย้ายเมืองมาตั้งอยู่บริเวณบ้านจานแล้ว ราษฎรได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ด้านทิศใต้ของโฮงเจ้าเมืองคือ บริเวณระหว่างวัดเหนือ (วัดมหาชัย) กับวัดกลาง (วัดอภิสิทธิ์) กลางหมู่บ้านมีบริเวณกว้างโล่ง เป็นที่จัดกิจกรรมงานประเพณี เช่น สงกรานต์ ทำบุญเลี้ยงพระ และกิจกรรมอื่น ๆ ชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า “เดิ่นบ้านใหญ่” (ปัจจุบัน คือบริเวณวงเวียนสามแยกตะวันตกวัดอภิสิทธิ์) ถัดวัดกลางออกมาทางตะวันตกเป็นย่านการค้าเก่าแก่ ชาวบ้านเรียกว่า ตลาดสี่กั๊ก มีพ่อค้าจากต่างบ้านต่างเมืองมาค้าขาย และได้อาศัยพัก





พระเจริญราชเดช (ฮึ้ง) เจ้าเมืองคนที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๒๒-๒๔๔๓



พระเจริญราชเดช (อุ้น ภวภูตานนท์) เจ้าเมืองคนที่ ๓
พ.ศ. ๒๔๔๔-๒๔๕๕





ศาลากลาง หลังที่ ๓ สร้างเสร็จ ๒๔๙๖



ศาลากลางหลังที่ ๔ สร้างเสร็จ ปลายปี ๒๕๔๒



ที่ศาลาวัด “ท่าแขก” หมายถึงวัดที่คนต่างเมืองมาพัก ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น วัดโพธิ์ศรี ถึงแม้วัดนี้จะสร้างในสมัยพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ แต่ก็ได้เป็นสถานที่ประกอบพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาของเจ้าเมือง กรมการเมือง มหาสารคามมาโดยตลอด และต่อมาได้ตั้งโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแห่งแรกของเมืองมหาสารคามที่วัดนี้ชื่อโรงเรียนสารวิทวิทยวิบูลย์ ในภายหลังจึงย้ายไปตั้งอยู่ทางตะวันออกศาลากลาง แล้วสลับเปลี่ยนสถานที่กับโรงเรียนผดุงนารี มาอยู่ที่โรงเรียนสารคามพิทยาคม ในปัจจุบัน

ชุมชนเมืองมหาสารคามช่วงเป็นเทศบาล ระหว่างพุทธศักราช

๒๔๗๙-๒๕๔๐

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๙ รัฐบาลสยามได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลหลายแห่งทั่วประเทศรวมทั้งเทศบาลเมืองมหาสารคาม สำนักงานเทศบาลเมืองมหาสารคามระยะแรกได้อาศัยสถานที่ของสโมสรเสือป่าเป็นที่ทำการ จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๓ จึงได้ย้ายไปที่สุขศาลา อำเภอเมืองมหาสารคาม (ซึ่งเป็นบริเวณตลาดสดเมืองมหาสารคามในปัจจุบัน และย้ายมายังที่ตั้งถนนในปัจจุบันเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งเดิมเป็นทุ่งนา) อาณาเขตของเทศบาลเมืองมหาสารคามระยะแรกมีพื้นที่ที่ไม่กว้างขวางนัก

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ นายเกียรติ นาคะพงษ์ ได้ย้ายสถานีขนส่งและจากบริเวณตลาดสดเทศบาลในปัจจุบัน ไปยังบริเวณริมคลองสมถวิลฝั่งทิศใต้ อันมีผลให้เขตความเจริญและชุมชนขยายไปยังบริเวณดังกล่าวอย่างหนาแน่น และกลายเป็นย่านธุรกิจที่สำคัญแห่งหนึ่งของเมืองมหาสารคามในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ นายเกียรติ นาคะพงษ์ นายกเทศมนตรีได้ขยายพื้นที่เขตเทศบาลออกไปจากเดิมที่นายบุญช่วย อัดถาวร ได้เคยขยายพื้นที่ไว้จาก ๑๖ ตารางกิโลเมตร เป็น ๒๔.๑๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมไปถึงบ้านค้อและบ้านแมต





การตั้งอำเภอเมืองมหาสารคาม

อำเภอเมืองมหาสารคาม ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๓ ระยะเวลาแรก มีลักษณะเป็นอำเภอแฝด คือ ด้านทิศตะวันออก เรียกว่า อำเภออุทัยสารคาม ด้านทิศตะวันตกเรียกว่า อำเภอประจิมสารคาม ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไปของภาคตะวันออกเฉียงเหนือขณะนั้น ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๓ ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงเมืองต่างๆ ทั่วราชอาณาจักร โดยนำชื่อเมืองที่อยู่ไปตั้งอำเภอใหม่ สำหรับอำเภอประจิมสารคาม ก็ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งที่ริมหนองบ่อให้ชื่อว่า "อำเภอท่าขอนยาง" ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๖๐ อำเภออุทัยสารคาม ได้เปลี่ยนชื่ออำเภอเป็นอำเภอตลาด ครั้นถึงปี พ.ศ. ๒๔๘๖ รัฐบาลมีนโยบายให้เปลี่ยนชื่ออำเภออันเป็นสถานที่ตั้งศาลากลางจังหวัดให้มีความเหมาะสมอยู่ด้วย อำเภอตลาดจึงเปลี่ยนเป็น "อำเภอเมืองมหาสารคาม" ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน



ที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคามหลังใหม่ เปิดให้บริการประชาชนครั้งแรก

เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๘





กู๋บ้านขวา อำเภอมืองมหาสารคาม ขณะบูรณะ ๒๕๔๐-๔๑



รองอำมาตย์โท หลวงอภิสิทธิ์สารคาม (ตี)
นายอำเภอมืองคนแรก กับญาแม่ไกร
ผู้ได้รับพระราชทานนามสกุล “ศรีสารคาม”





การตั้งเมืองกันทรวิชัย

ในปี พ.ศ. ๒๔๑๕ ราชสำนัก
กรุงเทพฯ ได้มีสารตรามายังหัวเมืองลาว
ฝ่ายตะวันออกให้เลิกการสักเลกตาม
หัวเมือง แต่ให้ทำบัญชีสำมะโนครัว



และอนุญาตให้ชายฉกรรจ์สามารถโอนสังกัดได้ตามใจสมัครนั้นได้ส่งผลหลาย
ประการ อย่างน้อยก็ทำให้การจัดระเบียบกำลังพลรัดกุมขึ้น และสิ่งที่สำคัญคือ
ชุมชนที่มีประชากรมากขึ้นก็สามารถแยกผู้คนบริวารออกไปตั้งบ้านเมืองขึ้นมาอีก
ก็ได้ และเป็นประโยชน์ต่อราชสำนักกรุงเทพฯ ในเรื่องจำนวนส่วยที่เพิ่มขึ้น
อีกด้วย หลังจาก พ.ศ. ๒๔๑๕ เป็นต้นมา จึงได้มีการตั้งเมืองขึ้นอีกอย่างมาก



พระพุทธรมงคฺล วัดพระพุทธรมงคฺล
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
มีหลักฐานเป็นอักษรขอมว่า สร้างปีพุทธศักราช ๑๓๙๙





พระพุทธมิ่งเมือง วัดสุวรรณवास
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
มีหลักฐานเป็นอักษรขอมว่า สร้างปีพุทธศักราช ๑๓๙๙ เช่นกัน

พ.ศ. ๒๔๑๗ เพี้ยคำมูล กรมการเมืองมหาสารคาม อพยพผู้คนจำนวน ๒,๗๐๐ คน ไปตั้งอยู่บ้านคันธาร์ ซึ่งเป็นเมืองเก่า ขอขึ้นกับเมืองกาฬสินธุ์ เมืองกาฬสินธุ์จึงมีใบบอกลงไปราชสำนักกรุงเทพขอตั้งบ้านคันธาร์เป็นเมือง และขอเพี้ยคำมูลเป็นเจ้าเมือง ขอเพี้ยเวียงแกเป็นอุปฮาด ขอเพี้ยเมืองทอเป็นราชวงศ์ ขอเพี้ยไชยสุริยาเป็นราชบุตร ราชสำนักกรุงเทพจึงได้ยกฐานะบ้านคันธาร์หรือกันทงเป็นเมืองกันทรวิชัย

ตั้ง	เพี้ยคำมูล	เป็น	พระปฐมวิเศษ เจ้าเมือง
	เพี้ยเวียงแก	เป็น	อรรคฮาด
	เพี้ยเมืองทอ	เป็น	อรรควงษ์
	เพี้ยไชยสุริยา	เป็น	วรบุตร





พระพุทธรูปกัณฑ์วิชัยภูมิสมัยธรรมนายก ๒๕๒๔



๒๕๒๗



๒๕๔๗



ให้ทำราชการขึ้นกับเมืองกาฬสินธุ์ แต่พระยาไชยสุนทร (หนู) กลับขอให้เพีย คำมูลพาผู้คนไปตั้งอยู่ที่บ้านขามเฒ่า เป็นเหตุให้พระราชกรณียบริหาร (เกษ) เจ้าเมืองมกลาไสยฟ้องร้องไปยังพระยามหาอำมาตย์ว่ารุกล้ำเขตแดนเมืองมกลาไสย ในที่สุดราชสำนักกรุงเทพได้ตัดสินให้พระปทุมวิเศษย้ายจากบ้านขามเฒ่า ไปตั้งอยู่บ้านคันธารหรือบ้านกันทรารำง ตามที่ขอไว้ตั้งแต่แรก จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๔๕๖ จึงได้โอนมาสังกัดจังหวัดมหาสารคาม

การตั้งเมืองพยัคฆภูมิพิสัย

ใน พ.ศ. ๒๔๒๒ พระรัตนวงศา (คำสิง) เจ้าเมืองสุวรรณภูมิ ได้มีใบบอกขอตั้งเมืองขึ้นกับเมืองสุวรรณภูมิ โดยให้ท้าวเดชและท้าวเทศผู้เป็นบุตร



นำใบบอกลงไปกราบทูลขอยกบ้านเมืองเสื่อซึ่งเป็นเมืองเก่าขึ้นเป็นเมืองราชสำนักกรุงเทพจึงตั้งบ้านเมืองเสื่อเป็นเมืองพยัคฆภูมิพิสัย ให้ท้าวขัติย (เดช) เป็นพระศรีสุวรรณวงศา เจ้าเมือง เมื่อได้รับสารตราตั้งแล้วแทนที่จะตั้งเมืองที่บ้านเมืองเสื่อ แต่กลับไปตั้งอยู่บ้านนาข่า แขวงเมืองมหาสารคาม โดยมีเหตุผลว่า บ้านเมืองเสื่อมีผู้คนวัฒนธรรมเขมรอาศัยอยู่เต็มไปหมดแล้วและสภาพบ้านนาข่าก็อุดมสมบูรณ์ดีกว่า เมืองมหาสารคาม จึงได้ร้องเรียนไปยังกรุงเทพฯ

เวลาล่วงเลยมาจนถึง พ.ศ. ๒๔๓๔ เมื่อกรมหลวงพิชิตปรีชากร เสด็จมาดำรงตำแหน่งข้าหลวงต่างพระองค์สำเร็จราชการหัวเมืองลาวกาว พระเจริญราชเดช (ฮึง) เจ้าเมืองมหาสารคาม จึงได้ร้องเรียนเรื่องการตั้งเมืองพยัคฆภูมิพิสัยที่รุกล้ำเขตแดนเมืองมหาสารคามอีก จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๓๖ เมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ เสด็จมาดำรงตำแหน่งข้าหลวงต่างพระองค์สำเร็จราชการ ได้มีรับสั่งให้ พระศรีสุวรรณวงศา (เดช) (ต้นตระกูล "รัตนวงศะวัต") ย้ายเมืองจากบ้านนาข่าไปตั้งเมืองที่บ้านเมืองเสื่อ





ตามที่ขอไว้แต่แรก พระศรีสุวรรณวงศา (เดช) จึงย้ายเมืองพยุหะภูมิพิสัย จากบ้านนาขา ไปอยู่ที่บ้านป่าหลาน (ปละหลาน) ใกล้กับบ้านเมืองเสื่อที่กำหนดไว้แต่เดิม จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๔๔ จึงได้อิโณมาสังกัดจังหวัดมหาสารคาม

การตั้งเมืองวาปีปทุม

พระเจริญราชเดช (สิง) ได้มีใบบอกตั้งบ้านนาเลาเป็นเมือง แยกผู้คน ๙๙๙ คน ไปตั้งเมือง ขอท้าวสุริยวงศ์ (บุญมี) เป็นเจ้าเมือง ขอท้าวมหาพรหม



(ย่าง) เป็นอรรคชาติ ขอเพียรราชโยธา เมืองร้อยเอ็ด เป็น อรรควงศ์ แล้วให้ท้าวสุริยวงศ์ (บุญมี) นำใบบอกลงไปเข้าเฝ้าฝ่าละอองธุลีพระบาท ณ กรุงเทพฯ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านนาเลาเป็นเมืองวาปีปทุม ให้ท้าวสุริยวงศ์ (บุญมี) เป็นพระพิทักษ์นรากร เจ้าเมือง ให้ท้าวมหาพรหม (ย่าง) เป็นอรรคชาติ ให้เพียรพระละคร เป็น อรรควงศ์

พระพิทักษ์นรากร ได้นำสารตราตั้งเมือง เดินทางกลับระหว่างทางได้ถึงแก่กรรม ท้าวมหาพรหมผู้เป็นอรรคชาติ จึงได้พาผู้คนมาตั้งอยู่ที่บ้านนาเลาพร้อมแจ้งข่าวการถึงแก่กรรมของพระพิทักษ์นรากร (บุญมี) และอรรควงศ์ (พระละคร) ให้พระเจริญราชเดช (สิง) ทราบ พระเจริญราชเดช (สิง) จึงปรึกษากองการเมืองเห็นควรเสนอให้ท้าวโพธิสาร (อุ่น) เป็นเจ้าเมือง ท้าวสุพรหม เป็นอรรควงศ์ ท้าวทองอิน เป็น วรบุตร ทั้งนี้ถึงแม้ท้าวโพธิสารจะมีอายุน้อย แต่ได้มีผลงานคราวปราบฮ่อและเป็นบุตรของอุปฮาด (บัวทอง) มีศักดิ์เป็นหลานของพระเจริญราชเดช (สิง)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งท้าวโพธิสาร (อุ่น) เป็นพระพิทักษ์นรากร เจ้าเมือง วาปีปทุม ตามสารตราลงวันอังคาร เดือนแปด ขึ้นหกค่ำ จุลศักราช ๑๒๔๕ ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๒๖





ในช่วงนี้เมืองวาปีปทุมจึงมีฝ่ายปกครองสูงสุด หรืออัญญาสี่ คือ
 พระพิทักษ์นรากร (อุ้น) เป็นเจ้าเมือง
 ท้าวมหาพรหม เป็นอรรคชาติ
 ท้าวสุพรม เป็นอรรควงศ์
 ท้าวทองอินทร์ เป็นวรบุตร

การตั้งเมืองโกสุมพิสัย

ในพุทธศักราช ๒๔๒๕
 พระเจริญราชเดช (ฮึง) ได้มีใบบอก
 ขอยกบ้านวังท่าหอขวาง (เอกสาร
 หลายฉบับเขียนว่าบ้านหัวขวาง) เป็นเมือง

ขอท้าวสุริยวงศ์ (เสื่อ) หลานพระยาขัติวงศา (สีลัง) เป็นเจ้าเมือง
 ขอท้าวเชียง น้องพระเจริญราชเดช (ฮึง) เป็นอรรคชาติ
 ขอท้าวราชามาต เป็นอรรควงศ์



เป็นที่น่าสังเกตว่า เมืองโกสุมพิสัย
 เป็นเมืองเดียวในย่านนี้ที่ไม่ได้โยกย้าย
 ถิ่นฐานเหมือนเมืองอื่น ทั้งนี้ อาจจะ
 เป็นเพราะบริเวณที่ตั้งเมืองมีปัจจัยเอื้อ
 ต่อการทำมาหากิน เป็นแหล่งที่อุดม
 สมบูรณ์ กล่าวคือ ด้านใต้มีบึงกุย ด้าน
 ตะวันออกเป็นที่ราบ ด้านเหนือเป็น
 ลำน้ำชีและป่า ประกอบกับในย่านนี้
 ไม่มีเมืองใดอยู่ใกล้

พระสุนทรพิพิธ (เสื่อ)
 เจ้าเมืองโกสุมพิสัย คนแรก





การตั้งอำเภอบรบือ

เมื่อเริ่มจัดการปกครองตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ รศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) ตั้งนามอำเภอนี้ว่า "อำเภอปัจฉิมสารคาม" เดิม



ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมหาสารคามปัจจุบัน ซึ่งขณะนั้นเมืองมหาสารคามมีอยู่ ๒ อำเภอคือ อำเภออุทัยสารคาม (อำเภอเมืองมหาสารคามปัจจุบัน) และอำเภอปัจฉิมสารคาม มีหลวงสารคามการนิคมหรือหลวงสารประสิทธิ์เขต (โลม เปาริสาร) เป็นนายอำเภอ

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ พระพิทักษ์นรากร หรือพระเจริญราชเดช (อุ่น ภาวภูตานนท์) ข้าหลวงกำกับราชการเมืองมหาสารคาม ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้เป็นผู้ว่าราชการเมืองมหาสารคาม ได้พิจารณาเห็นว่า บ้านเมืองได้เจริญและมีผู้คนหนาแน่นขึ้น ควรจะได้ขยายตัวเมืองและอำเภอออกไป จึงได้ทำหนังสือกราบทูลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ขอย้ายอำเภอปัจฉิมสารคามจากเมืองมหาสารคามไปตั้งที่บ้านคือ ตำบลบรบือ แล้วได้เปลี่ยนนามอำเภอเป็น "อำเภอท่าขอนยาง" โดยนำเอานามเมืองท่าขอนยางซึ่งถูกยุบเป็นตำบล มาตั้งเป็นชื่ออำเภอนี้

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ หม่อมเจ้าณพมาศ นวรัตน์ ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคามขณะนั้น ได้เสด็จมาตรวจราชการที่อำเภอท่าขอนยางถึงตำบลบรบือและเห็นว่ามีหนองบ่อ ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลจากที่ว่าการอำเภอ เป็นที่อุดมไปด้วยข้าวปลาพืชพันธุ์ธัญญาหาร มีบ่อแร่ธาตุเหล็กและบ่อเกลือเหลือไปทั่วท้องที่ใกล้เคียง หม่อมเจ้าณพมาศ นวรัตน์ จึงประทานนามให้ใหม่ว่า **บ่อระบือ** ในภายหลังได้มีการใช้อักษรเพี้ยนไปจากเดิม จึงกลายเป็นชื่อ "**บรบือ**" มาจนกระทั่งบัดนี้



ครั้นต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ พระสารคามคณาภิบาล (พร้อม ณ นคร) ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคามในขณะนั้น ได้มาตรวจราชการที่อำเภอนี้ เห็นว่าที่ว่าการอำเภอควรจะอยู่ใกล้เส้นทางซึ่งกรมทางหลวงแผ่นดินสาย ๑๖ ตัดผ่าน พระสารคามคณาภิบาลจึงทำหนังสือกราบบังคมทูลเสนอ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ให้มีการปรับปรุงเขตที่ตั้งอำเภอใหม่ จึงได้ย้าย ที่ว่าการอำเภอมาตั้งอยู่ ณ บ้านบรือ ตำบลบรือ ตราบจนเท่าทุกวันนี้

การตั้งอำเภอแกลง

เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๓๓๘ หลวงปู่จ้อยพร้อมญาติพี่น้องได้อพยพ มาจากบ้านเมืองทุ่ง หรือเมืองสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อหาที่ตั้งบ้านเมือง



แห่งใหม่ เมื่อเดินทางมาถึงที่เนินสูงคือ โนนหมากคำ (สถานที่ก่อสร้าง ที่ว่าการอำเภอแกลงและสถานีตำรวจภูธรอำเภอแกลงในปัจจุบัน) เห็นว่าเป็นชัยภูมิที่เหมาะสมแก่การตั้งบ้านเมือง จึงตัดสินใจตั้งเป็นหมู่บ้านขึ้น ซึ่งทางทิศตะวันออกของที่ตั้งหมู่บ้านแห่งนี้มีห้วยขนาดใหญ่ และมีต้นไม้ชนิดหนึ่งที่ชาวบ้านเรียกว่า “สะแกครึ่งหรือสะแกดำ” (ใบสีเขียวหรือดำ) ขึ้นอยู่ จึงตั้งชื่อหมู่บ้านตามพันธุ์ไม้นี้ว่า “บ้านสะแกดำ” ต่อมาภายหลัง พยางค์หน้าได้กร่อนหายไป เหลือเพียง “บ้านแกลง” ตราบเท่าปัจจุบัน ในส่วนขององค์หลวงปู่จ้อยนั้น ก็เป็นที่กราบไหว้บูชาเชื่อถือ ศรัทธาและเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจของข้าราชการและพี่น้องประชาชนชาวอำเภอแกลงทุกคน กล่าวได้ว่า ได้มีการตั้งรกรากของชุมชนบ้านแกลงเป็นเวลากว่า ๒๐๐ ปีเศษ





อำเภอแกดำเดิมอยู่ในเขตปกครองของอำเภอเมืองมหาสารคาม แต่เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนในการติดต่อราชการ ประกอบกับอำเภอเมืองมหาสารคามมีพื้นที่กว้างขวาง การปกครองดูแลราษฎรไม่ทั่วถึง กระทรวงมหาดไทยจึงได้มีประกาศจัดตั้งกิ่งอำเภอแกดำขึ้นเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๐ ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นอำเภอแกดำ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๑ แบ่งเขตพื้นที่การปกครองออกเป็น ๕ ตำบล ๘๘ หมู่บ้าน

การตั้งอำเภอนาเชือก

เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๔๔๗ มีครอบครัวประมาณ ๙ ครอบครัว ได้อพยพมาจากอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้าน



กุดรังปัจจุบันนี้ ในครั้งนั้นได้ให้ชื่อบ้านตัวเองว่า “บ้านลิงสอง” เหตุที่เรียกชื่อนั้นเพราะบริเวณที่สร้างบ้านเรือนเป็นป่าที่ประกอบด้วยไม้ใหญ่น้อยนานาชนิด มีสัตว์อยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะลิง เวลาคนผ่านไปมา จะพบแต่ลิงคอยส่งดู (สองเป็นภาษาอีสาน หมายถึง แอบดู, มองดู) จึงเรียกชื่อบ้านนี้ว่า “บ้านลิงสอง” ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับกุด (กุด เป็นภาษาอีสาน หมายถึง หนองน้ำหรือแอ่งน้ำ) ที่มีความลึก น้ำใส มีปลาชุมมาก บริเวณรอบกุดประกอบด้วยต้นรัง จึงเรียกว่า “กุดรัง” และได้เปลี่ยนชื่อบ้านลิงสองเป็นบ้านกุดรังตามไปด้วย

เนื่องจากท้องที่ตำบลนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และท้องที่ตำบลเขวไร่และตำบลเลิงแฝก อำเภอบริบูรณ์ มีประชาชนอพยพเข้ามาอยู่หนาแน่น และอยู่ห่างไกลจากที่ว่าการอำเภอแต่ละแห่ง ประชาชนได้รับความลำบากในการเดินทางไปติดต่อราชการ ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๔๘๒ ประชาชนในท้องที่ตำบลนาเชือก โดยการนำ



ของนายประกิจ ประวะโก สมาชิกสภาจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีภูมิลำเนา
อยู่บ้านโคกกลม ตำบลนาเชือก ได้ยื่นร้องต่อนายอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
และนำเรื่องนี้เสนอต่อที่ประชุมสภาจังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอให้ทาง
ราชการจัดตั้งกิ่งอำเภอขึ้นในท้องที่ตำบลนาเชือก สภาจังหวัดรับหลักการ
และจังหวัดได้สั่งให้นายอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และนายอำเภอบรบือ
จัดสำรวจสถิติต่าง ๆ เสนอกระทรวงมหาดไทย เพื่อประกอบการจัดตั้งกิ่ง
อำเภอขึ้น เนื่องจากเหตุผลบางประการของกระทรวงมหาดไทย เรื่องนี้จึงได้
สะดุดหยุดลง แต่ประชาชนก็ยังคงมีความต้องการและเรียกร้องให้มีการจัดตั้ง
กิ่งอำเภอตามความต้องการเรื่อยมา

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๙๖ จังหวัดได้สั่งให้นายอำเภอบรบือและอำเภอ
พยัคฆภูมิพิสัยร่วมกันทำการสำรวจพื้นที่ที่ควรจัดตั้งที่ว่าการกิ่งอำเภอขึ้น
ในท้องที่ตำบลนาเชือก การสำรวจได้ทำการสำรวจหลายแหล่ง ในที่สุดตกลง
เลือกเอาพื้นที่โคก (สถานที่ตั้งที่ว่าการอำเภอในปัจจุบัน) ที่อยู่ระหว่างบ้าน
นาเชือกกับบ้านกุดรัง เป็นสถานที่ตั้งที่ว่าการกิ่งอำเภอ เพราะเป็นทำเลที่
เหมาะสมเกี่ยวกับการระวางและขยายผังเมือง ตลอดจนทั้งเหตุผลในทาง
เศรษฐกิจในอนาคตด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ กระทรวงมหาดไทยได้จัดสรรงบประมาณ
ให้ดำเนินการก่อสร้างที่ว่าการกิ่งอำเภอนาเชือกจนแล้วเสร็จ โดยทางจังหวัด
ได้มอบหมายให้นายเวช สุริโย นายอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย เป็นผู้ควบคุม
ดูแลการก่อสร้าง เพราะสถานที่ตั้งที่ว่าการกิ่งอำเภออยู่ในท้องที่อำเภอ
พยัคฆภูมิพิสัย ซึ่งการปราบพื้นที่ รางป่า ขุดตอ ได้รับความร่วมมือจาก
ประชาชนโดยไม่คิดค่าตอบแทนแต่อย่างใด และเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม
๒๕๐๓ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยกฐานะตำบลนาเชือกขึ้นเป็น
กิ่งอำเภอเรียกว่า “กิ่งอำเภอนาเชือก” คำว่า “นาเชือก” หมายถึง ฟุ้งที่มี
ต้นเชือกเกิดอยู่โดยทั่วไป ต้นเชือก คือ “ต้นรูกฟ้า”

ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ รัฐบาลได้พระราชกฤษฎีกายกฐานะกิ่งอำเภอนาเชือก

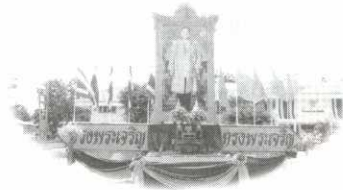




ขึ้นเป็นอำเภอณาเขือก ปัจจุบันอำเภอณาเขือกแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๐ ตำบล ๑๕๕ หมู่บ้าน

การตั้งอำเภอเขียงยี่น

ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๓๖ มีราษฎรบ้านหนองโป่ง แขวงเมืองร้อยเอ็ด ได้อพยพมาทำมาหากินใกล้หนองน้ำแห่งหนึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของเขต



สุขาภิบาลเขียงยี่น (ปัจจุบัน) เป็นหมู่บ้านชื่อ "หมู่บ้านยางคำ" โดยมีนายศรีสุนนท์ เป็นนายบ้าน ขึ้นอยู่ในเขตปกครองแขวงหนองซอน เมืองกาฬสินธุ์ ต่อมา มีประชากรอพยพมาเพิ่มอีกจำนวนมากขึ้น ไม่สามารถขยายเขตหมู่บ้านออกไปอีก เพราะมีทุ่งนาล้อมรอบทุกด้าน ประกอบกับประชาชนในหมู่บ้านมีความเห็นว่า มีป่าอันเป็นที่กว้างขวางทางทิศตะวันออกของหมู่บ้านใกล้หนองน้ำใหญ่ ชื่อว่า หนองเขียงยี่น เป็นทำเลที่ตั้งหมู่บ้านขึ้นใหม่ (สันนิษฐานว่าบริเวณนี้เคยเป็นที่ตั้งของเมือง ๆ หนึ่งในสมัยขอมเรืองอำนาจอยู่ในภูมิภาคแถบนี้แล้วร้างไป เพราะมีผู้ขุดพบเศษกระเบื้องดินเผาและอิฐโบราณสมัยขอมในบริเวณหนองเขียงยี่นอยู่เสมอ) และตั้งชื่อหมู่บ้านแห่งใหม่นี้ว่า บ้านเขียงยี่น มาจนกระทั่งปัจจุบัน เมื่อชุมชนนี้ใหญ่ขึ้นและมีหมู่บ้านมากขึ้น ทางราชการจึงตั้งให้เป็น ตำบลเขียงยี่น อยู่ในเขตปกครองของอำเภอโคกพระ (ปัจจุบันชื่ออำเภอกันทรวิชัย) จังหวัดมหาสารคาม

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๒ กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศแยกเขตการปกครองตำบลเขียงยี่นออกเป็น ๓ ตำบล ซึ่งอยู่ในเขตปกครองของอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ตำบลเขียงยี่น ชื่นชม และกู่ทอง ครั้นเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ กระทรวงมหาดไทย ได้แบ่งท้องที่การปกครองของอำเภอกันทรวิชัยออกเป็นกิ่งอำเภอเขียงยี่น ประกอบด้วย ๔ เขตตำบล ได้แก่ ตำบลเขียงยี่น ชื่นชม กู่ทอง และหนองซอน ต่อมา



เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ กระทรวงมหาดไทย ได้ยกฐานะกิ่งอำเภอเขียงยืนขึ้นเป็นอำเภอเขียงยืน

การตั้งอำเภอนาดูน

ดงน้ำดุนเป็นแหล่งชุกชุมไปด้วยสัตว์ป่านานาชนิด บรรดานายพรานทั้งหลายมักจะไปล่าสัตว์ที่ดงน้ำดุนอยู่เสมอ เห็นเป็นทำเลอุดมสมบูรณ์เหมาะสมที่จะทำนาทำไร่ และสร้างถื่นฐานได้ จึงได้นำพาลูกหลานไปสร้างบ้านเรือนอยู่ ณ ที่ดงน้ำดุนแห่งนี้ บรรดาบรรพบุรุษผู้มายึดดงน้ำดุนเป็นแหล่งทำมาหากินสร้างเรือนอยู่อาศัยแบ่งออกเป็น ๔ สาย คือ



๑. ล่ามแขก หมิ่นย้าย ชุนสะเนิน พรานจ็อก พรานอืด ย้ายมาจากบ้านทันใหญ่ อำเภอภุมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในปัจจุบันได้มาล่าสัตว์ที่ดงน้ำดุน และได้ตั้งบ้านเรือนที่บ้านโนนส้มกบ แล้งจึงทยอยเข้าไปตั้งบ้านเรือนที่บ้านนาดูน ต่อมาได้ย้ายไปอยู่บ้านยางใกล้บ้านตากแดดหัวโตน จังหวัดร้อยเอ็ด

๒. เฒ่าเมืองจันแป้ เฒ่าขุนบรรเทา เฒ่าพระโบฮาน ย้ายมาจากอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ได้เข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านหนองแฮด

๓. เฒ่าเชียงจำปาหรือบัวลา กอบมาตย์ ย้ายมาจากบ้านเหนือหลุมเลา เมืองเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ดงน้ำดุน แต่อยู่ได้ไม่นานก็ย้ายกลับบ้านเหนือหลุมเลาตามเดิม

๔. พรานใต้ (ศรีจันทร์) พรานทินวงศ์ เดิมอยู่บ้านทองกลาง (ดงใหญ่) อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ได้นำพาลูกหลานมาตั้งบ้านเรือนที่บ้านนาดูน ปกครองลูกหลานเรื่อยมา แต่พรานใต้ไม่ได้เป็นตาแสงผู้ได้เป็นตาแสง (กำนัน) คือ ตาแสงแหมบ (เก่า) ต่อจากนั้นก็มิมีตาแสงสืบต่อกันมาคือ





งานนมัสการพระบรมธาตุนาดูน ช่วงวันมาฆบูชาทุกปี

ตาแสงแก้ว หรือหารตองติ้ว ตาแสงสุ และขุนผดุง (เชียงใหม่) ปิดตายะโส นับตั้งแต่ขุนผดุงเริ่มมีนามสกุล

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า บรรพบุรุษผู้ที่มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตงน้ำตุน หรือหนองตุนนั้น ล้วนแต่มีเชื้อสายเป็นนายพราน โดยยึดน้ำตุนเป็นแหล่งทำมาหากินและอาศัยหนองน้ำตุนเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค ลูกหลานที่สืบเชื้อสายใช้นามสกุลอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ โคตรลำแบก ศรีจันทร์ กอบมาตย์ ทินวงศ์ ปิดตายะโส เป็นต้น หนองน้ำตุน หรือหนองตุน ปัจจุบันอยู่ทางทิศเหนือบ้านนาตุน ด้วยอาศัยหนองตุนแห่งนี้เอง จึงได้เรียกชื่อบ้านว่าบ้านหนองตุน หรือบ้านนาตุน ในกาลต่อมา

อำเภอนาดูน เดิมเป็นหมู่บ้านที่ได้ยกฐานะให้เป็นตำบล มีชื่อว่า "ตำบลนาตุน" อยู่ในความปกครองของอำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม





พิธีบวงสรวงกู่สันตร์ตัน
อำเภอหาดุน จังหวัดมหาสารคาม
ในช่วงเทศกาลสงกรานต์
เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘

นายเริงศักดิ์ มหาวิทยาลัยมนตรี
รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
ประธานพิธีบวงสรวงกู่สันตร์ตัน เมื่อ
เดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ พร้อมด้วย
นายอำเภอหาดุน ผกก.สภ.อ.หาดุน
นายกเทศมนตรีตำบลหาดุน
นายก อบต.กู่สันตร์ตัน และคณะ





ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้รับการยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอ และได้ยกฐานะเป็นอำเภอ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๒

การตั้งอำเภออย่างสีสุราช

อำเภออย่างสีสุราชเดิม อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอ พยุหะภูมิพิสัย แต่เนื่องจาก อำเภอพยุหะภูมิพิสัยมีพื้นที่กว้าง ขวางยากแก่การปกครองดูแล กระทรวงมหาดไทยจึงได้ประกาศ



จัดตั้งกิ่งอำเภออย่างสีสุราช จังหวัดมหาสารคามขึ้นในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๒ โดยให้มีเขตการปกครองแบ่งออกเป็น ๖ ตำบล คือ ตำบลอย่างสีสุราช ดงเมือง บ้านกุ่ม นาฏ แวงดง และขามเรียน

เดิมพื้นที่อำเภออย่างสีสุราชตั้งอยู่พื้นที่ที่มีต้นยางใหญ่เป็นจำนวนมาก พระสีสุราชซึ่งเป็นโอรสของเจ้าเมืองจำปาศักดิ์ ประเทศลาว ได้พาลสมัครพรรคพวกอพยพจากเมืองจำปาศักดิ์เข้ามาทางอุบลราชธานีผ่านเมืองสุวรรณภูมิ มาทางทิศตะวันตกจนถึงดอนตะกวด (ปัจจุบันเป็นที่สาธารณประโยชน์ตำบล แวงดง และตำบลนาฏ) จนถึงดงยาง เห็นว่ามีทำเลเหมาะสมจึงได้ตั้งเป็น หมู่บ้านเรียกว่า "บ้านดงยาง" ต่อมาพระสีสุราชได้ถึงแก่กรรม ท้าวเมืองแสน ซึ่งเป็นญาติของพระสีสุราช ได้ขึ้นปกครองบ้านดงยางแทนและเปลี่ยนชื่อ หมู่บ้านเป็น "บ้านยางสีสุราช" ขึ้นกับตำบลนาฏ อำเภอพยุหะภูมิพิสัย และเป็นตำบลยางสีสุราชเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ จนได้รับการจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอ อย่างสีสุราช เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๒

ในขณะที่จัดตั้งเป็นกิ่งอำเภออย่างสีสุราชมีเขตการปกครอง ๖ ตำบล ต่อมาได้เพิ่มเขตการปกครองอีก ๑ ตำบล คือ ตำบลหนองบัวสันต โดยแยก



ออกจากตำบลดงเมือง และเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๓๘ ได้ยกฐานะเป็นอำเภอยางสีสุราช ในปัจจุบันอำเภอยางสีสุราช ประกอบด้วย ๗ ตำบล ๙๑ หมู่บ้าน

การตั้งกิ่งอำเภอกุตุรงค์

กิ่งอำเภอกุตุรงค์ ได้รับการยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอกุตุรงค์เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๘ โดยแยกออกมาจากอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ความหมายและเหตุผลที่ขอตั้งกิ่งกุตุรงค์ เนื่องจากบริเวณสภาพที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลกุตุรงค์ หมู่ที่ ๑๐ ประกอบกับตำบลกุตุรงค์มีต้นรังขึ้นอยู่หนาแน่น และมีหนองน้ำขนาดใหญ่ เรียกว่า “กุตุ” ซึ่งประชาชนในละแวกตำบลกุตุรงค์และบริเวณใกล้เคียงได้อาศัยยังชีพมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน



การตั้งกิ่งอำเภอชื่นชม

กิ่งอำเภอชื่นชม เป็นกิ่งอำเภอที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ โดยแยกการปกครองออกมาจากอำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ปัจจุบันที่ว่าการกิ่งอำเภอตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลชื่นชม ระหว่างกิโลเมตรที่ ๑๘-๑๙ ของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๖๘ สายเขียงยืน-คำใหญ่ ห่างจากจังหวัดมหาสารคามไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประมาณ ๗๐ กิโลเมตร





กล่าวได้ว่า จังหวัดมหาสารคามเป็นดินแดนที่มีผู้คนตั้งถิ่นฐาน บ้านเรือนมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์และมีความเจริญรุ่งเรืองมาตามลำดับ จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๐๘ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตั้ง "เมืองมหาสารคาม" นับเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับอำเภอที่ได้มีการจัดตั้ง ขึ้นให้อยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดมหาสารคามแต่เดิมนั้น นอกจาก อำเภอเมืองมหาสารคามแล้วได้แก่ อำเภอกันทรวิชัย พยัคฆภูมิพิสัย วาปีปทุม โกสุมพิสัย และบรบือ หลังจากนั้นเมื่อบ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรือง และประชากรมีจำนวนมากขึ้น ทางราชการจึงได้จัดตั้งอำเภอ/กิ่งอำเภอ อื่น ๆ จนกระทั่งทำให้จังหวัดมหาสารคามแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๑ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ ดังเช่นในปัจจุบัน และจากการเป็นดินแดนแห่ง อารยธรรม ผู้คนให้ความสนใจศึกษาหาความรู้ ประกอบกับการได้รับการ สนับสนุนจากรัฐบาลมาตลอด ทำให้จังหวัดมหาสารคามกลายเป็นดินแดน ที่รู้จักกันในนาม "ตักสิลานคร"





รายนามเจ้าเมืองและผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

๑. พระเจริญราชเดช (ท้าวมหาชัย, กวด)	พุทธศักราช	๒๔๐๘-๒๔๒๑
๒. พระเจริญราชเดช (ฮ้าง)	พุทธศักราช	๒๔๒๒-๒๔๔๓
๓. อุปฮาช (เถื่อน รักษิกจันทร์) รักษาการแทน	พุทธศักราช	๒๔๔๓-๒๔๔๔
๔. พระเจริญราชเดช (อุ้น ภาภูตานนท์)	พุทธศักราช	๒๔๔๔-๒๔๕๕
๕. หม่อมเจ้านพมาศ นวรัตน์	พุทธศักราช	๒๔๕๕-๒๔๕๙
๖. พระยาสารคามคณาภิบาล (พร้อม ณ นคร)	พุทธศักราช	๒๔๖๐-๒๔๖๒
๗. พระยาสารคามคณาภิบาล (ทิพย์ โจรจนประดิษฐ์)	พุทธศักราช	๒๔๖๒-๒๔๖๖
๘. พระยาประชากรบริรักษ์ (สาย ปาละนันท์)	พุทธศักราช	๒๔๖๖-๒๔๖๘
๙. พระยาสารคามคณาภิบาล (อนงค์ พยัคฆันต์)	พุทธศักราช	๒๔๖๘-๒๔๗๔
๑๐. พระอรชรเปศลสรวดี (เจริญ ทรัพย์สาร)	พุทธศักราช	๒๔๗๔-๒๔๗๖
๑๑. หลวงอังกคณาบุรีรักษ์ (ร.อ.สมถวิล เทพาคำ)	พุทธศักราช	๒๔๗๖-๒๔๘๒
๑๒. หลวงประสิทธิ์บุรีรักษ์ (ประสิทธิ์ สุปัยงค์)	พุทธศักราช	๒๔๘๓-๒๔๘๔
๑๓. หลวงบริหารชนบท (สำน สีหไตร)	พุทธศักราช	๒๔๘๔-๒๔๘๖
๑๔. ขุนไมตรีประชากรักษ์ (ไมตรี ไมตรีประชากรักษ์)	พุทธศักราช	๒๔๘๖-๒๔๘๙
๑๕. ขุนจรรยาวิเศษ (เที่ยง บุญยนิิตย์)	พุทธศักราช	๒๔๘๙-๒๔๙๐
๑๖. ขุนพิศาลสถษต์กรรม (ทองใบ น้อยอรุณ)	พุทธศักราช	๒๔๙๐-๒๔๙๓
๑๗. นายเชื้อม ศิริสนธิ	พุทธศักราช	๒๔๙๓-๒๔๙๖
๑๘. หลวงอนุมิตราชกิจ (อ้น อนุมิตราชกิจ)	พุทธศักราช	๒๔๙๕-๒๕๐๐
๑๙. ขุนจรรยาวิเศษ (เที่ยง บุญยนิิตย์)	พุทธศักราช	๒๕๐๐-๒๕๐๑
๒๐. นายนวน มีขำนาญ	พุทธศักราช	๒๕๐๑-๒๕๐๖
๒๑. นายรง ทศนาญชลี	พุทธศักราช	๒๕๐๖-๒๕๑๐
๒๒. นายเวียง สาคกรสินธุ์	พุทธศักราช	๒๕๑๐-๒๕๑๓
๒๓. นายพล จุฑาทงกูร	พุทธศักราช	๒๕๑๓-๒๕๑๔
๒๔. นายสุจินต์ กิตยารักษ์	พุทธศักราช	๒๕๑๔-๒๕๑๗





๒๕. นายชำนาญ พจนาน	พุทธศักราช ๒๕๑๗-๒๕๑๙
๒๖. นายวุฒินันท์ พงศ์อารยะ	พุทธศักราช ๒๕๑๙-๒๕๒๒
๒๗. นายสมภาพ ศรีวรขาน	พุทธศักราช ๒๕๒๒-๒๕๒๓
๒๘. ร้อยตรีกิตติ ประทุมแก้ว	พุทธศักราช ๒๕๒๓-๒๕๒๔
๒๙. นายธวัช มกรพงศ์	พุทธศักราช ๒๕๒๕-๒๕๒๖
๓๐. นายสมบุญณ์ พรหมเมศรี	พุทธศักราช ๒๕๒๖-๒๕๒๘
๓๑. นายไสว พรหมณีน	พุทธศักราช ๒๕๒๘-๒๕๓๑
๓๒. นายจินต์ วิภาตะกลัศ	พุทธศักราช ๒๕๓๑-๒๕๓๔
๓๓. นายวีระชัย แนวบุญเนียร	พุทธศักราช ๒๕๓๔-๒๕๓๕
๓๔. นายภพพล ชีพสุวรรณ	พุทธศักราช ๒๕๓๕-๒๕๓๗
๓๕. นายประภา ยوغانนท์	พุทธศักราช ๒๕๓๗-๒๕๓๘
๓๖. นายวิชัย ทศนเศรษฐ์	พุทธศักราช ๒๕๓๘-๒๕๔๐
๓๗. นายเกียรติพันธ์ น้อยมณี	พุทธศักราช ๒๕๔๐-๒๕๔๒
๓๘. นางสาวสิริเลิศ เมฆโพบูลย์	๑ ต.ค. ๒๕๔๒-๓๐ ก.ย. ๒๕๔๔
๓๙. นายสมศักดิ์ แก้วสุทธิ	๑ ต.ค. ๒๕๔๔-๓๐ ก.ย. ๒๕๔๖
๔๐. นายวิทย์ ลิมานนท์วราไชย	๑ ต.ค. ๒๕๔๖-๓๐ ก.ย. ๒๕๔๘
๔๑. นายชวน ศิรินันท์พร	๑ ต.ค. ๒๕๔๘ - ปัจจุบัน



ตราจังหวัดมหาสารคาม นายสวาท ศิริโกมุท เขียนเมื่อ ๒๕๙๙



บรรณานุกรม

ฉลองชัย ไตรรัตน์ ผู้ให้สัมภาษณ์ พิพัฒน์ คันทธา ผู้สัมภาษณ์ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๙.

ที่ระลึกเปิดที่ว่าการอำเภอเมืองมหาสารคาม: ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙. มหาสารคาม: หยกศึกษากันท์การพิมพ์, ๒๕๕๙.

ธีรชัย บุญมาธรรม, ศิริพันธ์ ตาบเพชร และสมชาติ มณีโชติ. "ประวัติเมืองมหาสารคาม" พระเทพอุมาจารย์อนุสรณ์. มหาสารคาม: สารคามการพิมพ์ & สารคามเปเปอร์, ๒๕๕๙.

นายอำเภอแกด้า. เอกสารแผ่นพับพิธีการเปิดอาคารที่ว่าการอำเภอแกด้า. มหาสารคาม: การ์ฟิลด์ การ์ดแอนด์กราฟฟิค, ๒๕๕๕.

นายอำเภอเขียงยืน. เอกสารบรรยายการสรุป. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๕๗.

นายอำเภอนาเชือก. เอกสารบรรยายการสรุป. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๕๗.

นายอำเภอนาดูน. เอกสารบรรยายการสรุป. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๕๗.

นายอำเภอบรบือ. เอกสารบรรยายการสรุป. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๕๘.

นายอำเภอพยัคฆภูมิพิสัย. เอกสารบรรยายการสรุป. เอกสารอัดสำเนา, ๒๕๕๗
บุญเลิศ สดสุชาติ ผู้ให้สัมภาษณ์ พิพัฒน์ คันทธา ผู้สัมภาษณ์ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๙.

ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอกุดรัง. เอกสารบรรยายการสรุป, ๒๕๕๘.

ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอชื่นชม. เอกสารบรรยายการสรุป, ๒๕๕๘
สามารถ รัตนะวงศะวัต ผู้ให้สัมภาษณ์ พิพัฒน์ คันทธา ผู้สัมภาษณ์ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙.





พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน
เพื่อทรงเยี่ยมพลสถนิกรชาวจังหวัดมหาสารคาม และทรงประทับหน้ามุขศาลากลาง
จังหวัดมหาสารคาม (หลังเดิม) เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๘



ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ... ของชาวมหาสารคาม

โดย... เรืองศักดิ์ มหาวิณิชยมนตรี
รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ...

ของชาวมหาสารคาม



โดย... เรืองศักดิ์ มหาวิจิตรชัยมนตรี

รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

เมืองมหาสารคามตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๘ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในระยะแรกได้ขึ้นกับเมืองร้อยเอ็ด ในฐานะที่มหาสารคามเป็นเมืองเล็ก ผู้ปกครองเมืองมีตำแหน่งสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับ ๔ ตำแหน่งแรก คือ เจ้าเมือง อัครฮาด อัครวงค์ และ วรบุตร ตำแหน่งดังกล่าวได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสิ้น แม้เมื่อเมืองมหาสารคามยกฐานะเป็นเมืองใหญ่ขึ้นตรงต่อกรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๒ ตำแหน่งสูงสุด ๔ ตำแหน่ง เปลี่ยนไปเป็นเจ้าเมือง อุปฮาด ราชวงศ์ ราชบุตร แล้วก็ตาม ก็ยังต้องได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากกรุงเทพฯ เช่นเดิม



เมืองมหาสารคามมีความจงรักภักดีต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ด้วยความมั่นคงมาโดยตลอด ทั้งนี้ เพราะมีหลักฐานว่า เมืองมหาสารคามส่งส่วยแก่ราชสำนักกรุงเทพฯ และกระทำพิธี ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาทุกปีไม่เคยขาด ส่วนในประเด็นหากมีผู้ถามว่า เมืองมหาสารคามไม่เคยส่งเครื่องราชบรรณาการ จะว่าอย่างไร คำตอบ ที่ชัดเจนก็คือ เมืองใดเป็นเมืองหน้าด่านอยู่ชายพระราชอาณาจักร หรือเมือง ที่มีโอกาสจะกระด้างกระเดื่องเท่าันที่ทางราชสำนักกรุงเทพฯ จะให้ส่ง เครื่องราชบรรณาการ เมืองมหาสารคามไม่เคยอยู่ในหลักเกณฑ์เหล่านั้นเลย

สำหรับการที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ถือเป็นสิริมงคลแก่ตนเอง และวงศ์ตระกูลอย่างสูง ซึ่งสามัญชนไม่ค่อยมีโอกาส แม้แต่เจ้าเมืองสมัยก่อนยังมีโอกาสน้อย แต่การที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาถึงเมืองมหาสารคาม แล้วให้ บรรดาข้าราชการตลอดจนประชาชนทั่วไปได้เข้าเฝ้าชื่นชมพระบารมีอย่าง ใกล้ชิดเป็นครั้งแรก ยิ่งก่อให้เกิดความปลาบปลื้มปิติยินดีเป็นล้นพ้นหาใด เสมอเหมือนมิได้ วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ คือวันที่พลกนิกรชาว มหาสารคามจะไม่มีวันลืมเลือน หมายกำหนดการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยม ราษฎรชาวจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๒ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ เริ่มจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟ พระที่นั่ง จากสถานีจิตรลดา วันพุธที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ เวลา ๐๙.๔๐ น. ถึงสถานีอยุธยา สถานีบ้านพานิชี สถานีสระบุรี สถานีแก่งคอย สถานีปากช่อง สถานีสีคิ้ว สถานีสูงเนิน สถานีนครราชสีมา โดยแต่ละสถานีจะหยุดให้ ประชาชนเข้าเฝ้าชื่นชมพระบารมีประมาณ ๓ - ๕ นาที วันแรกประทับที่ ค่ายสุรนารี...วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ เสด็จประทับแรมที่จังหวัดนครพนม รุ่งเช้าวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ เสด็จพระราชดำเนินจากจังหวัด นครพนมและเสวยพระกระยาหารเช้าที่จังหวัดสกลนคร แล้วทรงขับรถพระที่นั่ง ด้วยพระองค์เองข้ามภูพานและเสวยพระสุธารสชาติผาเสวย จังหวัดกาฬสินธุ์



จากนั้นเสวยพระกระยาหารกลางวันที่ศาลากลางจังหวัดกาฬสินธุ์ ในการนี้ ได้เสด็จราชดำเนินขึ้นประทับหน้ามุขศาลากลางจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ข้าราชการประชาชนเฝ้าขึ้นนมพระบารมีและได้ถามทุกข์สุขของราษฎรโดยทั่วกันแล้วเสด็จพระราชดำเนินถึงจังหวัดมหาสารคาม เวลา ๒๐.๐๐ น. แล้วเสด็จพระราชดำเนินขึ้นประทับพักแรมที่บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้จัดสร้างขึ้นใหม่ไว้อย่างสวยงาม โดยมีผู้ที่มาคอยเฝ้ารับเสด็จจำนวนหลายหมื่นคน และเดินทางกันมาล่วงหน้าประมาณ ๒ - ๓ วัน บริเวณตลาดและในเมืองจึงเต็มไปด้วยผู้คนที่นั่งนอนกันอยู่เต็มไปทั้งเมือง เพื่อจะรอเฝ้ารับเสด็จอย่างใกล้ชิด

วันอังคารที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๘ เวลา ๐๙.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งยังศาลากลางจังหวัดมหาสารคามประทับที่หน้ามุขศาลากลางหลวงอนุมิตีราชกิจ (อัน อนุมิตีราชกิจ) ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคามกราบบังคมทูลรายงาน ว่า จังหวัดมหาสารคามพื้นแผ่นดินแห้งแล้ง ฝนไม่พอทำนา มา ๓ ปีแล้ว ราษฎรอัตคัดขาดแคลน แต่ก็ปลอบปล้ำมปีติยินดีที่ทั้งสองพระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินมาถึง และก็เป็นนิมิตหมายอันดีที่ฝนได้โปรยปรายให้ได้รับความร่มเย็นมาสู่ภาคอีสานและโดยเฉพาะจังหวัดมหาสารคาม ทรงมีพระราชดำรัสตอบขอบใจที่มีราษฎรมาเฝ้ามากมาย และทรงแนะนำให้ราษฎรมีความมานะพากเพียรในการประกอบอาชีพ และทรงอวยพรให้ข้าราชการและราษฎรทั้งหลายอยู่เย็นเป็นสุขโดยทั่วกัน แล้วเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้ารับเสด็จซึ่งมาเป็นจำนวนมากต้องใช้เวลาถึง ๒ ชั่วโมง แม้ทรงเหน็ดเหนื่อยก็มิได้ย่อท้อ หลังจากพระราชทานเหรียญรัตนาภรณ์แก่ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้กำกับ การตำรวจภูธร รองผู้กำกับ การตำรวจภูธร สรรพากรจังหวัด นายช่างกำกับแขวง การทาง นายอำเภอเมืองมหาสารคาม นายอำเภอบรบือ นายอำเภอกันทรวิชัย และหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอกันทรวิชัย แล้วจึงได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังจังหวัดร้อยเอ็ด





พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเปิดป้ายอาคารโรงเรียน ๓ แห่ง คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖, ๑๗ และ ๑๘ อำเภอกาบังปทุม จังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๔ และเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรที่เฝ้ารับเสด็จฯ





พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงเปิดป้ายอาคารโรงเรียน ๓ แห่ง คือ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖, ๑๗ และ ๑๘ อำเภอนาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๔ และเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรที่เฝ้ารับเสด็จฯ





การเสด็จพระราชดำเนินมามหาสารคามครั้งนั้น ถือเป็นครั้งแรกที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เสด็จพระราชดำเนินมาเยี่ยมราษฎรในจังหวัดนี้ โดยมีได้มีพระมหากษัตริย์พระองค์ใดเคยเสด็จมาเลย ทำให้ชาวจังหวัดมหาสารคามเฝ้าชื่นชมพระบารมีอย่างมิดฟ้ามีวดิน คุณยายทองเลี่ยม เวียงแก้ว* อายุ ๘๑ ปี ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าชื่นชมพระบารมี ในครั้งนั้นด้วย เล่าว่าไม่เคยเห็นคนมหาสารคามมารวมกันมากมายขนาดนี้มาก่อน ชาวบ้านมีอะไรก็ยกาทูลเกล้าฯ ถวายแต่พระองค์ท่านถึงแม้จะเป็นสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ เช่น กล้วยปากกา ฯลฯ พระองค์ท่านทรงรับไว้อย่างเป็นทางการนับเป็นบุญของชาวมหาสารคามและชาวอีสานอย่างหาที่เปรียบมิได้ เวลา ๑๓.๓๐ น. เสด็จพระราชดำเนินถึงจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดได้กล่าวรายงานและประชาชนได้เข้าชื่นชมพระบารมีประกอบพิธีทูลเกล้าฯ ถวายที่ประทับแรม ณ ศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ด

*สัมภาษณ์ นางทองเลี่ยม เวียงแก้ว อายุ ๘๑ ปี ๓, ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙





พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน
 ทอดพระเนตร กุศลนครินทร์ อำเภอนาตุน จังหวัดมหาสารคาม
 วันพุธที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๒๔ เวลา ๑๖.๒๔ น.





พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน
พระราชทานปริญญาบัตรวิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม ในวันอังคารที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๖
ณ หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๑๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้
เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระ
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้า
จุฬารัตน์วัลย์ลักษณ์ อัครราชกุมารี มายังจังหวัดมหาสารคาม สืบเนื่องจากเกิด
วาตภัยที่อำเภอวาปีปทุม เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๑๔ เวลา ๑๗.๐๐ น.
ครั้งนั้นทำให้โรงเรียน ๓ โรงเรียนเสียหาย จนไม่สามารถให้ทำการเรียนได้
คือ โรงเรียนประชาบาล ตำบลหัวเรือ ๔ วัดบ้านกอก โรงเรียนประชาบาล
วัดบ้านแดง ตำบลหนองแสง และโรงเรียนวัดบูรพาท่านเหล่าก้างปลา ตำบล
โพธิ์ชัย มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ และกรมการปกครองได้ให้งบประมาณ
จัดจ้างสร้างอาคารเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ได้
เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดป้ายอาคารเรียนทั้ง ๓ แห่ง และพระราชทาน
นามใหม่ว่า โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๑๖, ๑๗ และ ๑๘ ตามลำดับ
แล้วเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโบราณสถานคู่สันตริ์ต้นในในเวลา ๑๖.๒๕ น.







วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงประกอบพระราชพิธีเททองหล่อพระพุทธรูปกัณฑ์ทศพรวิชัย อภิสัมภรณ์นายก ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มคอ. เต็ม)





พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
อัครราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเททองหล่อพระพุทธรูปกัณฑ์ทศพร อภิสมัยธรรมนายก
ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม เดิม)
เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๔

ครั้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานปริญญาบัตรวิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๑๖ ณ หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษามหาสารคาม

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินพระราชทาน





ปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ เวลา ๑๕.๓๕ น. ณ หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม หลังจากนั้น ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการแสดงฟ้อนโปงลางของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวนประมาณ ๒๐๐ คน ที่บริเวณหน้าหอสมุดฯ เสร็จแล้วเสด็จพระราชดำเนินไปยังพลับพลาพิธีลูกเสือชาวบ้าน และขอพระราชทานพระราชวโรกาสพระราชทานธงประจำรุ่นแก่ลูกเสือชาวบ้านรวม ๑๘ รุ่น และในเวลา ๑๖.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรที่เฝ้ารับเสด็จฯ อยู่ในบริเวณมหาวิทยาลัย

“พระพุทธรูปกัณฑ์ อภิสัมยัธรรมนาค” เป็นพระพุทธรูปอีกองค์หนึ่งที่ได้รับการจัดสร้างขึ้นเพื่อให้เป็นพระพุทธรูปที่มีเอกลักษณ์อันเป็นแบบดั้งเดิมของชาวอีสาน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ทรงประกอบพิธีเททองหล่อพระประธาน ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มศว. มหาสารคาม เดิม) ในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๒๔ โดยสมเด็จพระสังฆราช (वास) สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จเป็นองค์ประธานฝ่ายสงฆ์ พร้อมกันนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานนามอันเป็นมหามงคลว่า **“พระพุทธรูปกัณฑ์ อภิสัมยัธรรมนาค”** อนึ่ง ใน





พระพุทธกัณฑ์ทวิชัย อภิสัมภรณ์มุนายก

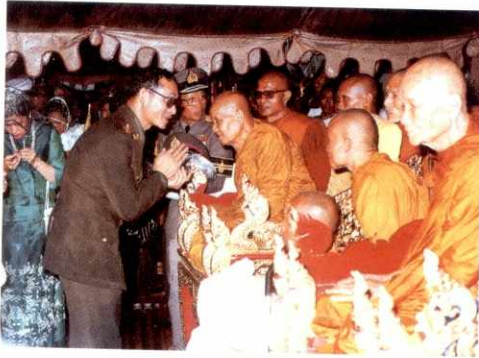
ระหว่างที่กำลังทรงเทศองค์พระประธานอยู่นั้น ได้มีปรากฏการณ์อันแสดงถึงบุญญาธิการและพระบรมเดชานุภาพอันเป็นสิริมงคลยิ่ง กล่าวคือ หลังจากทรงมีพระมหากุณฺธาธิคุณ เสด็จฯ เทศองค์เสร็จแล้ว ทันใดนั้นได้บังเกิดลมพายุพัดกระหน่ำเป็นเหตุให้พลับพลาประจำพิธีที่เสด็จไปประกอบพิธีกรรมนั้น เลื่อนถอยไปด้านหลัง ถึงกับต้องมีพสกนิกรหลายฝ่ายมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษิณู กิจระการ กับคณะนายทหารและตำรวจอีกหลายนายได้ช่วยกัน ยึดจับเสาหลักไว้ พร้อมกันนั้นก็มียายผ่นตกลงมาอย่างหนักเฉพาะในขอบเขต ปริณณทลมหาวิทยาลัย ขณะเดียวกันนั้นก็ปรากฏประกายฟ้าพุ่งผ่านเข้ามา บริเวณพิธีที่ประทับถึงแก่ครั้ง นับเป็นเหตุการณ์ที่มหัศจรรย์ยิ่งที่เกิดขึ้นท่ามกลางพสกนิกรนับแสนคนในวันนั้น*

พระพุทธกัณฑ์ทวิชัย อภิสัมภรณ์มุนายก เป็นพระพุทธรูปที่ข้ายามาจากต้นแบบพระพิมพ์ดินเผาซึ่งขุดพบที่อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

บุญยัง นาศรีเคน (มหาสารคาม, ๒๕๓๙: ๑๓๙; อ้างอิงมาจาก บุญยัง นาศรีเคน, ๒๕๓๙: ๒-๗) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพระกัณฑ์ทวิชัยว่า พบที่ “โคกพระนอน” ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองคันธาร์ ปัจจุบันเป็นอาณาเขตของอำเภอกันทรวิชัย เป็นพระพิมพ์ดินเผาที่มีลักษณะสวยงาม เป็นเลิศเมื่อเปรียบกับพระพิมพ์จากที่อื่นๆ เท่าที่พบในภาคอีสาน พิมพ์ใหญ่

*อาคม วรจินดา และเมษิณู กิจระการ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ บุญยังด์ เกศเทศ และกาญจน์ เรืองมนตรี เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๙ ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม





พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปฏิสันถารกับหลวงปู่ดูลย์ อดุลโล



พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปฏิสันถารกับอาจารย์อาคม วรจินดา
ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม
และมีหลวงปู่ผาง จิตตคุดโต พระเกจิอาจารย์มาร่วมพิธีพุทธาภิเษกด้วย

ปางสมาธิเพชรที่มีขนาดกว้างถึง ๕ นิ้วครึ่ง สูง ๔ นิ้ว เป็นพระพุทธรูปศาสนศิลป์
สมัยปลายคุปตะหรือสมัยปาลวะ ในราวปี พ.ศ. ๙๖๓-๑๓๒๕

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้ขยายแบบจากพระพิมพ์ดินเผา
พิมพ์ใหญ่ปางสมาธิเพชรมาหล่อเป็นพระประธานด้วยทองสำริด มีขนาด
กว้าง ๓๕ นิ้ว เป็นพระพุทธรูป ขนาดหน้าตัก ๓๕ นิ้ว เพื่อเป็นแบบฉบับ
เอกลักษณ์แห่งพระพุทธรูปแบบอีสานต่อไป

หลังจากพิธีเททองแล้วเสร็จ คณะกรรมการดำเนินงานได้พิจารณา
เห็นว่าควรมีการหล่อย่อขนาดหน้าตัก ๑๒ นิ้ว เพื่อจะให้ เป็นพระประจำเมือง





ทั้ง ๑๖ จังหวัดในภาคอีสาน เพื่อพี่น้องประชาชนในจังหวัดภาคอีสานได้
สักการะบูชาอย่างทั่วถึงจึงได้สร้างขึ้นทั้งหมดรวม ๙๙ องค์

ต่อมาวันอังคารที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ เวลา ๐๙.๒๙ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์
ประธานในพระราชพิธีพุทธาภิเษก “พระพุทธรูปกัณฑ์ทศพร อภิมัยธรรมนายก”
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จังหวัดมหาสารคาม โดยมีสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จ
ทรงเป็นประธานฝ่ายสงฆ์ พร้อมทั้งเกจิอาจารย์ทั้ง ๑๖ จังหวัดภาคอีสานมา
ร่วมพิธีพุทธาภิเษก ครั้งนี้ด้วย อาทิ หลวงปู่ผาง จิตตคุดโต หลวงปู่ดุลย์ อตุโล,
หลวงปู่พุทธ ฐานิโย, หลวงปู่อ่อน ญาณศิริ, หลวงปู่ฤทธิ์ จากจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นต้น
เป็นที่น่าสังเกตว่า ในคืนวันพุทธาภิเษกนั่นเองได้ปรากฏลูกอุกกาบาต
ตกลงมาเป็นแสงสีเขียว เหตุการณ์นี้ได้รับคำตอบจากผู้อาวุโสว่าเป็นนิมิตอันดี
พระพุทธรูปนี้ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำพระปรมาภิไธยย่อ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “ภปร.” ประดิษฐานบนผ้าทิพย์ด้านหน้า
ขององค์พระประธาน

วันจันทร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ เวลา ๑๙.๓๐ น. พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้คณะกรรมการ
ประกอบด้วย แม่ทัพภาคที่ ๒ ผู้ว่าราชการจังหวัดภาคอีสาน ๑๖ จังหวัด
เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อรับพระราชทาน “พระพุทธรูปกัณฑ์ทศพร
อภิมัยธรรมนายก” เพื่อนำไปประจำอยู่จังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละ ๑ องค์

หลังจากคณะกรรมการได้รับพระราชทานพระพุทธรูปกัณฑ์ทศพร อภิมัย
ธรรมนายกแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำรัสว่า

“สิ่งทั้งหลายจะตั้งดีหรือไม่ ไม่ใช่
อยู่ที่การกราบไหว้สิ่งใดอันและไร้องง แต่อยู่ที่
การหมั่นประพฤติ หมั่นปฏิบัติ หมั่นกระทำอยู่
สม่ำเสมอ สิ่งนั้นจะตั้งดีหรือไม่ ”

(อาคม วรจินดา, อดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม
อีสาน และประสิทธิ์ นิมิจินดา รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัย





มหาสารคาม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ บุญยงค์ เกศเทศ และ กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นผู้สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ณ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม)

จากพระราชกรณียกิจดังกล่าว ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความเป็นห่วงอาณาประชาราษฎร์ พระองค์ทรงยอมตรากตรำพระวรกายเสด็จพระราชดำเนินไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ และทุกครั้งทีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมายังจังหวัดมหาสารคาม เหล่าพสกนิกรต่างมีโอกาสดำเฝ้าชื่นชมพระบารมีอย่างใกล้ชิดเสมอมา และยังคงความทรงจำของพสกนิกรชาวมหาสารคามที่ล้วนแซ่ซ้องสดุดีในพระราชกรณียกิจของพระองค์ตลอดไป

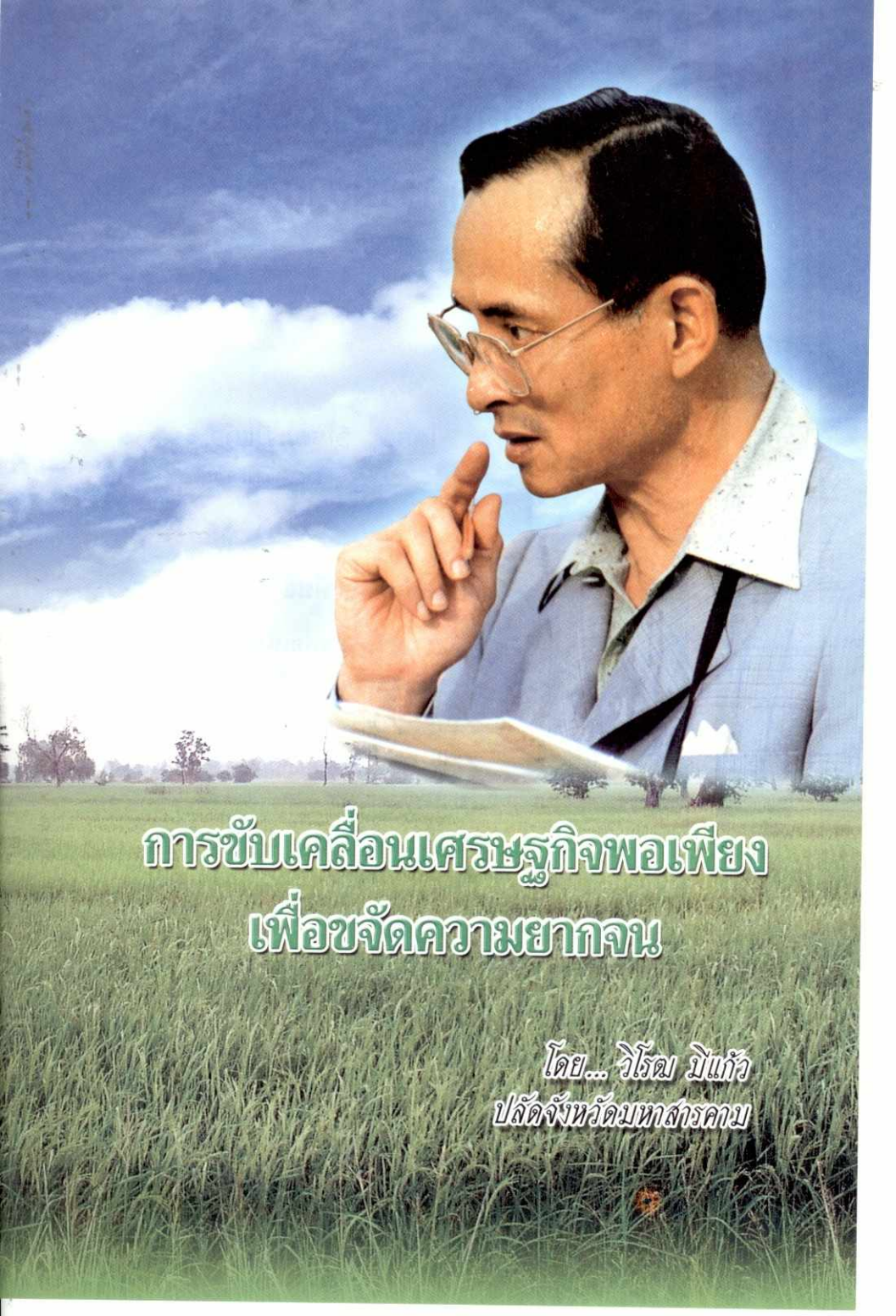
บรรณานุกรม

- ทรงพล มะลิกุล และคณะ. **สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองมหาสารคาม**. มหาสารคาม: นางนวลออฟเซ็ท, ม.ป.ป.
- ทองเลี่ยม เวียงแก้ว อายุ ๘๑ ปี ผู้ให้สัมภาษณ์ ชีรัชย์ บุญมาธรรม ผู้สัมภาษณ์ ๓, ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๙.
- บุญเลิศ สดสุขชาติ ผู้ให้สัมภาษณ์ พิพัฒน์ คันทธา ผู้สัมภาษณ์ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๙.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. **เกษมราษฎร์เกษัตริย์มดุงศาสน์รุ่งเรืองอิสาน**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๙.
- “ย้อนประวัติศาสตร์...ในหลวงเสด็จ มหาสารคาม”. หนังสือพิมพ์ที่ราบสูง ๓๐: ๕๔๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ หน้า ๑ และ ๒๐
- สุนีย์ เลี้ยวเพ็ญวงษ์ และกุลธิดา ท่วมสุข (บรรณาธิการ) รอยเสด็จ. กรุงเทพฯ: หอรัตนชัยการพิมพ์, ๒๕๔๐.
- สุรัตน์ ดวงขาทม. “ในหลวงของเรา” **วารสารเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม** เขต ๒. ๑ : ๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ หน้า ๑-๒.
- สุรีย์ บัวรัตน์. “ในหลวงกับการศึกษาของจังหวัดมหาสารคาม” **วารสารเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม** เขต ๒. ๑ : ๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ หน้า ๓-๙.
- อาคม วรจินดา เชนิฎุ กิจระการ และประสิทธิ์ นิ้มจินดา ผู้ให้สัมภาษณ์ บุญยงค์ เกศเทศ และกาญจน์ เรืองมนตรี ผู้สัมภาษณ์ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๙ และ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๙.





ທຣຸດພຣະເສລີຕູ



การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อขจัดความยากจน

โดย... วิโรฒ บิแก้ว
ปลัดจังหวัดมหาสารคาม

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขจัดความยากจน



โดย... **วิโรฒ มีแก้ว**
ปลัดจังหวัดมหาสารคาม

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี



ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินงานทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี



นายชวน ศิรินันท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
และ นางสุมาลี ศิรินันท์พร นายกเหล่ากาชาดจังหวัดมหาสารคาม
ทำพิธีหว่านปุ๋ยคอกแปลงนาสาธิตในโอกาสจัดงานบุญเบิกฟ้า ปี 2549





นายชวน ศรินันท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
ปลูกลงต้นไม้เพื่อการใช้สอยและเพิ่มพื้นที่ป่า



แปลงผักของเกษตรกรปลูกไว้บริโภคในครัวเรือน



บ่อเลี้ยงปลาและบ่อเลี้ยงกบของเกษตรกรเพื่อการบริโภค





หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล



4. **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

มหาดไทยกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อ ขจัดความยากจน

คณะรัฐมนตรีรับทราบตามที่กระทรวงมหาดไทย รายงานสรุปการจัดการประชุมตามโครงการ “มหาดไทยกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อขจัดความยากจน” เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 29 มกราคม 2549 ณ โรงแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพฯ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขต พัฒนาการจังหวัด นายอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการ/หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย รวม 1,243 คน โดยในการประชุมดังกล่าว ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทยได้รับมอบหมายและแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมประชุม สรุปได้ดังนี้





หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล





1. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางเป็นขั้นเป็นตอน โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

1.2 รัฐบาล ได้มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแบบคู่ขนาน (Dual Track) ทั้งระบบเศรษฐกิจโดยรวมเพื่อการแข่งขัน และระบบเศรษฐกิจในประเทศ โดยเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน

1.3 จากการที่นายกรัฐมนตรี ได้ลงพื้นที่ที่อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อรับทราบปัญหาโดยตรงในพื้นที่ และสาธิตการแก้ไข ปัญหาของประชาชนในแต่ละประเด็นปัญหา กระทรวงมหาดไทยจึงได้นำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่ ให้เกิดความสอดคล้องสนับสนุนและผสมผสานได้อย่างสมดุล เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนอย่างยั่งยืน

1.4 การดำเนินวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ต้องเริ่มต้นจากการที่ตนเองมีความพอเพียง พอประมาณ การมีเหตุผล อันนำไปสู่ครัวเรือนพอเพียง แล้วไปสู่ชุมชนพอเพียงเลี้ยงตำบล ตำบลเพียงพอเลี้ยงอำเภอ อำเภอพอเพียงเลี้ยงจังหวัด จังหวัดพอเพียงเลี้ยงประเทศ หลังจากนั้นก็พัฒนาไปสู่ครัวของโลก ซึ่งจะเป็นการยกระดับเศรษฐกิจพอเพียง ให้มีรายได้ใกล้เคียงกับเศรษฐกิจระดับโลก จึงต้องสร้างความเข้มแข็งในระดับต่าง ๆ รองรับ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับคนอื่นได้ มีความกล้าแกร่ง เพื่อสามารถทำกำไรกับชุมชนได้ ระบบเศรษฐกิจพอเพียงอาจสู้ระบบเทคโนโลยีอุตสาหกรรมไม่ได้ แต่ระบบอุตสาหกรรมก็มีผลกระทบหลายอย่างทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม และทำให้เกิด



ความเสียหายต่อสังคมตามมา ดังนั้น การดำเนินการในรูปของโครงการ SML เข้ามาช่วยให้เศรษฐกิจพอเพียงมีรายได้ เพื่อลดช่องว่างระหว่าง 2 ระบบ เศรษฐกิจให้ใกล้เคียงกัน รวมทั้งโครงการอื่น ๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน OTOP และกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชนก็จะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ชุมชนมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

2. หลักการทำงานมหาดไทยกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขจัดความยากจน ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงชุมชน ชุมชนพอเพียง เลี้ยงตำบล ตำบลพอเพียงเลี้ยงอำเภอ อำเภอพอเพียงเลี้ยงจังหวัด จังหวัดพอเพียงเลี้ยงประเทศ

3. เป้าหมายการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2549 อำเภอละ 1 ตำบล รวม 876 ตำบล รวม 5,000 หมู่บ้าน ปี 2550 เพิ่มความเข้มแข็งของชุมชนเป็นร้อยละ 50 ของหมู่บ้านทั้งหมด ปี 2551 เพิ่มความเข้มแข็งเป็นร้อยละ 100 ของหมู่บ้านทั้งหมด

4. แนวทางการดำเนินการ

4.1 ขั้นเตรียมการ

ในขั้นนี้ กระทรวงมหาดไทย ได้ให้ทุกจังหวัดนำแนวทางที่ได้รับจากการประชุมไปประยุกต์ให้บังเกิดผล โดยในเบื้องต้นให้จังหวัดพิจารณาดำเนินการดังนี้

1) ให้สำรวจหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง เพื่อจะนำมาพิจารณาใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อขจัดความยากจนในภาพรวมของประเทศ

2) จัดทำสรุปข้อมูลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง ดังกล่าว ตามข้อ 1) ตามแนวทางและขั้นตอนการค้นหาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่างที่กำหนดใน 6 กิจกรรม ได้แก่ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การออม การดำรงชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ





สิ่งแวดล้อม และการเอื้ออาทร โดยขอให้สามารถเป็นต้นแบบและเป็นศูนย์การเรียนรู้จัดส่งข้อมูลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง ให้กระทรวงมหาดไทย ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2549 เพื่อให้กรมการพัฒนาชุมชน แยกประเภทและจัดลำดับความเข้มแข็งในแต่ละเรื่องแล้วส่งกลับไปจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผลต่อไป

4.2 ขั้นปฏิบัติการ

1) ส่วนกลาง กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางประชาสัมพันธ์ สร้างกระแส สนับสนุนเอกสารสิ่งพิมพ์ สื่อ และข้อมูลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง

2) จังหวัด กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย วรรรงค์ สร้างกระแสปลูกเร้า สนับสนุนการขับเคลื่อนระดับอำเภอถึงหมู่บ้าน ติดตามและรายงานผล

5. บทบาทของกระทรวงมหาดไทยในการแก้ปัญหาความยากจน

การประชุมนี้ จัดขึ้นโดยสืบเนื่องจากเมื่อครั้งที่นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เดินทางไปจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) และทำแบบจำลอง (Model) การแก้ไขปัญหาความยากจนที่อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด และได้มอบให้ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ ซึ่งได้เล็งเห็นว่าหน่วยขับเคลื่อนที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนคือกระทรวงมหาดไทย และบุคคลสำคัญที่จะเป็นผู้ปฏิบัติการกิจให้บรรลุผลในการแก้ไขปัญหาความยากจนตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในปี 2551 ก็คือนายอำเภอ และข้าราชการในส่วนต่าง ๆ ของแต่ละกระทรวง ทบวง กรมที่จะเข้ามาช่วยเสริม



6. องค์ประกอบสำคัญในการแก้ปัญหาความยากจน

องค์ประกอบสำคัญ 2 ประการในการแก้ไขปัญหาความยากจน ประกอบด้วย

1. การใส่ใจในการทำงาน หมายถึง การรักประชาชนที่เราปกครองดูแล

2. การมีความสุขในการทำงาน หมายถึง การมีความสุขในการเข้าไปช่วยเหลือคนยากจน

ถ้าขาดองค์ประกอบ 2 ข้อนี้แล้ว จะแก้ปัญหาความยากจนได้ยาก เพราะถือว่าพวกเราได้ลงเรือลำเดียวกันแล้ว เป็นขามหาดไทยที่ต้องบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นภารกิจหลัก เป็นหน้าที่ของเราโดยตรง ดังนั้น ในการทำงานจะต้องเพิ่มหัวใจ ใส่จิตใจเข้าไปในการทำงานด้วย

ในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ต้องให้ทุกคนมองภาพจากแบบจำลองที่อำเภออาจสามารถที่เรียกว่า “อาจสามารถ Model” ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นคนสำคัญในการขับเคลื่อน โดยใช้เครื่องมือคือนายอำเภอทั้งหมด

7. แนวทางการสร้างเศรษฐกิจพอเพียง

การทำระบบเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องยึดหลักตั้งแต่แผนยุทธศาสตร์ระดับชาติลงไป จนถึงระดับพื้นที่ ได้แก่

ระดับแรก คือ ยึดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็น การแบ่งสัดส่วนการพัฒนาทั้งระดับ Global และระดับ Local

ระดับต่อมา คือ ใช้แผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดและจังหวัด

ระดับพื้นที่ คือ ต้องมีแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในระดับอำเภอ





ในระดับอำเภอต้องทราบว่า จะส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชน หรือแก้ไขปัญหาให้เขาได้อย่างไร จะทำกิจกรรมอะไร ปลูกผักอะไร ปลูกพืชเศรษฐกิจอะไรจึงจะได้ผลดี

8. แบบจำลองการแก้ไขปัญหาความยากจนที่อำเภออาจสามารถ

จากกรณีตัวอย่าง “อาจสามารถ Model” นั้น นายกรัฐมนตรีชี้ว่า เรามีเศรษฐกิจพอเพียงในหลายชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งหลายแห่ง แต่ประชาชนบางส่วนของเราที่ยากจน ยังด้อยโอกาส ถ้าพิจารณาจากแบบจำลอง “อาจสามารถ Model” จะเน้นแก้ปัญหารายครัวเรือน อำเภอจะมีเป้าหมายรายครัวเรือน นายอำเภอต้องมีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน ซึ่งกระทรวงมหาดไทยก็กำหนดไว้แล้วในปี 2549-2551 จะต้องแก้ปัญหาให้ได้สัดส่วนร้อยละ 40-30-30

การแก้ปัญหาในด้านแหล่งเงินทุนให้มีให้แล้วในหลายแห่ง ทั้งธนาคารเพื่อการเกษตรฯ (ธกส.) ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย กองทุนหมู่บ้าน และโครงการ SML

แต่ละอำเภอต้องศึกษาแนวทาง “อาจสามารถ Model” ซึ่งเน้นการแก้ไขปัญหา โดยต้องรู้ปัญหาประชาชนก่อน แล้วหาวิธีแก้ไขปัญหาให้เขา ในส่วนความจำเป็นพื้นฐาน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เมื่อช่วยเหลือกลุ่มนี้แล้ว ค่อยพัฒนาชุมชนต่อไป โดยพยายามลดช่องว่างระหว่างกลุ่มผู้ด้อยโอกาส กับกลุ่มที่มีเศรษฐกิจดี จากนั้นจึงลดช่องว่างระหว่างชุมชน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด จนถึงระดับประเทศ



9. การส่งเสริมให้เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งโดยใช้โครงการ SML

ในจังหวัดที่มี 2 ระบบ นั้น ระบบเศรษฐกิจแบบ Global จะร่ำรวย ส่วนระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงจะยากจน ดังนั้น เราต้องส่งเสริมช่วยเหลือกันในระบบเศรษฐกิจพอเพียงมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยนำโครงการ SML เข้ามาช่วยให้เศรษฐกิจพอเพียงมีรายได้ เพื่อลดช่องว่างระหว่าง 2 ระบบ ระบบเศรษฐกิจให้ใกล้เคียงกัน

การส่งเสริมสินค้า OTOP โดยโครงการ SML มาขยายผลเศรษฐกิจพอเพียง สามารถส่งออกต่างประเทศได้ จะช่วยเพิ่มรายได้ และยังช่วยลดช่องว่างระหว่างระบบเศรษฐกิจโลกในระดับ Global กับเศรษฐกิจชุมชนในระดับ Local และทราบว่าที่ผ่านมากลุ่มแม่บ้านในชุมชนหลายแห่งมีรายได้สูงจนสามารถไปดูงานต่างประเทศกันมาแล้ว แสดงว่าเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการพัฒนาที่ยั่งยืน

10. การใช้เศรษฐกิจพอเพียงเลี้ยงประเทศ

การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละระดับจะช่วยให้ประเทศเลี้ยงตัวเองได้ โดยต้องเริ่มที่ความพอเพียงจะเลี้ยงชุมชนได้ เมื่อชุมชนพอเพียงเลี้ยงตำบลได้ ตำบลพอเพียงจะเลี้ยงอำเภอได้ อำเภอที่พอเพียงก็สามารถเลี้ยงจังหวัดได้ แล้วจังหวัดที่พอเพียงจะเลี้ยงประเทศได้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวลึกซึ้งมาก หลักการที่ให้แบ่งที่นาเป็นส่วน ๆ คือ สอนว่าเราต้องมีความจำเป็นพื้นฐานให้พอเพียงในการเลี้ยงประเทศ โดยเริ่มแก้ปัญหาความยากจนจากระดับล่างสุด และสร้างความมั่นคง เพื่อให้ความมั่งคั่งอย่างยั่งยืน





11. บทบาทของนายอำเภอในการสร้างชุมชนเข้มแข็ง

เครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนคือแผนยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ระดับประเทศ คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ลงมาจนถึงแผนยุทธศาสตร์ในระดับต่าง ๆ ส่วนการปฏิบัติในพื้นที่คือการจัดการรวมนักงานจะเป็นการแก้ไขปัญหาในระดับบุคคล และเชื่อมต่อไปถึงระดับชุมชนต่อไป โดยมีกระทรวงมหาดไทยคือผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ในการบูรณาการการแก้ไขปัญหา ในขณะที่นายอำเภอจะเป็นผู้ลงทำงานมากกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด เพราะนายอำเภอนั้นมีหลายท่าน จึงต้องแข่งขันกันแสดงฝีมือในการทำงาน ในบางอำเภอก็มีชุมชนที่เข้มแข็งหลายแห่งแล้ว บางอำเภอมีธนาคารชุมชน เพราะมีโรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ มีการผลิตอาหารส่งขาย จนมีรายได้เหลือพอที่จะมาจัดสรรให้คนในชุมชน คนที่ป่วยก็มีเงินช่วยเหลือบางครอบครัวคลอดบุตรก็จะมีเงินจากธนาคารชุมชนช่วยเหลือ บางแห่งสามารถไปต่างประเทศได้แสดงถึงความเข้มแข็งของชุมชน

12. เป้าหมายการคัดสรรชุมชนเข้มแข็ง

กำหนดไว้ดังนี้

- ในปี 2549 ควรมีชุมชนเข้มแข็งอย่างน้อย 5,000-10,000 แห่ง
- ในปี 2550 ควรมีชุมชนเข้มแข็งถึงร้อยละ 50 ของหมู่บ้านทั้งหมด
- ในปี 2551 ควรมีชุมชนเข้มแข็งครบทุกหมู่บ้าน



การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดความยากจน ของจังหวัดมหาสารคาม

1. การแต่งตั้งคณะกรรมการ

จังหวัดมหาสารคามได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัดมหาสารคาม โดยแบ่งออกเป็น 6 ฝ่าย ประกอบด้วย

- 1.1 คณะทำงานฝ่ายอำนวยการ
- 1.2 คณะทำงานฝ่ายส่งเสริมอาชีพ
- 1.3 คณะทำงานฝ่ายส่งเสริมการออมและพัฒนาศักยภาพของชุมชน
- 1.4 คณะทำงานฝ่ายส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.5 ฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการชุมชน
- 1.6 คณะทำงานฝ่ายประชาสัมพันธ์

ซึ่งจังหวัดมหาสารคามได้มีการประชุม ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2549 และแจ้งแนวทางการปฏิบัติตามเป้าหมายการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ เพื่อนำไปปฏิบัติแล้ว

ปี	เป้าหมายกระทรวงมหาดไทย	เป้าหมายของจังหวัด	หมายเหตุ
2549	อำเภอละ 1 ตำบล (876 ตำบล 5,000 หมู่บ้าน)	อำเภอละ 1 ตำบล (13 ตำบล)	
2550	เพิ่มความเข้มแข็งของชุมชนเป็นร้อยละ 50 ของหมู่บ้านทั้งหมด	985 แห่ง (จากทั้งหมด 1,970 แห่ง หมู่บ้าน 1,940 แห่ง, ชุมชน 30 แห่ง)	
2551	เพิ่มความเข้มแข็งเป็นร้อยละ 100 ของ หมู่บ้านทั้งหมด	หมู่บ้าน/ชุมชน 1,970 แห่ง	





2. การค้นหาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง

จังหวัดมหาสารคามได้สำรวจหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง โดยให้อำเภอ/กิ่งอำเภอคัดเลือกและจัดทำสรุปข้อมูลของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงที่มีแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านใน 6 กิจกรรม ได้แก่ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การออม การดำรงชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเอื้ออาทร เพื่อคัดเลือกเป็นต้นแบบและเป็นศูนย์การเรียนรู้ได้ ซึ่งอำเภอ/กิ่งอำเภอ รายงานให้จังหวัดทราบ สรุปได้ดังนี้

ที่	บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	หมายเหตุ
1	นาฝาย	12	หัวเรือ	วาปีปทุม	
2	ดอนยม	7	ท่าขอนยาง	กันทรวิชัย	
3	หนองบัว	2	กุดรัง	กิ่งอำเภอกุดรัง	
4	บัวบาน	14	กู่ทอง	เขียงยืน	
5	ตลาดม่วง	1	หนองเรือ	นาเชือก	
6	โคกลิน	9	โนนภิบาล	แกดำ	
7	กุดปลาตุก	1	กุดปลาตุก	กิ่งอำเภอชื่นชม	
8	หนองผือ	10	หนองบัว	โกสุมพิสัย	
9	พลับเพลา	9	ราษฎร์เจริญ	พยัคฆภูมิพิสัย	
10	หนองกุงเต่า	2	ท่าสองคอน	เมืองมหาสารคาม	
11	โนนดาด	7	ดงยาง	นาดี	
12	กำพี้	1	กำพี้	บรบือ	
13	สว่าง		ดงเมือง	ยางสีสุราช	

* จังหวัดมหาสารคาม ได้คัดเลือกหมู่บ้านต้นแบบและเป็นศูนย์การเรียนรู้ 2 หมู่บ้านรายงานกระทรวงมหาดไทย ได้แก่

1. บ้านนาฝาย หมู่ที่ 12 ตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม
2. บ้านดอนยม หมู่ที่ 7 ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย



3. การน้อมนำกระแสพระราชดำรัสไปสู่การปฏิบัติ

จังหวัดมหาสารคาม ได้แจ้งส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อำเภอ/กิ่งอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือปฏิบัติโดยการน้อมนำกระแสพระราชดำรัสและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

3.1 น้อมนำปรัชญาและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอันประกอบด้วย 3 ลักษณะ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

3.2 ให้ดำเนินการสนองแนวพระราชดำริ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ทั้งการประพุดติและปฏิบัติงาน โดย

3.2.1 ให้ข้าราชการ พนักงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดถือแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต การครองตน การครองคน ครองงาน และการเป็นข้าราชการที่ดี

3.2.2 การดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ยึดถือปรัชญาและแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน ให้ยึดหลักพอเพียง ใน 3 ระดับ คือระดับบุคคล/ครอบครัว ระดับชุมชน/องค์กร และระดับประเทศ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่มีการปฏิบัติในพื้นที่ เช่น โครงการคาราวานแก่นเงิน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

3.2.3 ให้พิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส การจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี ในปี พ.ศ. 2549





3.3 สำหรับอำเภอ/กิ่งอำเภอ ซึ่งมีโครงการพระราชดำริอยู่ในพื้นที่ ให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 ให้ความสำคัญสนับสนุนโครงการพระราชดำริอยู่ในพื้นที่ โดยให้ประสานส่วนราชการ/หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบโครงการฯ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2548

3.3.2 เร่งรัดดำเนินการโครงการพระราชดำริ โดยให้ประสานส่วนราชการ/หน่วยงาน หรืองบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.3.3 ดำเนินการรณรงค์ และทำความเข้าใจให้ประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมือและเข้าใจถึงประโยชน์ที่ประชาชน จะได้รับจากโครงการพระราชดำริ ทั้งด้านชลประทานและการกักเก็บน้ำ การจัดทำฝายต้นน้ำลำธาร

3.4 ให้หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงาน นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวดำเนินการเป็นต้นแบบแก่ข้าราชการ พนักงานในสังกัด และประชาชนในพื้นที่รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้เกิดการขยายผลในการสนองแนวพระราชดำริไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

3.5 ให้ยึดแนวทางข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในการประชุมหัวหน้าส่วนราชการ เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2548 ไปปฏิบัติให้บังเกิดผลและประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนชาวจังหวัดมหาสารคาม

เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นการปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตให้มีความเป็นอยู่ในพื้นที่ที่ควรจะเป็น บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่มีในตัวเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่าง



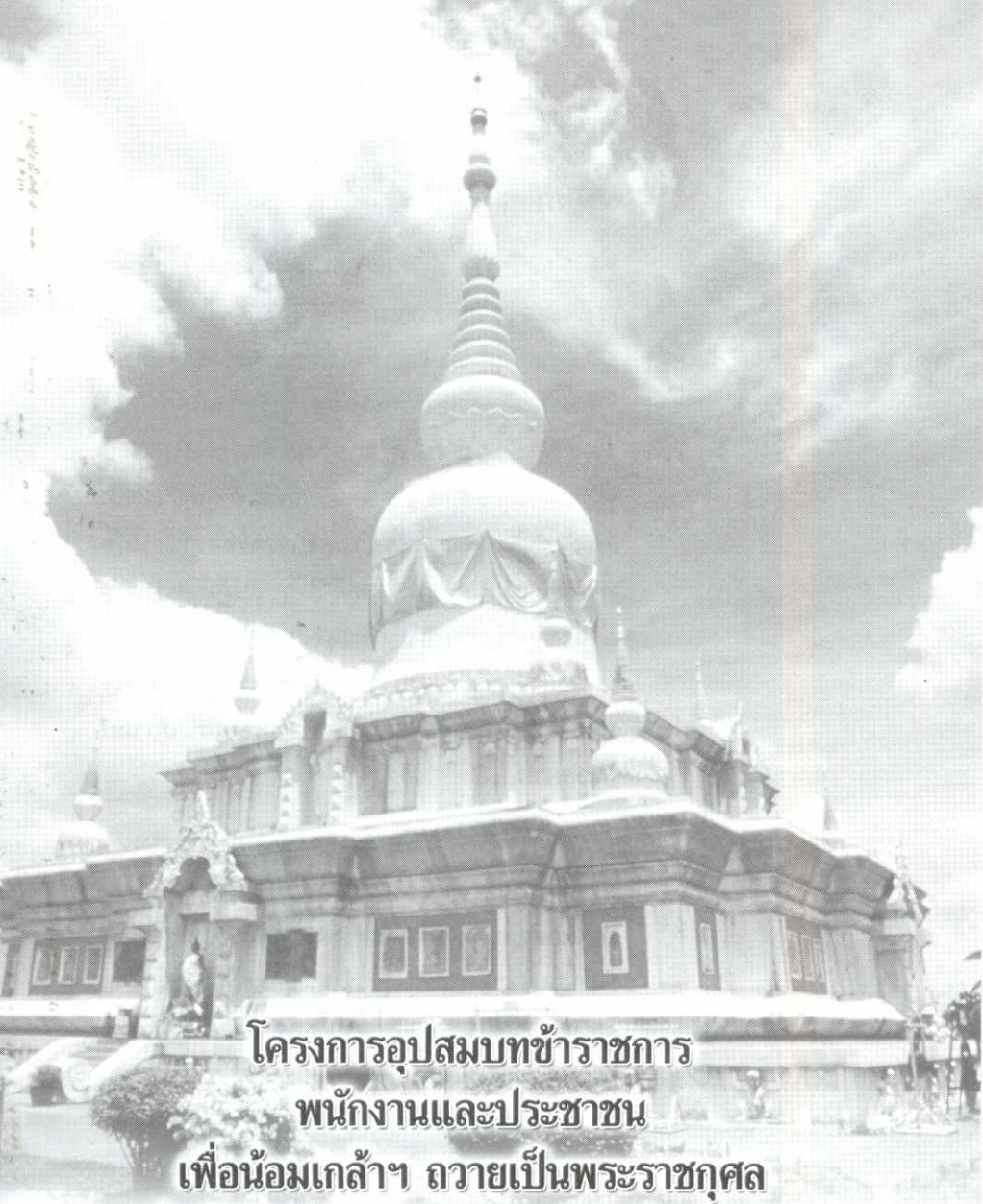


รวดเร็ว และกว้างขวางทั้งทางด้าน วัสดุสังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีซึ่งในการดำเนินวิถีเศรษฐกิจพอเพียงได้ต้องสร้างความเข้มแข็งในระดับต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากตนเองซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะนำไปสู่ระดับครัวเรือน ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด และประเทศ หลังจากนั้นก็พัฒนาไปสู่ครัวของโลกต่อไป.

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร? กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., ม.ป.ป.





โครงการอุปสมบทข้าราชการ
พนักงานและประชาชน
เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศล
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
จังหวัดมหาสารคาม

หลักการ

เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ นับเป็นการครองราชสมบัติที่ยาวนานที่สุดในประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดจัดงานเฉลิมฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ ตลอดระยะเวลาแห่งการครองราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจอันเป็นประโยชน์สุขแก่พสกนิกรชาวไทย นานัปการ สมดังปฐมบรมราชโองการที่ว่า "...เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์แห่งมหาชนชาวสยาม..."

ดังนั้น เพื่อเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและแสดงออกถึงความจงรักภักดี ความกตัญญูตงเวที และความสามัคคีของข้าราชการ พนักงานและประชาชนทุกหมู่เหล่า จังหวัดมหาสารคาม โดยความเห็นชอบของคณะสงฆ์ จึงได้จัดทำโครงการอุปสมบทข้าราชการ พนักงานและประชาชนชาวจังหวัดมหาสารคาม เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ขึ้น



วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
๒. เพื่อเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของข้าราชการ พนักงาน และประชาชนชาวจังหวัดมหาสารคามที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๓. เพื่อเป็นการส่งเสริมงานด้านพระพุทธศาสนา โดยให้ผู้มีจิตศรัทธา ได้ศึกษาพระธรรมวินัย
๔. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
๕. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอุปสมบทเข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา และสามารถนำไปปรับใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน

เป้าหมาย

อุปสมบทข้าราชการ ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป จากทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน ๖๐๙ รูป

วิธีดำเนินการ

๑. ประชุมปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน
๒. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการดำเนินงานตามโครงการฯ
๓. ประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้ข้าราชการ พนักงานและประชาชน ผู้สนใจได้รับทราบโดยทั่วถึงกัน
๔. รวบรวมรายชื่อผู้มีจิตศรัทธาเข้าร่วมอุปสมบทตามโครงการฯ โดยมีเป้าหมายจากทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน ๖๐๙ ราย





๕. เชิญชวนหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชนได้มีส่วนร่วม อาทิ บริษัทจุดปัจจัยไทยทานและอื่น ๆ
๖. จัดพิธีอุปสมบทในระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอในเดือน มิถุนายน ๒๕๔๙ ณ วัดที่อำเภอ/กิ่งอำเภอกำหนด
๗. จัดให้มีการฝึกปฏิบัติตามพระธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา ตลอดระยะเวลาที่ได้อุปสมบท

ระยะเวลาดำเนินการ

จัดให้มีการอุปสมบทพร้อมกันทั้งจังหวัดในวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๙ และปฏิบัติธรรมในบวรพุทธศาสนาเป็นเวลา ๑๕ วัน ในเดือนมิถุนายน ๒๕๔๙

งบประมาณ

งบประมาณค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๑,๙๖๘,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านเก้าแสนหกหมื่นแปดพันบาทถ้วน) โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและเงินรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. หน่วยงานที่ปรึกษา ได้แก่ เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม ทั้ง ๒ นิิกาย
๒. หน่วยงานดำเนินการ ที่ทำการปกครองจังหวัดมหาสารคาม ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดมหาสารคาม ที่ทำการปกครองอำเภอ กิ่งอำเภอทุกแห่ง และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เทศบาลเมืองมหาสารคาม เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล)





ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. จะทำให้ข้าราชการ พนักงานและประชาชนทุกหมู่เหล่าของจังหวัดมหาสารคามมีส่วนร่วมในการอุปสมบทเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
๒. จะทำให้ข้าราชการ พนักงานและประชาชนโดยทั่วไปมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
๓. ข้าราชการ พนักงานและประชาชนทุกหมู่เหล่ามีโอกาสแสดงออกถึงความกตัญญูตเวที ซึ่งเป็นค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญของสังคมไทย
๔. ผู้เข้าร่วมอุปสมบทได้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนโดยทั่วไป

ลงชื่อ

ผู้เสนอโครงการ

(นายวิโรฒ มีแก้ว)

ปลัดจังหวัดมหาสารคาม

ความเห็นของที่ปรึกษาโครงการ

เห็นควรดำเนินการได้

เห็นชอบด้วย

ลงชื่อ

(พระวินัยสุนทรเมธี)

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม

ฝ่ายธรรมยุติ

ลงชื่อ

(พระราชสวามิภักดิ์)

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม

ฝ่ายมหานิกาย



ความเห็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
เห็นควรอนุมัติ

ลงชื่อ



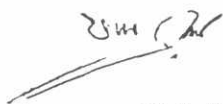
(นายเวิงศักดิ์ มหาวิจิชัยมนตรี)

รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

๒๐ เม.ย. ๒๕๔๙

ความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
อนุมัติ

ลงชื่อ



(นายชอน ศิรินันท์พร)

ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

๒๐ เม.ย. ๒๕๔๙





ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. จะทำให้ข้าราชการ พนักงานและประชาชนทุกหมู่เหล่าของจังหวัดมหาสารคามมีส่วนร่วมในการอุปสมบทเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

๒. จะทำให้ข้าราชการ พนักงานและประชาชนโดยทั่วไปมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

๓. ข้าราชการ พนักงานและประชาชนทุกหมู่เหล่ามีโอกาสแสดงออกถึงความกตัญญูตเวทียี่ ซึ่งเป็นค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญของสังคมไทย

๔. ผู้เข้าร่วมอุปสมบทได้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนโดยทั่วไป

ลงชื่อ

ผู้เสนอโครงการ

(นายวิโรฒ มีแก้ว)

ปลัดจังหวัดมหาสารคาม

ความเห็นของที่ปรึกษาโครงการ

เข็นดวงดำเนินกาไต่

เข็นชอบบัว

ลงชื่อ

(พระวินัยสุนทรเมธี)

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม

ฝ่ายธรรมยุติ

ลงชื่อ

(พระราชสารคามมุนี)

เจ้าคณะจังหวัดมหาสารคาม

ฝ่ายมหานิกาย





ที่ มค 0017/

ศาลากลางจังหวัดมหาสารคาม
ถนนเลี้ยวเมืองมหาสารคาม-ร้อยเอ็ด
มค 44000

ณ. นมาชน 2549

เรื่อง ขอรับพระราชทานผ้าไตร

เรียน เลขาธิการพระราชวัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการอุปสมบทข้าราชการ พนักงานและประชาชนเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวาย
เป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี

ด้วยจังหวัดมหาสารคามร่วมกับคณะสงฆ์ ได้จัดทำโครงการอุปสมบทข้าราชการ
พนักงานและประชาชนเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติ
ครบ 60 ปี ในพื้นที่ 11 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ รวม 609 รูป โดยจะดำเนินการอุปสมบทในช่วงระยะเวลา
ตั้งแต่วันที่ 4 - 8 มิถุนายน 2549 ณ วัดต่างๆ ในอำเภอ/กิ่งอำเภอ รายละเอียดปรากฏตามโครงการฯ
ที่ส่งมาพร้อมนี้

จังหวัดมหาสารคามพิจารณาแล้ว เห็นว่าเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและสำนึกใน
พระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี
สมควรนำความกราบบังคมทูลทูลพระฝัาละอองธุลีพระบาท ทั้งนี้ จังหวัดมหาสารคามมีความประสงค์
ขอรับผ้าไตรพระราชทาน เพื่อนำไปอุปสมบทพระสงฆ์ตามโครงการดังกล่าว อำเภอ/กิ่งอำเภอละ
1 ไตร รวมจำนวน 12 ไตร (ยกเว้นอำเภอร้อยเอ็ดได้รับพระราชทานผ้าไตรแล้ว)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทูลพระฝัาละออง
ธุลีพระบาท จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ


นายชวน หลีกภัย (พร)
ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

ที่ทำการปกครองจังหวัด

กลุ่มงานปกครอง

โทร./โทรสาร. 0-4377-7115





หมายรับสั่งที่ ๑๗๖๒๖

(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานผ้าไตร ๑๒ ไตร สำหรับโครงการอุปสมบทหมู่
เฉลิมพระเกียรติจำนวน ๖๐๘ รูป เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

วันอาทิตย์ที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ ณ วัดต่างๆ ในอำเภอ กิ่งอำเภอ จังหวัดน่าน

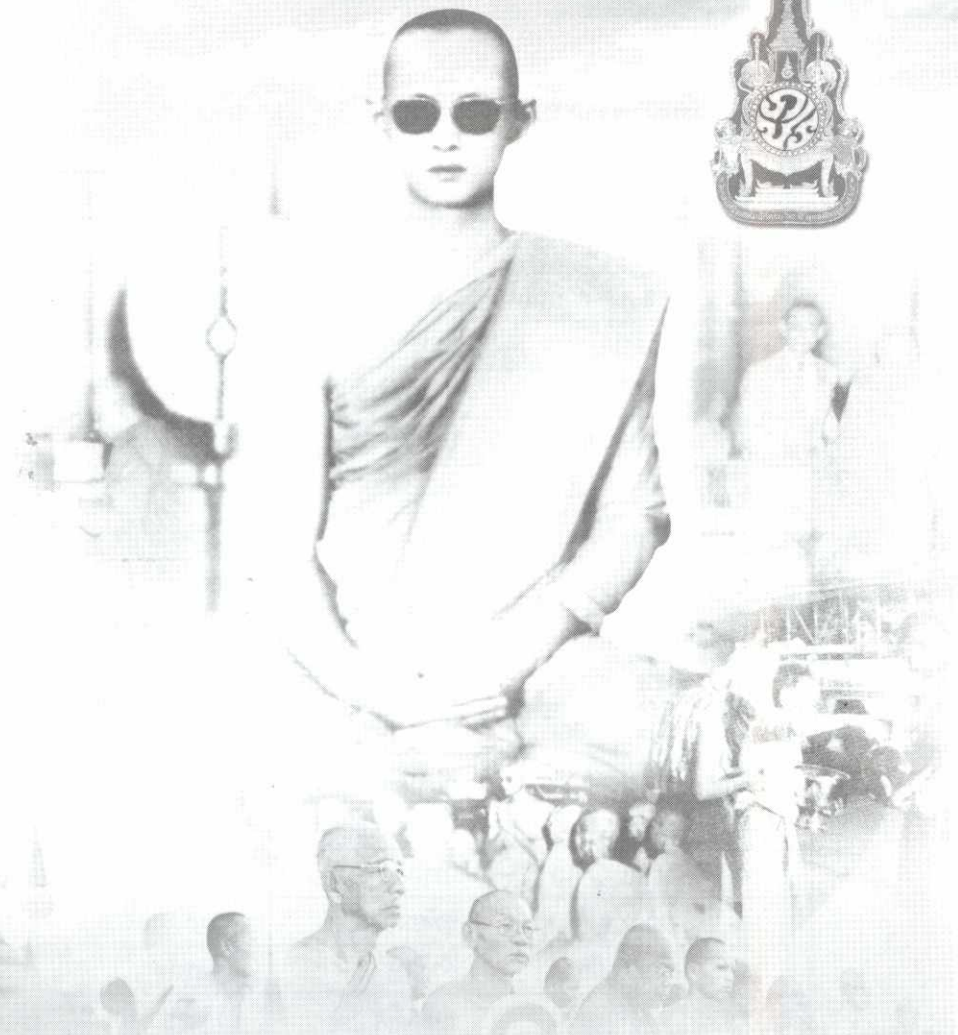
โกวิทพิมพ์/วัง- กาน

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเขียน นายชวน ศิรินันท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน เพื่อทราบ
	ติดต่อขอรับผ้าไตร ๑๒ ไตร จากเจ้าหน้าที่กองพระราชพิธี สำนักพระราชวังโดยตรง

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้อถามผู้รับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง





รายนามผู้เข้าร่วมโครงการอุปสมบทน้อมเกล้าฯ
ถวายเป็นพระราชกุศล
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี
ในพื้นที่ ๑๑ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ รวม ๘๙๙ รูป

อำเภอเมืองมหาสารคาม

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
1.	นายชวน ศิรินันท์พร	สิรินนุโท
2.	พล.ต.ต.สายัณห์ แสงสายัณห์	ภูมิปัญญา
3.	นายบุญ ชมพู	ปัญญาทศมโน
4.	นายยันต์ จำนงพันธ์	พนธปัญญา
5.	นายจันทร์ ปาละนิจ	ธมมปาโล
6.	นายทองใบ ชันสาลี	ขนุติสารโ
7.	นายเพชร อุดราข	อุดตมสารโ
8.	นายปาน จันทะแพน	อตุลคุโณ
9.	นายทองสา ธรรมประเสริฐ	ธมมวโร
10.	นายเทพบุตร วิมลชัยฤกษ์	วิมโล
11.	นายหนูนวน เมืองนนท์	สีลเตโช
12.	นายสาย สมพิทักษ์	วิจกขโน
13.	นายหนูกัน ไชยคำภา	อตุลธมโม
14.	นายบุญจันทร์ กรนนท์	สุจิธมโม
15.	นายบุญจันทร์ อูทัยมา	จนุปัญญา
16.	นายเสถียร คำสิงห์	ฐิตพโล
17.	นายอัมพันธ์ อูทัยเลิศ	ปัญญาพโล
18.	นายเด่นพงษ์ วงษ์อาจ	อตุลเตโช
19.	นายบุญเรือน ลำแดง	ฐิตธมโม
20.	นายบรรจง ทองจำปา	สิริคุตุโต
21.	นายกุศล ช้ายขวา	ภูมิกุสโล
22.	นายวิชัย วงษ์ไพรัช	วิษยธโร
23.	นายทิพากร ดีแดง	ทีปกโร





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
24.	นายประจักษ์ นันทฤทธิ์	ฉิทธินนุโท
25.	นายธเนศวร นันตะนะ	สพธธโน
26.	นายมานิต วันสาลี	มานิสโต
27.	นายชุมพร ทูโคกกรวด	พหุโร
28.	นายประเสริฐ ภัคดีจุ	ปญญาโว
29.	นายฉัตรชัย พันธุ์หงษ์	ฉตตโร
30.	นายชนาวีร์ เจริญศิริ	สิริภทโท
31.	นายบุญเลย อะโน	บุญญาโร
32.	นายกิตติศัพท์ จันทะพิมพ์	กิตติสโร
33.	นายวีระศักดิ์ คงขันตี	ขนตโร
34.	นายสุพรรณ จันทะเฮือง	สิริจโนโท
35.	นายแสงสุรีย์ มะเสนา	ปชโชโต
36.	นายหัด พรหมจันทร์	พรหมญาโณ
37.	นายบุญชู ทัพเจริญ	สุภทโท
38.	นายจันดา โคราท	อุปลโม
39.	นายสงบ ราชเมืองศรี	ปสนโน
40.	นายวิสัย นาแพง	อิสสุโร
41.	นายแสงจันทร์ ทองใบ	โรจนวิโส
42.	นายธนาชาติ ศรีประสาร	ธนปาโล
43.	นายบุญรัง คำภีระ	คมภีโร
44.	นายสวัสดิ์ เหล่าทองสาร	กิตติสโร
45.	นายยวน วันธานี	อุชฺจาโร
46.	นายสำรอง โมคะรัตน์	ธมฺมโร
47.	นายบุญช่วย คำวิสัย	วรบุญโญ
48.	นายอนุพงษ์ บุญมาศ	ธมฺมโชโต



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
49.	นายจันทรวงศ์ศักดิ์ อุดมเดช	อุดมเตโช
50.	นายจักรวาล หาญณรงค์	วิมโล
51.	นายสุวิทย์ รันนันท	อภินนุโท
52.	นายจำปา ไชยโลกเชือก	ปิยธมโม
53.	นายวันชัย อาฆาตพล	ธมมาวุธ
54.	นายปกาศิต สุริยะ	ปภาโส
55.	นายชูชาติ ดั่งวงศ์จันทร์	อภิชาติโต
56.	นายพงษ์อนันต์ ศรีจันทร์	อานนุโท
57.	นายขจรฉัตร ชัยภาค	ปกสุสโร
58.	นายพิศาล พาพินิจ	ปวโร
59.	นายวีระพนธ์ บุญคำ	อศุคบุญโย
60.	นายสัมฤทธิ์ ศิริเวช	ธมมทีโป
61.	นายอิสระ โสสีสุข	ธมมิสุสโร
62.	นายณรงค์ศักดิ์ หลอดคำ	วรธมโม
63.	นายพุทธิพงษ์ เอกวงศ์	พุทธิวิโส
64.	นายสมคิด คำมูลคร	กตธมโม
65.	นายนิรันดร์ ชินสีห์	ชินวโร
66.	นายอุทัย สวัสดิ์นะที	กุลโล
67.	นายไพรัช จันทร์ศรี	กนุตสีโล
68.	นายบุญช่วย คำสิงห์	ธีรวโร
69.	นายชูศิลป์ แก้วกัลยา	ชุตินุธโร
70.	พันโทอนุสรณ์ คำสิงห์	มหายโส
71.	นายไกรศักดิ์ รัตนตระกูล	ปิยสีโล
72.	นายธวัช ศรีเกษ	ชินทตโต
73.	นายมรกต ภูฉายา	ปกสุสโรมหน





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
74.	นายณรงค์ จันทร์แดง	มหาวีโร
75.	จ.ส.อ.สุรชาติ ประทีก	กิตติโสมโน
76.	นายบุญเสริม จ้อยคักดา	ญาณวีโร
77.	ร.ท.นิคม โคตรมุงคุณ	ฐิตยโส
78.	นายวุฒิชัย พรรณะ	คุณยุตโต
79.	นายศิริชัย ศิริไปล์	อภากโร
80.	นายสมศักดิ์ ทันจันทร์	อภิชาติ
81.	นายวีระชัย ฤทธิศรี	คุณวีโร
82.	นายสมมิตร สรรพอำไพ	ปโมทิโต
83.	นายถาวร อูแป้ว	สุเมธ
84.	ร.ต.อ.ทรงฤทธิ์ เวียงบาล	ธีรปัญญา
85.	นายเฉลิมพล จันทะสอน	นรินโท
86.	นายวรายุ นารีจันทร์	จิตตสวโน
87.	นายสุนทร โสมานุตร	สุชาติ
88.	นายกริชกมล เหล่าอรรค	ผลญาโน
89.	นายวรศิลป์ กิตติวัฒน์ไพศาล	สุโขโต
90.	นายเกรียงไกร ไวยธรรม	จิรสุโก
91.	นายศรีจันทร์ ลันสี	คุตตจิตโต
92.	นายวิทยา ศรีจำปา	จตตมโล
93.	นายจักรพงศ์ อุดมั่ง	ฉินนาลโย
94.	นายสัมฤทธิ์ สมณะ	ฐิตสุโข
95.	นายดำรงรัตน์ นามปัตตี	ปิยธมโม
96.	นายดัสกร บัวหอม	มหาลาโภ
97.	นายคำรณ ไชยศิริ	ฐานิสสโร
98.	นายมารวย พิศโฉม	ชยมงคลโ



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
99.	นายสุวิทย์ เศษโถ	สุวิฑูโร
100.	นายอัมพร คำบุญเรือง	ยศวฑฒโน
101.	นายเสกสรรค์ ศรีบุญกุล	ทนต์จิตโต
102.	นายภาณุวัฒน์ โพนเงิน	ภาณุฑฒโน
103.	นายมนไทย ฐประโทก	สิริวฑฒโน
104.	พ.อ.อ.ปรีชา ต่างมงคล	ญาณวฑฒโน
105.	นายประพันธ์ อินทร์ักษ์	อินทปญญ
106.	นายสุรพันธ์ พันธุ์มณี	สุมงคลไธ
107.	นายเนรมิตร สมศิลา	สมจิตโต
108.	นายสุรวาท ทองบุ	ธมวฑฒโน
109.	นายยุทธพร จันทรักดิ์	จันทปฐุฑโต
110.	นายพิพัฒน์ สินธารี	สิริมงคลไธ
111.	ร.อ.ถวิล ปินะธา	โสภมฑูโท
112.	นายวรดล เจนวิถึ	วรมงคลไธ
113.	นายไพบุลย์ สุนนนอก	สุภมงคลไธ
114.	นายประสงค์ ประละฤทธิ์	กิตติวฑฒโน





อำเภอบรบือ

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล		ฉายา
1.	นายเลี้ยง	ลาโคตร	จันทโคตรโร
2.	นายจุม	ไกรพล	พลญาโณ
3.	นายกล	พดปรี	กตปุญโญ
4.	นายเอ	เถโร	ถาวรโร
5.	นายชาญชิต	วิบูลย์วัฒนาวงศ์	วชิโร
6.	นายดำ	วงขารี	กนตสีโล
7.	นายจันทิ	โคตรธา	จันทปญโญ
8.	นายสิงห์	ฮ่องเสียงใส	โสมสโก
9.	นายบุญเสริม	ศรีลา	ปุญญวโธ
10.	นายประดิษฐ์	แสนสุนนท์	สุนนุโธ
11.	นายหนา	บุญทา	ปญญาจุกุโธ
12.	นายอุฤทธิ์	แก้วอาสา	อุตตโน
13.	นายเคน	พิบูลย์	พนธมุตโต
14.	นายวิเศษ	ไชยกุมาร	วิสารโท
15.	นายสมชาย	ศรีวิเศษ	วิสารโท
16.	นายสุวิทย์	เกापาน	สุวฑฒโน
17.	นายสุรยนต์	มูลกวนบ้าน	สุรินุทโร
18.	นายหนูจันทร์	พงพันนา	จันทวโร
19.	นายโสภณ	เพ็ญสุข	โสภโณ
20.	นายประทวน	เตียมศิริ	สิริวณฺโณ
21.	นายประดิษฐ์	คำกอง	เหมวโร
22.	นายโอภาส	อนันมา	โอภาโส
23.	พ.ต.ท.ชัยสิทธิ์	ภคความนตรี	ชินวโธ



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
24.	นายสุปัน ชัยชนะ	ญาณวีโร
25.	นายสมัย แสนวงศ์	สมโย
26.	นายสมควร ตะโคตร	สัโร
27.	นายไมตรี สายจันทร์	สนุดิโร
28.	นายทวี ยาย่อ	ทิวชาโต
29.	นายเทอดทิน ดีจันทร์	ทนต์จิตโต
30.	นายประสิทธิ์ แก้วนิคม	สุทธญาโณ
31.	นายรัชชัย อุ่นเมือง	ชยปญโญ
32.	นายอนุฤทธิ์ จันทิพย์	วรจุนโท
33.	นายชยานันท์ นามบุตดี	ชยานนุโท
34.	นายกันต์ เผ่าพงษ์อัครเดช	กนฺตธมฺโม
35.	นายนฤดม วงศ์คำช้าง	อุตฺตมวโร
36.	นายคำมูล เทียบหมั่ง	คมภีโร
37.	นายนิรันดร์ วงษาสืบ	นิรฺนตโร
38.	นายกฤษณะ อาสาทำ	โกสโล
39.	นายมนตรี โลมพันธ์	มนาโป
40.	นายอัชชา เทียงท่า	อาภสฺสโร
41.	นายยงยุทธ ร่มจันทร์	สุคนฺโธ
42.	นายธนัฐพงศ์ ศิริราษฎร์	ธีรวโร
43.	นายเอกพงษ์ โพธิ์รส	พุทธสาโร
44.	นายวรเดชศักดิ์ ร่มเย็น	วรเตโช
45.	นายอธิพงษ์ ตริวรเวช	อธิวโร
46.	นายจักรชรินทร์ ร่มเย็น	จกฺกธมฺโม
47.	นายอนุชิต ไสวงาม	ชยธมฺโม
48.	นายไมตรี หานหอม	อหิริโก





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
49.	นายพิทักษ์วงษ์ เพชรภา	วชิรญาโน
50.	นายธวัชชัย ไชติชุม	โชติวิโร
51.	นายเจษฎาพร วงศ์สุวรรณ	จันทปญโญ
52.	นายพูนทรัพย์ จันลม	จันทสมโม
53.	นายเชิดศักดิ์ ศรีสุข	สุคนฺธโร
54.	นายปิยะพงษ์ วงษ์แก้ว	ปิยรัตน
55.	นายวิรัตน์ ช่างทำ	รัตนปญโญ
56.	นายอมรเดช คลังพระศรี	อมโร
57.	นายไชยา แคลหนอง	ชยปาโล
58.	นายเกียรติภูมิินทร์ วรรณทการกิจ	ปญญาวิโร
59.	นายสุนัน ประดิษฐ์	สุนฺทร
60.	นายอรุณ โนนิง	อรุโณ
61.	นายศุภชัย งามลม	ชยวโร



อำเภอวาปีปทุม

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
1.	นายวิศิษฐ์ ทองสมบูรณ์	วิสิฎฐ์
2.	นายพันธ์ ศัพท์พันธ์	พทุธสีโล
3.	นายพั้ว มิธิปิไซ	กิจจสาโร
4.	นายสม ประกอบแนม	ตปสีโล
5.	ร.ต.ต.สุวิทย์ บุญหล้า	สุวิชชาโณ
6.	นายคำมิ่ง สามสีดา	สุธมโม
7.	นายคุณ มิธิปิไซ	ลทศคุณโณ
8.	นายเข้ม ครองสาดี	ปญญาวารโ
9.	นายสัมฤทธิ์ ไชยพิเดช	อาสโภ
10.	นายบุญสงค์ แทนทอง	จนทวิโส
11.	นายหมุ่น มัชชะปาโต	จิรสีโล
12.	นายพรมมา ทองภู	ครุโก
13.	น.อ.สังวร ภูมิตรักษ์	วรปญโญ
14.	นายทองรัน ประวันเนย์	ทนุดจิตโต
15.	นายเรืองฤทธิ์ จันทวฤทธิ์	หิธธมโม
16.	นายสุวรรณ บาริศรี	สุณนโณ
17.	นายเนืองนิตย์ ปางลีลาส	กิตติคุตโต
18.	นายสุนา ประพาศพงษ์	สนุดกาโย
19.	นายคำสิงห์ สุขขารี	พลญาโณ
20.	นายจักรารุฑ ทองสมบูรณ์	มหาปญโญ
21.	นายสวัสดิ์ สุโพธิ์	ปริชาโณ





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	สาขา
22.	นายณโรตม บุญหลัง	กิตติปัญญา
23.	นายสุบรรณ ปาสาเขา	จันทูปโม
24.	นายสมหมาย อาชะนะชัย	อติเมธ
25.	นายสมาน น้อยศรี	จารุคุณุโณ
26.	นายสม จันดา	ปภัสโร
27.	นายวิเชียร สิริภทโท	ประวะเสณัง
28.	นายธีรวัชร ประนตสุดจา	ปริบุญโณ
29.	นายไพบูลย์ ธิมาศ	กิตติสารโร
30.	นายณรงค์ ติระชัย	ปภาธโร
31.	นายประยูร บักโคทะกั้ง	อติธมโม
32.	นายบรรลุ นครศรี	อธิฐาโน
33.	นายโกวิทย์ แก่นนาคำ	ถาวรโร
34.	นายสมมาศ แสงโทโพ	ปนนภาโร
35.	นายสนิท ประดิเพนัง	ถาวรธมโม
36.	นายอำนาจ ไลออน	हितกาโม
37.	นายประมวล ประมาะยัง	สุขุมาโล
38.	นายไสว ประเมนาโพธิ์	สุจิตโต
39.	นายสุริยะ ยืนสุข	อรุโณ
40.	นายกัมปนาท ศรีสุนทร	นาคเสโน
41.	นายสำลี มูลกิตติ	ชาติปัญญา
42.	นายศิริ บุตรมาตร	สิริมงคลโณ
43.	นายสุเมธ บัตตानी	สุเมธ
44.	นายสมพร วรรณศรี	ยโสธโร



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
45.	นายจวน ชันติโล	อภิญาโณ
46.	นายคมสันต์ เสนาจันทร์	หิริธมโม
47.	นายบัวศรี แปนบ้าน	เขมทศโต
48.	นายนิกรณ วรณปะโพธิ์	วชิโร
49.	นายสุวิทย์ วงษาไฮ	ภุริทศโต
50.	นายสมสมัย บุญพันธ์	สิรินุโร
51.	นายวินิตย์ ทองสมบูรณ์	นิติสโร
52.	นายประยูร ฐูรีรัง	มหาจุฑาโฒ
53.	นายชัยสิทธิ์ บุญศิริโรจน์	อุตตโม
54.	นายประดิษฐ์ สังขเภท	อคคเตโช
55.	ด.ต.วัฒนา ยุธิ	วฑฒโน
56.	นายคู่ย ชนไฟโรจน์	คุณลัโร
57.	นายจุมพล ทองคำ	เขมกาโร
58.	นายสุวัตร โลหะกุล	โฆธรมโม
59.	นายสัมฤทธิ์ นนทคำตา	สารตติโก
60.	นายพรไชย แก้วสังข์	หิริสมปโน
61.	ส.ต.ท.เทียรชัย ไบราณประสิทธิ์	อนุตตโร
62.	นายแสนยานุภาพ พิมละมาศ	ปญญกาโม
63.	นายธีรวัฒน์ วงษาไฮ	กิตติโสภโณ
64.	จ.ส.ต.พัฒน์พงศ์ ปะมาระเต	ตากรโต
65.	นายเชิดชาย จำปา	จรัมโม
66.	นายปรีชาติ พรหมทา	ชาตวิริโย
67.	นายไพฑูลย์ ประเสทะ	ญาณสิโร





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
68.	นายบรรจง ม่วงแก้ว	กนุดรมโม
69.	นายสังคม ยศคำลือ	ถิรสีโล
70.	นายพรชิต ปุกสันเทียะ	ยติยุโต
71.	นายวิเชียร วาไชยะ	วรญาโณ
72.	นายวัชรินทร์ ปาสาจ้ง	กุศลจิตโต
73.	นายทรงวิทย์ อัครพิน	กल्याโณ
74.	นายชลธี เสหาพาน	คูนงุโร
75.	นายกฤษณะ คู่้นพิกุล	ปุณญผลโต
76.	นายชุมพล ชวนปญโญ	ประสานตรี
77.	นายทิววัฒน์ สมชาติ	เกตุรมโม
78.	นายฤทธิชัย ลุนราศรี	โอปายโก
79.	นายเทวัญ เอื้อสามาลัย	เลขธรมโม
80.	นายณัฐชัย กัณหารัตน์	พทุธญาโณ
81.	นายโกศล ประทุมพร	สีลโชโต
82.	นายวุฒินันท์ คะเชนทน	ชยปาโล
83.	นายชำนาญ อัจวาที	อนาลโย
84.	นายสนธยา ชาวสน	อุปหาโล
85.	นายพงศักดิ์ สำราญรีน	สุตาคโม
86.	นายสกล ประเมทะโก	ธนลาโก
87.	นายอิทธินันต์ คำจันทร์ดี	สจจวโร
88.	นายวัชรินทร์ นินทราช	ฐิตกุโล
89.	ว่าที่ ร.ต.คมสันต์ คุณชื่น	สิริปญโญ
90.	นายนิรันดร์ จันทรัง	เลขาตุโต



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
91.	นายธีรวัฒน์ ไวยบรรเทา	จิตคุโณ
92.	นายกิจวัฒน์ คำเอี่ยม	ปิยโร
93.	นายชัยพร ปาปะไพ	อภานนุโท
94.	นายไพรวลัย นินทราช	สุนทรโร
95.	นายสากล ชาวสวน	อัสภาโร
96.	นายพงษ์ศิริ บุญคุ้ม	จิตตพโม
97.	นายจตุพล ศรีสุโท	เทวสโร
98.	นายธวัชชัย เสนาฮาด	ลัทธูปกาโร
99.	นายไพฑูรย์ สุธรรม	สุธมโม





อำเภอโกสุมพิสัย

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
1.	นายสาย ไชยศรีจันทร์	อธิจิตโต
2.	นายบุญศรี สัมพันธ์	สุเมโร
3.	นายคำพูล พินิจมนตรี	จันทุโปโม
4.	นายทองสา สันเพชร	จันทุสโร
5.	นายคำสิงห์ สุวรรณปา	จกุกทมโม
6.	นายอ่อน ดวงลาดนา	จรณทมโม
7.	นายเสาร์ ตรีรักษา	ถาวรจิตโต
8.	นายคำสิงห์ ศรีอุบลี	ธิรปัญญา
9.	นายดี แดนคำสาร	อธิมุตโต
10.	นายสมศักดิ์ สุขเสนา	กนตวิโร
11.	นายจัน ร่องหานาม	ฐิตโสภโณ
12.	นายที สีครชัย	ฐานियो
13.	นายมาย ศรีนุเดช	สุชาโต
14.	นายนวล สารสวัสดิ์	สิรินุโร
15.	นายสุภีร์ วงษ์สาลี	ฐิตวิริโย
16.	นายบุญเหลือ วรรณละมุล	อนาลโย
17.	นายเพ็ง ตรีบ้านเขียว	ปญญาวฑฒโก
18.	นายอินทร์กอง ตรีกลางสี	วิสุทฐจิตโต
19.	นายพิมพ์ แสนคำทุม	ธมมทินโน
20.	นายสุทัศน์ ราชดา	อตุตที่โป
21.	นายทองใบ สีขันตี	ชยทมโม
22.	นายเกียง คมพิลา	อคคปัญญา
23.	นายปราโมทย์ ศรีคำ	อิทธิญาโณ
24.	นายบุญมี ดวงคมทา	พลญาโณ



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล		ฉายา
25.	นายพัทธ์	โพธิ์ซี	ถาวรสุขโข
26.	นายดาวเรือง	สมสีดา	ชยวฑูโต
27.	นายบุญชวน	อามาตร์โยธี	ขนุดิโก
28.	นายชาย	วงศ์หินกอง	หิทธิมโม
29.	นายบุญมา	บุญตา	ญาณสุทฺธิ
30.	นายเฉลิม	เคระนัน	โชติวิไล
31.	นายดวน	เถื่อนแสง	ขนุดิโร
32.	นายสมศักดิ์	เหล่าทองสาร	มหาคมภีโร
33.	นายสำลี	ศรีอุ๋นลี	คุณวีโร
34.	นายบุญเตียง	ศรีจันไชย	ติกุขวิโร
35.	นายเกิง	ทับวิธิน	ติสุสโร
36.	นายวินิจ	เงาแก้ว	มหาโยส
37.	นายทองม้วน	คมน้อย	คเวสโก
38.	นายเดช	จันทเดช	อิทธิเตโช
39.	นายสมจิต	เดชหามาตร	กตธมโม
40.	นายบุญจันทร์	สายจำปา	โสภณจิตโต
41.	นายบุญพรรค	ดวงชมภู	สุทฺธิมโน
42.	นายชัยศ	โพธิ์ศรีอุ๋น	ฉนุทสุโก
43.	นายวิเชียร	เถื่อนคำแสน	สุจิตโต
44.	นายประหยัด	คำภาบุตร	กวิวิไล
45.	นายประยงค์	ทองมี	โกวิท
46.	นายท่ม	เผือกพันธ์	ทีปธมโม
47.	นายสุนทร	ขานดาบ	อิทธิญาโณ
48.	นายสกล	ศรีสนพิลา	ธีรวโร
49.	นายสมบัติ	บุญยัสสะ	อานนุโท
50.	นายสมชาย	นามบุญลา	คมภีรปญโญ





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
51.	นายสุวิทย์ พุฒเขียว	นิปโก
52.	นายสมร ศรีพรมใต้	ฐิตวินโย
53.	นายสุนันท์ วันทา	มหาวิริโย
54.	นายชอบ บุญเสรีฐู	ญาณรโต
55.	นายสมบูรณ์ ภูเฮืองแก้ว	ฐานุตโตโร
56.	นายบุญรวม สีดาช่วย	กมมสุทุโร
57.	นายถาวร นันตือ	กนุตวณฺโณ
58.	นายอนุชา โคตรรักษา	มหิสฺสโร
59.	นายสุเทพ วงษ์แสงจันทร์	กุสลจิตโต
60.	นายไพวัลย์ ปานสุด	ฐิตกุสโล
61.	นายมนตรี หวานชม	นาควโร
62.	นายระนอง ศรีนุเดช	อดตารุกโข
63.	นายพันธุ์ทิพย์ โกมลวาทิน	จิรสีโล
64.	นายประมวล ศิริบำรุง	ชวณปญฺโญ
65.	นายกำแพงเพชร วรรณแสง	ธมฺมานนฺโท
66.	นายสมัคร สองอุทา	เทวธมฺโม
67.	นายนนทวัชร หงษ์ทอง	โชติวณฺโณ
68.	นายภาคภูมิ เหล่าเจริญ	ทิวากโร
69.	นายหนูกัน คະສຸວຽຽນ	กิจจฺสโร
70.	นายบุญเถื่อน ราชโคตร	ทินฺนวโร
71.	นายนักรบ สังสีมา	อภิณฺนฺโท
72.	นายติน้อย ดรพรมยู่่ง	ปิยสีโล
73.	นายอาทิตย์ วงษาสันต์	อคฺคธมฺโม
74.	นายจิรวัดณ์ มณีโชติ	อุตฺตโร
75.	นายเชิดชัย พริ้มจิด	ถาวรสีโล
76.	นายนครินทร์ อันเงิน	ถาวโร



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
77.	นายสุรียา ตรีบุญรัตน์	โชติบุญญ์
78.	นายเทวรัชชวี คุรุโคตร	ญาณวฑูโฒ
79.	นายสมพร สีดาเทียม	ฐิตธมโม
80.	นายกิตติศักดิ์ เทียบแก้ว	สุขมโน
81.	นายปาจีน ส่วยนนท์	สนุดจิตโต
82.	นายภัส อินทร	ตปสีโล
83.	นายรินทร์ ละอ้าคา	ปิยวาจโก
84.	นายประสงค์ พิมอก	อากาโร
85.	นายปัญญา พลทิพย์	อดตกาโร
86.	นายสิทธิเดช จันโท	ฉานวโร
87.	นายประหยัด ภูบุญปลูก	สุขเมธโส
88.	นายคุณากรณ์ สุริยะมาตร	กตคุโณ
89.	นายชัชชัย ศรีจันฮอด	สีลเตโช
90.	นายชัยมงคล ศรีคำ	โชติมนุโต
91.	นายบรรพต นนทะแสง	ทยาพหุโล
92.	นายสุรสิทธิ์ ศรีพวงมาลัย	ฐิตสีโล
93.	นายพิทักษ์ ศรีดรชัย	อภิบุญญ์
94.	นายคมกริช นามโยธา	ญาณวีโร
95.	นายปัญญา สีคามเม	ปญญาทีโป
96.	นายเกษมศักดิ์ แสนองอาจ	ปญญาพหุโล
97.	นายกมลรักษ์ ภาสสถิตย์	คุตตวโธ
98.	นายธนายุทธ์ ดวงเกตุ	สญญจิตโต
99.	นายยศตุพล คุณแสง	ชยากรโต
100.	นายสถิตย์ ภูคลัง	ฐิตมโน
101.	นายวรวิท คามูลทา	จิรวฑมโน
102.	นายณวัธ แสงห้าว	กตบุญญ์





อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
1.	นายมงคล ดวงจิตร์	ญาณธีโร
2.	นายสายันต์ ไสโพธิ์	ธนปาโล
3.	นายวรวัฒน์ กาศย์พิมาย	ขนุดิจิตโต
4.	นายรักษาทิ มลิเลิศ	อภานนุโท
5.	นายสงกา พวงนะที	มหาคุโณ
6.	นายเสกสรร สัยไธสง	ถิรธมฺโม
7.	นายประยูร มะณีศรี	สนุดิจิตโต
8.	นายอิสรา ศรีบุญชัย	จิตตทนฺโต
9.	นายโยธิน หนูพร	ปกสุสโร
10.	นายบุญवंช เบ้าคำ	จรณธมฺโม
11.	นายพรมมา หลงสอน	จิตตวโร
12.	นายหนูกัน กองเพชร	จันทวโล
13.	นายยอน เทศธรรม	ชินธมฺโม
14.	นายเพชร แสงอรุณ	กิตติสาโร
15.	นายวิชาเยนทร์ มะลาด	ปญญาสโร
16.	นายอดิศักดิ์ เลปนะวัฒน์	ตปสีโล
17.	นายจันทร์ เวสวา	อธิจิตโต
18.	นายประดิษฐ์ ตริวิเศษ	ปติภฺจฺจิตโต
19.	นายสุรพล ทองพูล	สุรพลโล
20.	นายจักรภัทร ชารีคำ	อภาทโร
21.	นายวีระศักดิ์ บัดาลาโพธิ์	ญาณวีโร
22.	นายบุญธง เดชเถร	กตกุสโล
23.	นายประมวล คงทรง	สุจิตโต



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
24.	นายดล ดวงดี	กุศลจิตโต
25.	นายศราวุฒิ ระเบิดอเลิศ	ทิรปัญญา
26.	นายชาญณรงค์ แจ็งสันเทียะ	สุจินฺโณ
27.	นายทองม้วน สาลการ	ขนฺติจิตโต
28.	นายน้อย ผวงมณี	ทีปวิไล
29.	นายมี ประสังข์ณี	ชยวุฑโฒ
30.	นายบัวพันธ์ ฝ่ายเทศ	อนาลโย
31.	นายอ่อนสา โคตรขารี	ธมฺมธโร
32.	นายสันต์ จันทร์บุตศรี	สนฺตมโน
33.	นายประเสริฐ อันทิเมือ	ทินนฺวโร
34.	นายทองสุข อูทปา	มhitฺธิโก
35.	นายเสงี่ยม ฤทธิ์ไธสง	ธีรวโร
36.	นายเฉลิม สิงห์ขาดา	ฐิตธมฺโม
37.	นายสุนทร กาวีโก	อาภาทโร
38.	นายหนูกัน ผังไธสง	อภิปัญญา
39.	นายวิเชียร กับดูลย์	มหาสกุโก
40.	นายเด่นตระกูล โคตุมา	ปฺญญาโม
41.	นายชัยศ กล้าหาญ	ธมฺมวโร
42.	นายลำลี มณีเนตร	ทิรสุทฺโธ
43.	นายธีรพล กรรมไธสง	ทิรจิตโต
44.	นายอำนาจ อินฺคร	สนฺตวาจิ
45.	นายหนูพวน ปาถานะ	กนฺตปัญญา
46.	นายมนตรี ศรีสุวรรณ	ญาณธโร
47.	นายเอกภาพ แสง	ชยานนฺโท
48.	นายถวัลย์ สันติภาพ	ขนฺตมโน





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
49.	นายวินัย ศรีรัมย์	วิสารโท
50.	นายผาย พุทธิเสน	ผลบุญไญ
51.	นายทองพูล สิงห์คำ	พลวฑูโฒ
52.	นายทองมา โพธิ์ทอง	เทวธมฺโม
53.	นายหนา สมภักดี	นาคธมฺโม
54.	นายถนอม เพชรวงษ์	ถิรธมฺโม
55.	นายสำเลิง แสงแก้ว	สิริจณฺโฑ
56.	นายหนูพูล บุราณศรี	นรินฺโฑ
57.	นายธাত্রี กะตะศิลา	ธมฺมทีโป
58.	นายสัฎฺฐชัย ทานูตร	สญฺญโต
59.	นายประสิทธิ์ ยางงาม	ปริสุทฺโธ
60.	นายสุจินต์ ทิจันทร์	จิตตบุญญ
61.	นายโสภา กานดี	สิริวณฺโณ
62.	นายคำทอง ยางงาม	คุณวโร
63.	นายคำพันธ์ แสงแก้ว	คุณธมฺโม
64.	นายสุนีย์ กะตะศิลา	สุทฐสีโก
65.	นายบุญเพ็ง โคตรวงษ์	ปญฺญาวโร
66.	นายถนอม บุญหมั่น	ถาวโร
67.	นายพิน จันงาม	พรหมสโร
68.	นายบุญเรือง บุญหมั่น	ปกสฺสโร
69.	นายสมชาย บุราณรัมย์	สิริธมฺโม
70.	นายริน จันงาม	รัตนโชโต
71.	นายบุญศรี บุญหมั่น	ปริบุญญ
72.	นายศรีจันทร์ สัมมะสะโก	สิริมงคลโ
73.	นายจิติ แก้วประเสริฐ	ฐิติธมฺโม



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
74.	นายทองใส จีระออน	ทีปธมโม
75.	นายพงษ์พันธ์ ปริยน์เต	ภททญาโณ
76.	นายเกษม ตั้งศุภศิริ	กตปุญญ์
77.	นายสมจิต จรรยา	สมจิตโต
78.	นายจร กั้นโ	จารุธมโม
79.	นายสัญญา มาศบั้ง	สารคนโท
80.	นายบุญมา อาศุณย์	บุญญะโร
81.	นายคำตัน อินมณฑียร	คมภีโร
82.	นายลี มหาดไทย	ลีลเตโช
83.	นายขัน บุตรวัตร	ขันติโก
84.	นายเป ศาลางาม	จิตตสุโก
85.	นายชัยวัฒน์ ดงกลาง	ปญญาวชิโร





อำเภอกันทรวิชัย

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
1.	นายขจรเดช ยี่งคงดี	จนทปญญ
2.	นายถวิล คู่เงิน	สิริภทโท
3.	นายศิริชัย เทียงดาห์	ธีรปญญ
4.	นายเฉลิม สีหนาท	เดชปญญ
5.	นายมานพ ศรีหารักษา	สุทนต์โต
6.	นายวิจิตร ภูวนารถ	สมาจาร
7.	นายหนูพลอย พาศรี	ภิรมโม
8.	นายหัลวง พลเดช	สุขโม
9.	นายบุญศรี จันทะเกตุ	อิทธิญาเณ
10.	นายผัน โคตรโสภ	สมจิตโต
11.	นายแหน โพธิ์รัตน์	อสโม
12.	นายสมพร สอนคล้าย	ธมมสโร
13.	นายสุน บุญบาล	อุตโตโม
14.	นายหัด เนืองลี	ปสนุโน
15.	นายชาย สีหาบุญ	วิสุทโร
16.	นายถนอม โคตรตาแสง	อติพล
17.	นายแก้ว ทนุพร	กตคุเณ
18.	นายทองพูน พิมพ์	อรุเณ
19.	นายม้วน สีใส	สุภทโท
20.	นายอ้วน บุญหล้า	ชินวโร
21.	นายเสน บุญหล้า	จิตตกาโร
22.	นายเนิน บุญหล้า	อุปสนุโต
23.	นายเสน่ห์ ภูบรม	ขนติโสภเณ



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
24.	นายจันลี พันทะมาตร	จารุรมุโม
25.	นายควร บุญผง	อินทวิโร
26.	นายบุญสอน ชินโฮง	ฐานิโย
27.	นายสัน ดีเจริญ	สุรมุโม
28.	นายสุนทร วงษ์ช่าง	โสมลิตโต
29.	นายบุญชัย แพงจันทร์	กิตติปัญญา
30.	นายคำจันทร์ คำควร	อิสสุโร
31.	นายบุญ พัดเพ็ง	ชุตติปัญญา
32.	นายสมอาจ ธรรมลังกา	สนุดมโน
33.	นายแก้ว รัชโพธิ์	ฐานุตโตโร
34.	นายบุญขวัญ ดอนจันทร์ดา	กตปัญญา
35.	นายสมพงษ์ สายตรี	สมจิตโต
36.	นายทองสุข จันทพิมพ์	สมปณฺโณ
37.	นายจรรยา ศรีสุพรรณ	ฐิตเมโธ
38.	นายวรจักร ทรงภูมิ	สุทฺธมโน
39.	นายสมบุรณ์ วงศ์สุวรรณ	ธมฺมิโก
40.	นายทวนทอง ศรีปัตตา	จนฺทสาโร
41.	นายบุญจันทร์ บุญสิทธิ์	เขมิโย
42.	นายกุศล จ่ายกระโทก	ญาณวโร
43.	นายเกียรติ เทือกศรี	ภูริปัญญา
44.	นายจ่านงค์ จิมรักษ์	โสธโน
45.	นายทองดี บุญหล้า	วราโก
46.	นายสถิตย์ แพงจันทร์	อภิปัญญา
47.	นายคณิ่ง เกตุยงค์	คุณากร
48.	นายวิเชียร สมบัติตรา	โชติโย





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
49.	นายสถิตย์ ดรพระศรี	ฉนวนโร
50.	นายสมพร ดีเมืองชัย	คุณนุตโต
51.	นายพิทยา วงศ์สุรินทร์	ฐิตญาโน
52.	นายสุรชา พรหมมุข	อินทปญโญ
53.	นายอุดม เจียมพรม	สุรกุโข
54.	นายทรงคุณ จันทรเปล่ง	นิทโทร
55.	นายสัมฤทธิ์ อรัญยิ่ง	อภิอนุโท
56.	นายทองสุข เหล่าศรีเรียง	สุจิตโต
57.	นายวิไลย์ ภูแฮมศรี	มงคลโ
58.	นายอำพล ศรีไสย์	อศุคคมโม
59.	นายชัยรัตน์ สายเมือง	อนุตโตโร
60.	นายพินัย หาญชัย	ปริปุกโณ
61.	นายคำตัน ภู่องใส	ยโสธโร
62.	นายเต็มศักดิ์ เนื่องอุดม	สณญโม
63.	นายนิกร กันทาง	คุณากโร
64.	นายธวัชชัย เนื่องศรี	จันทปญโญ
65.	นายเอนก สว่างศรี	ชาคโร
66.	นายปัญญา ธรรมลังกา	อติภทโท
67.	นายสมชาย ไชยเหมือน	ชนุตติโก
68.	นายอาคม วิชาติ	หาสธมโม
69.	นายนิรันดร์ พิมบุตร	โสมสวโร
70.	นายธวัชชัย พิลาหา	ธมมทินโน
71.	นายณัชพงษ์ วงผักเบี้ย	เขมรโต
72.	นายสุรศักดิ์ เกสร	คัมภีรปญโญ
73.	นายอดิศร มาอัน	เทวธมโม



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
74.	นายสุนา เ็นองวรรณะ	วิสุทฺโธ
75.	นายวิมล ศิริกิจ	กิตติสมฺปนฺโน
76.	นายประดิษฐ์ โพธิ์สม	นีนวณฺโณ
77.	นายสังเวียน อรรควาล	สิริปญฺโญ
78.	นายทวี ทองคำ	ทวิโร
79.	นายสัญญา เหล่าชัย	สุเมโธ
80.	นายบุญเพ็ง เหล่าชัย	ปวโร
81.	นายเสกสรรค์ นุกันหา	สุชาโต





อำเภอเขียงยี่น

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
1.	นายนิราศ รัตนะ	ภูมิพลรัตนปัญญา
2.	นายน้อย สีหาลำมะนา	ภูมิพลอริยาปัญญา
3.	นายปิ่น สีจุลลา	ภูมิพลสนธิธรมโม
4.	นายเจน อินทรวินิจ	ภูมิพลกตปัญญา
5.	นายประสิทธิ์ ชินแสน	ภูมิพลจารุณุโณ
6.	นายคำ โคตรหลักคำ	ภูมิพลอริปัญญา
7.	นายบุญเลี้ยง จันทร์อุทัย	ภูมิพลขนุดิพล
8.	นายอรุณ พลไทยสง	ภูมิพลวายุโม
9.	นายอ่อน สีสม	ภูมิพลไชสโก
10.	นายสววย สารยศ	ภูมิพลปัญญาสุไร
11.	นายศิริ กงเพชร	ภูมิพลตณูหงุไโร
12.	นายบุญเลี้ยง นามมูลตรี	ภูมิพลฐานธรมโม
13.	นายหนูน บัวเมิน	ภูมิพลจตุตโร
14.	นายบุญถม สิงห์กาไม้	ภูมิพลวิโร
15.	นายเกตุ รักษาศิลป์	ภูมิพลกนุดสีไล
16.	นายแก้ว วงศ์สุวรรณ	ภูมิพลธรมทินุโน
17.	นายสากล กุวะสาร	ภูมิพลขนุดิสุไร
18.	นายโสภา ไพร์ศรี	ภูมิพลยโสโร
19.	นายหนูเล็ก โสสว่าง	ภูมิพลนุทธิโก
20.	นายทอง ชินแสน	ภูมิพลขนุดิธรมโม
21.	นายเสถียร สีดาช่วย	ภูมิพลอกาลิโก
22.	นายไสว จระคร	ภูมิพลกิตติวิฑูโร
23.	นายสมร ชันถม	ภูมิพลภักขิตธรมโม



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	สาขา
24.	นายโกศล กงภูเวศน์	ภูมิพลปัญญาโร
25.	นายสมพงษ์ กาฬพันธ์	ภูมิพลดาวโร
26.	นายเล่ห์ พันธุ์เดช	ภูมิพลฐานนุกุโธ
27.	นายบัวพันธ์ บักกังเวสั้ง	ภูมิพลอนาลโย
28.	นายเกษม ร่ำเรือง	ภูมิพลคณกริรปญโย
29.	นายปรีชา วิโยธา	ภูมิพลสนธิภูมิโร
30.	นายกฤษณะ นาใต้	ภูมิพลปัญญาวชิโร
31.	นายเรืองศักดิ์ ไพศาลธรรม	ภูมิพลสนธิพิโล
32.	นายเพิ่ม สีหาทับ	ภูมิพลปกสุโร
33.	นายกิจจารักษ์ วงษ์กุดเลาะ	ภูมิพลดาวรรณโม
34.	นายบัญชา ดวงทิพย์จันทร์	ภูมิพลญาณวีโร
35.	นายทศพร บริบูรณ์	ภูมิพลขณติคุโธ
36.	นายธีระวัฒน์ กุวะสาร	ภูมิพลกตปญโย
37.	นายสำ หงส์สีทอง	ภูมิพลอริยมโม
38.	ส.ต.อ.สุเวช นาลสำลี	ภูมิพลจิตตรมโม
39.	นายพิชัย ลองคำ	ภูมิพลรัตนปญโย
40.	นายนาฏศิลป์ แสนวง	ภูมิพลโชติตรมโม
41.	นายสถิตย์ โคทนา	ภูมิพลชุตตรมโม
42.	นายสุวิทย์ อุทัยเรือง	ภูมิพลเขมโก
43.	นายคมกฤษณ์ บุญเลิศ	ภูมิพลโขมโก
44.	นายยงยุทธ ประจง	ภูมิพลฐานิสสุโร
45.	นายสมศักดิ์ คำบุญเกิด	ภูมิพลขณตสิโล
46.	นายศุภชัย คาคสนิท	ภูมิพลสุจิตโต
47.	นายสนอง เศษไม้	ภูมิพลสุขมโน
48.	นายชำนาญ แมนเมือง	ภูมิพลโชติปญโย





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
49.	นายพิสิทธิ์ ภูเลี่ยมคำ	ภูมิพลปสุโต
50.	นายทีปกร สิงห์โยธิน	ภูมิพลอนุตโร
51.	นายสถิตย์ ศิริวัง	ภูมิพลกิตติวฑฒเณ
52.	นายธนาภัทร ศรีชุม	ภูมิพลกิตติธรมโ
53.	นายวิชิต แสนเหล่า	ภูมิพลคารโว
54.	นายยงยุทธ สีใสดา	ภูมิพลปสนุโน
55.	นายชลัมพล ฐุประแจะ	ภูมิพลปสนุนจิตโต
56.	นายสิปนนท์ สีนาดวง	ภูมิพลสุปฏิปโน
57.	นายกิตติพงษ์ นามโนรินทร์	ภูมิพลชุตินุโร
58.	นายประวิทย์ ขาวนอก	ภูมิพลฐานธรมโ
59.	นายสุรศักดิ์ ดังชี	ภูมิพลฐิติปญโญ
60.	นายบุญชู ปานเอี่ยม	ภูมิพลอคครมโ
61.	นายเรืองวิทย์ อันทะนิล	ภูมิพลปญญาทีโป
62.	นายวุฒิสักดิ์ สิงห์ค้อ	ภูมิพลทีปธรมโ
63.	นายพิมล แสนวัง	ภูมิพลผาสูกิ
64.	นายมาโนช บุญเรืองวัตร	ภูมิพลผคคุเณ
65.	นายทวิช โพธิ์หล้า	ภูมิพลปริสุทโร
66.	นายหนูไกร ไชยพิเดช	ภูมิพลอุตุตโ
67.	นายหนูเพี้ยน สมปิต	ภูมิพลอาทิตย์ใจ



อำเภอนาเชือก

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
1.	ว่าที่ พันตรีวีรยุทธ ไวกาษ	ภูมิสีโร
2.	ด.ต.วีระวัฒน์ ทูลมาลา	ภูมินาโค
3.	นายภานุวัตร ภูวนารถ	ภูมิโก
4.	นายสัมฤทธิ์ แสนมอม	ภูมิทโร
5.	นายศักดิ์วัฒน์ มะโนชาติ	ภูมินุโร
6.	ว่าที่ ร.ต.ชัชวาลย์ ภวภูตานนท์	ภูมิตโร
7.	นายยุทธพงษ์ เชาว์สันเทียะ	ภูมิตโม
8.	นายสมชาย มุ่งร่มกลาง	ภูมิโช
9.	นายสมัย กองสา	ภูมิปัญญา
10.	นายสมบุญ นามคุณ	ภูมิปัญญา
11.	นายวิทยา เทียงคำ	ภูมิทีโป
12.	นายเจริญ ปินะโต	ภูมินาโค
13.	นายเลื่อน เกษแสนศรี	ภูมिवโร
14.	นายเจียม ดีสุด	ภูมิธมโม
15.	นายไชยณรงค์ มงคลชู	ภูมิธญา
16.	นายคำภีร์ ทศแก้ว	ภูมิจกโก
17.	นายฐานิช สีหาบุตร	ภูมิสกโก
18.	นายสีจันทร เทียบไชย	ภูมิสทโร
19.	นายชารี สีสวย	ภูมิจโซ
20.	นายเฉลิม ไชยมาตร	ภูมิศิริโก
21.	นายนิคม ฝ่ายสิงห์	ภูมิฐิต
22.	นายอพิเชษฐ ฝ่ายสิงห์	ภูมิปติโก
23.	นายธีรศักดิ์ แदनราศรี	ภูมิงกร





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
24.	นายเฉลียว เทพชมภู	ภูมิวิริโย
25.	นายเรือง สมบัติศิริ	ภูมิเสฏฐโร
26.	นายพรมมา ต่านโนรา	ภูมิสาโร
27.	นายเรียน ควรรณอก	ภูมิคุตโต
28.	นายเจริญ แสนยันต์	ภูมิภาโร
29.	นายสุด ประมาระตา	ภูมินนุญโญ
30.	นายสุทธิศักดิ์ เทียงคำ	ภูมิปญฺธิโต
31.	นายพงศ์พิทักษ์ เทียงคำ	ภูมิยุตโต
32.	นายอาคม เจริญราช	ภูมิสุนทรโร
33.	นายอุดม ประทุมมา	ภูมิอาทรโร
34.	นายธีรเชษฐ ใหม้คามิ	ภูมิธีรปญฺโญ
35.	นายอดิศักดิ์ มุ่งชู	ภูมิบริปญฺโญ
36.	นายสนั่น นามปราศัย	ภูมิธีโร
37.	นายสมภาพ ชินโคตร	ภูมิภูโต
38.	นายคำผิง ประสาระเอ	ภูมิชาโต
39.	นายเคน สอนเสนา	ภูมิสุวรรณโณ
40.	นายทศพล แผงเกษร	ภูมिरังสิโก
41.	นายจันทร์ ชินโคตร	ภูมิตุโล
42.	นายบุญช่วย เตชะแก้ว	ภูมิเตโช
43.	นายบุญศรี ปิตตมาตา	ภูมิญาโณ
44.	นายสนอง โสม์จจา	ภูมิจูมโก
45.	นายลี ปะภาวะ	ภูมิจูมภิตโต
46.	นายอนุกุล ศิริมาลา	ภูมิปาโล
47.	นายบัน เทียบสี	ภูมิपालิตโต
48.	นายไสว ทองเป่าด์	ภูมิอิทธิโต



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
49.	นายจุมพล อูปะทา	ภุมิสฺสจฺฉินฺโณ
50.	นายไสวัตร พิมพ์ท่ามา	ภุมิมานิตโต
51.	นายเฮียง ปะโมทะโก	ภุมิชาติโย
52.	นายสมเกียรติ สอนเจริญ	ภุมิสฺสโช
53.	นายบุญจันทร์ ประทุมมี	ภุมิอากาศโร
54.	นายนายขัน บุญจันทา	ภุมิสฺสทุโร
55.	นายทวี บุปผาโน	ภุมิสฺสทิโร
56.	นายศักดิ์ กรงทิพย์	ภุมิสฺสคณฺโฑ
57.	นายสนอง สงเปลือย	ภุมิลาโม
58.	นายบุญโฮม แคนเสาร์	ภุมิเทโว
59.	นายธนบดี จันลา	ภุมิตฺตภูริฐู
60.	นายสายัญญ์ แสนโฮง	ภุมิสฺสโว
61.	นายสายัญญ์ บักกาเล	ภุมิวงฺคโต
62.	นายสุภาพ แก้ววันนา	ภุมิสฺสโล
63.	นายบุญชู ตลอดโรสง	ภุมิวินฺโปล
64.	นายณัฐพล ณะโรสง	ภุมิวโร
65.	นายทองสุข เนียมนอก	ภุมิคฺคินฺโณ
66.	นายบุญทัน ประดั่งขาโต	ภุมิกุลญาโน
67.	นายฉลองชัย เลโรสง	ภุมิอลงฺกาโร
68.	นายประสิทธิ์ชัย ทุมปัต	ภุมินนุโท
69.	นายน้อย พุนศรี	ภุมิมคฺโค
70.	นายโสภา โฮมชิน	ภุมิโสภโณ
71.	นายประสาท เขียวขำ	ภุมิปสาโท
72.	นายคำกอง สิมลี	ภุมิสฺสทุโร
73.	นายชม ภูวงษ์	ภุมิวโร





อำเภอนาคน

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล		ฉายา
1.	นายนิวัฒน์	อัญชุลี	กิตติสมปุ่น
2.	นายประเสริฐ	ธนาเดชาวัฒน์กุล	ญาณวโร
3.	นายทองปุ่น	นิถาทานัง	คุณังโร
4.	นายดุสิต	โชคสวัสดิ์	สุจินโณ
5.	นายก่อพงศ์	ภิบาลจอมมี	สุเมธโส
6.	นายเกษมสันต์	ปัตตาเนย์	เชมธมโม
7.	นายสุทนต์	ปะนามะกา	ปิยสีโล
8.	นายประยุทธ์	ประสังขินี	ปภากรโ
9.	นายไอรส	ปะกาธา	ปญญาพหุโล
10.	พระเศก	ไชยประโคม	นริสสุโร
11.	นายสุรสิทธิ์	เจริญสุข	สุโขโต
12.	นายทองล้วน	ปลายไม้	อดตทีโป
13.	นายพูลศิลป์	วาทรีบุญเรือง	ภูริปญโญ
14.	นายบัณฑิต	บั๊กกะทานัง	ปญญาวฑฒโก
15.	นายวีระชาติ	ประโคทัง	โชติวโร
16.	นายสุระชัย	ศิลาศรี	สุธมโม
17.	นายสุวรรณ	บุญทา	วชิรอุโร
18.	นายสอน	บั๊กกาวะเล	รกขิตสีโล
19.	นายจันทร์	ศรีภูมิชน	วรปญโญ
20.	นายทองดา	ปัตตาเคนัง	สุภาทโร
21.	นายอุ้น	แคนติ	สุภาจาโร
22.	นายพวน	สนิท	ถิรจิตโต
23.	นายโหรี	เททะสังข์	สนุดมโน



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	สาขา	
24.	นายบุญเพ็ง กองตุ้ม	จรรยาโม	
25.	นายสมาน ปักกาโล	สมจิตโต	
26.	นายถนอมศักดิ์	เอ็นแคน	กตสโร
27.	นายมานะ ประดิษฐ์ขัง		อภิมนุษโ
28.	นายถาวร มิควัตร		ปญญาโคโม
29.	นายสัมฤทธิ์ ลากาชะโก		สุชาโต
30.	นายนิชัย สาแก		ชยวุฒโ
31.	นายวิเศษ วงศ์นุกูล		ธีรวิโร
32.	นายปิยะพงษ์ ปะนาญเต		ฐานิสโร
33.	นายสมคิด คำจันวงษา		ฐานวุฒโ
34.	นายศิลาฤกษ์ สอนบุญชู		ถาวรจิตโต
35.	นายวัชรินทร์ โคตรศักดิ์		โชติธมโ
36.	นายสาธิต กุทธิณรงค์		ปญญาวุฒโ
37.	นายไสว บ่อมจาหยับ		มหาลาโ
38.	นายอานันท์ ปาसानุตร		ถาวรจิตโต
39.	นายแหล่ง พระโคศรี		มาคุโณ
40.	นายเหลียว จันทิ		กตคุโณ
41.	นายสมบัติ หล้าสุดตา		รตนโชโต
42.	นายเสกสรรค์ ปัตตาเคลา		ธนิสโร
43.	นายสมศักดิ์ มะลาพิมพ์		กิตติปาโล
44.	นายดาวเรือง ปะนามะเต		ปภาโร
45.	นายประพันธ์ จันเต		สุภาโ
46.	นายบุญมี รุมชะเนาวิ		ฐิตสทุโ
47.	นายบุคดี รสแดงนอก		ติสสุโร
48.	นายวิทยา แก้วฝายนอก		วิทยาโณ





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	สาขา
49.	นายไพศาล ชาญชำนาญ	มหาวิโร
50.	นายโยธิน ผลอุดมสาร	มหาบุญโญ
51.	นายสมพงษ์ พงษ์สวัสดิ์	ทีปธมโม
52.	นายพันธ์ ปินะตา	โชติธมโม
53.	นายสันติ เบิกขุนทด	สนุดจิตโต
54.	นายอุดม เกตุแสนศรี	อุตุตโม
55.	นายสิทธิ ภูตะดา	สิทธิชโย
56.	นายพรมมา ภัคคีตุลละ	พรหมสุโร
57.	นายสาย เดชคุณรัมย์	อนาลโย
58.	นายเสถียร จันทร์ชูเสถียร	จันทวิไล
59.	นายทวีด จิระอร	ขนติโก
60.	นายวิทยา หารโกทา	มหาวิโร
61.	นายทองพูล พรหมฤทธิ์	ธิธมโม



อำเภออย่างสี่สุราช

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ภาษา
1.	นายหนูเพียร จัฑทเขต	สิริภทโท
2.	นายบุญศรี นามมนตรี	มนุตรีโร
3.	นายเหลา บุปผามาลา	บุปผวณฺเณ
4.	นายคำตัน มะโนมัย	ธีรปญฺตญ
5.	นายเครื่อง เนตรคำ	นิลวณฺเณ
6.	นายเสาร์ เนตรคำ	อากสุสโร
7.	นายพรมมา พลวิเศษ	กมโล
8.	นายสุด เบญจจิต	สีลปญฺญโณ
9.	นายทองสา จันวงษา	รวีวณฺเณ
10.	นายมังกร บัวสาย	กตปญฺญโณ
11.	นายแสวง คะกะเนปะ	คเวสโก
12.	นายสุวรรณ คาระโก	สุวณฺโร
13.	นายพวง แสนนุกดี	สุวณฺโณ
14.	นายบรรเลง แก้วผลึก	รัตนปญฺญโณ
15.	นายคำมุด ไชยมาคำ	ชยธโร
16.	นายทองสา แสงประเวช	ปวรเมโร
17.	นายทวี กัตโร	ปญฺญาโร
18.	นายบุญมา แสนสร้อย	บุญฺญาโน
19.	นายสมัย ปิณะถา	ปิยธมฺโม
20.	นายสมบุญ นางสีคุณ	ปริปญฺโณ
21.	นายสุทัศน์ ชำนาญ	สุทสุสนโณ





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
22.	นายสมบัติ สาระภิมย์	สารภทโท
23.	นายโอกาส จิตรโรตง	โอภาตส
24.	นายประยูร นาสีคุณ	คุณงกรโร
25.	นายสง่า บังกาวงค์	สมาคโต
26.	นายอุทัย ไชยโม	อุทโย
27.	นายประจักษ์ ดวงมาลัย	จกวโร
28.	นายวิม จันทร์พลแสน	จหนทวิโส
29.	นายสร้อยทอง วงศ์วิลาศ	วงภูโต
30.	นายวิเชียร พิมพ์สอบ	วชิโร
31.	นายอำพล วัฒนโก	วทฒนพตล
32.	นายถวิล อินตุ้ม	อินทปญโญ
33.	นายวิชัย เชาระกำ	วิชโย
34.	นายบุญตา ทองย้อย	อินทปญโญ
35.	นายสมาร คาระโก	สุขมงคล
36.	นายสุรียา ภูคำศักดิ์	สุขเมธ
37.	นายวินัย พิศवास	วินโย
38.	นายเชาวลิต แส่นหล้า	ชวณปญโญ
39.	นายประจักษ์ มะลาวัล	อภิปญโญ
40.	นายทวี ศรีบุญเรือง	สิริปญโญ
41.	นายสันติ สะอาดล้วน	สนุดจิตโต
42.	นายธีระพงษ์ พวงศรีคุณ	ธีรวโส
43.	นายพรชัย วารัมย์	วรชโย
44.	นายจักรพงษ์ คำสุวรรณ	จกทวงโส





ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
45.	นายอาทิตย์ แพงพงษ์มา	อานนุโท
46.	นายสมพร จิตเกาะ	สมจิตโต
47.	นายบุญธรรม ไกรจันทร์	ปัญญาคโม
48.	นายน้อย จิตโธสง	จิตตทโม
49.	นายสวรรค์ คำวงษา	สุวณณวงโส
50.	นายคำพอง แสงงาม	อุตตโม





อำเภอแกดำ

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล		ฉายา
1.	นายทองสุข	พันชมภู	สิริสาโร
2.	นายสังข์ทอง	ทองภูบาล	จนทสาโร
3.	นายสมพันธ์	แก้วหอม	เดชวโร
4.	นายวิเชียร	โบราณมูล	อุตุตโม
5.	นายทองวัน	ทำสุนา	จนทวโร
6.	นายกวี	สุทธิไชยา	โชติปญโญ
7.	นายประมวล	ชาวเรือ	ชินวโร
8.	นายเดิน	จันทกล	สนตจิตโต
9.	นายวิเชียร	ด้วงคำจันทร์	จารุวณโณ
10.	นายบุญธรรม	วังหอม	ฐิตสีโล
11.	นายวิจิต	โคตรประทุม	สุจิตโต
12.	นายนิคม	รัตนะไพ	จารุรมโม
13.	นายธิพิรักษ์	แก้วก่อง	ยโสธโร
14.	นายเคนน้อย	มาตวงแสง	อภิณฺโท
15.	จ.ส.ต.สุภาพ	จันทฤทธิ์	สิริปญโญ
16.	นายคำเวียง	สุโพธิ์	อภากโร
17.	นายเฉลียม	พรหมโชติ	พรหมชโต
18.	นายอนุพงษ์	สุทธิไชยา	ปญญาวโร
19.	นายเจริญพันธ์	มาตวรรษ	จกกวโร
20.	นายประสิทธิ์	บัวบาน	ตปสีโล
21.	นายวิบูลย์	รักษาภักดี	เดชรมโม
22.	นายปริญญา	รัชชนะกุล	ญาณวโร
23.	นายสุพี	หินนนท์	ปยุตโต



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
24.	นายบรรจง รักษาราช	กตบุญโญ
25.	นายโสภี สุโพธิ์	ถิรจิตโต
26.	นายศรายุทธ ด้วงคำจันทร์	สารโท
27.	นายสมใจ สุขบุตรดี	ชุตติบุญโญ
28.	นายราชันย์ ไชยมณี	อานนุโท
29.	นายอุเทน พิมพินทอง	เดชโร
30.	นายสมเขต ทองภู	สุภโท
31.	นายจงเกียรติ สุโพธิ์	อาทโร
32.	นายชานน น้อยเสนา	สุวโจ
33.	นายปิยะพงษ์ บุญทันเสน	ปกสสโร
34.	นายเอก มาโคตร	ฐานกรโร





กิ่งอำเภอภูทราง

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล		ฉายา
1.	นายบุญกอง	บุหรัน	อธิปญโญ
2.	นายแก้ว	จำปามูล	อธิจิตโต
3.	นายอรัญ	รัตนพร	รัตนวโร
4.	นายจันทร์ทา	ศรีชะโคตร	จนทสโร
5.	นายปี	ศรีसान	อนาลโย
6.	นายเหง้อม	ศรีจันทร์ไตร	ฐิตวุโส
7.	นายชำนาญ	ศรีกงพาน	สนตจิตโต
8.	นายสว่าง	สีมารักษ์	สนตมโน
9.	นายคำดี	ไสยะมะนน	คุดตวโส
10.	นายแป	พุทธตาเต	จกกวโร
11.	นายบัวเรียน	เปภักดี	ติสสวโร
12.	นายหนูกัน	เฮียงโฮม	ฐิตธมโม
13.	นายบุญหนา	โนวะ	สิริจุนโท
14.	นายหัด	ภูจำปา	ฐานปญโญ
15.	นายหนู	สุนรักษา	อนุตตโร
16.	นายทอง	แสนจันศรี	จนทวโส
17.	นายจรัส	บุรีมาต	จนุทธมโม
18.	นายสัมฤทธิ์	คำพันธ์	จนุทโขโต
19.	นายสมจิตร	โคตรมงคูล	สมจิตโต
20.	นายเดช	ราชมะโรง	เดชธมโม
21.	นายสุนทร	รัตเมือง	สุนทโร
22.	นายสุพัต	โพธิ์สุวรรณ	ฐานวีโร
23.	นายบุญเนียน	เรียนรู้	อนงคโน



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
24.	นายบุศดา วันheim	กนตวิโร
25.	นายทองลา เพชรทอง	ปญญาโร
26.	นายทองสา อั้นชั้น	อภิณฺโท
27.	นายสมชาย ธารจันทร์สี	ฐิตมโน
28.	นายธีรภัทร์ ชมภูบ่อ	ธีรภทฺโท
29.	นายวิรัตน์ ไชยนิคม	วิรัตโน
30.	นายสุพัฒ มาชา	สุวฑฺฒโน
31.	นายคำสา รองศักดิ์	ยโสธโร
32.	นายควร ชันใจ	ปกสฺสโร
33.	นายประยูง กานหลง	ปโมทิตโต
34.	นายวีระศักดิ์ สุทธิแสน	วีรสกโก
35.	นายชาญชัย ชัยบัง	จนฺทูปโม
36.	นายสมควร เทียงเดช	ฐานุตฺตโร
37.	นายอิสรา พัชรภักดี	ปิยธมฺโม
38.	นายวสันต์ สิงหนนท์	กนตสีโล
39.	นายฤทธิรงค์ มูลเสาร์	ปญฺญานนฺโท
40.	นายวิโรจน์ กองเมืองปัก	วิโรจโน
41.	นายภูมินทร์ สาคุณ	จินตตามโย
42.	นายวัชรินทร์ ไชยปัญญา	กิตติสาโร
43.	นายนพดล หนูณี	เตชวโร
44.	นายปริญญา กองเมืองปัก	ปริญญาโณ
45.	นายนพดล ดันเสดี	ถิรปญฺโญ





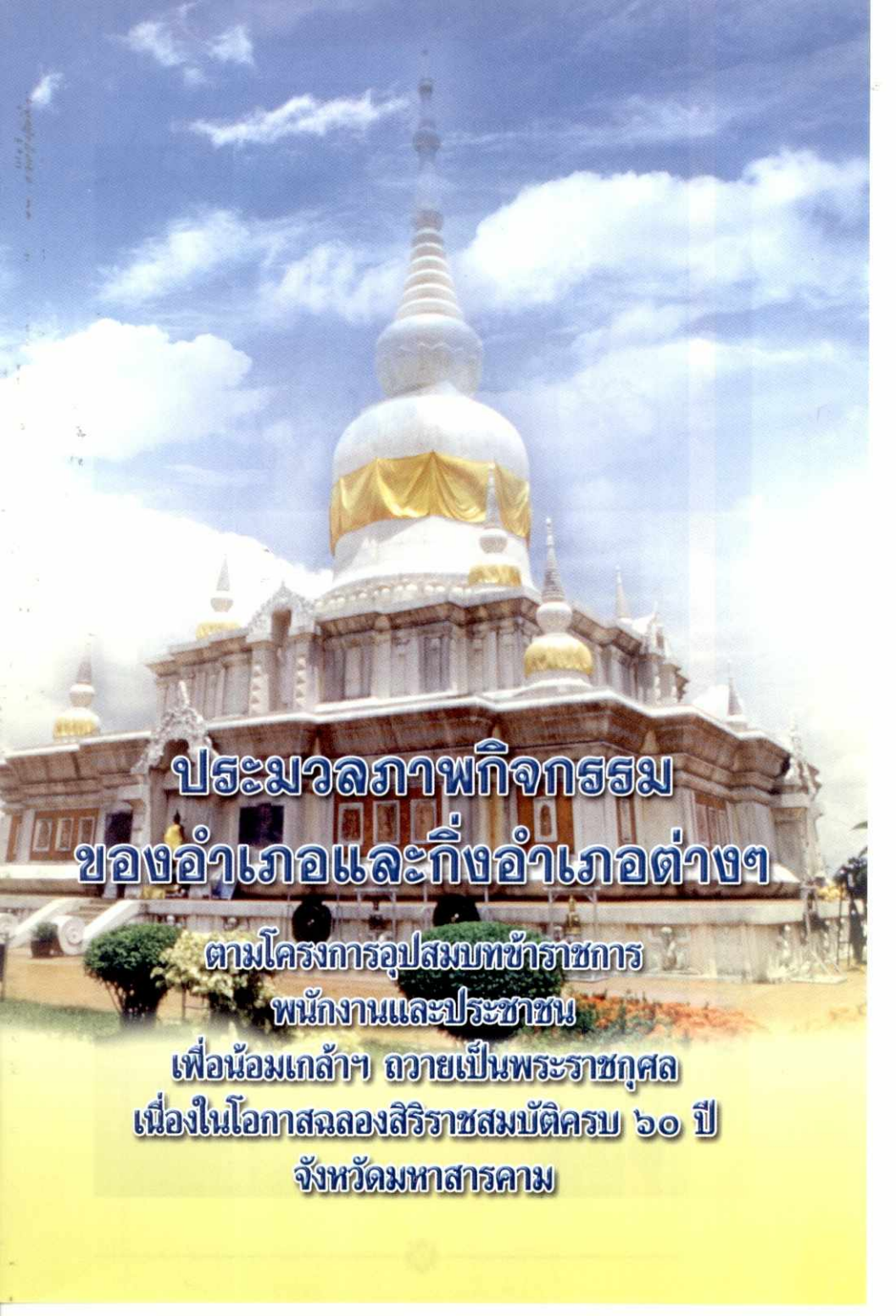
กิ่งอำเภอชื่นชม

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ฉายา
1.	นายไพโรจน์ จันดี	โชติปัญญา
2.	นายบุญชวน ภูแหม่โชติ	โกวิท
3.	นายวิสัย พิณไสตา	เทวธมโม
4.	นายสายสวาท หงษ์สีทอง	กตธมโม
5.	นายทองอินทร์ กุซิว	กิตติญาโณ
6.	นายจำปี เลพล	สิริธมโม
7.	นายทองม้วน ทันตะรี	อธิปัญญา
8.	นายอนันต์ เลพล	พุทธญาโณ
9.	นายอิสระพงษ์ พลเสนา	จารุวณฺโณ
10.	นายจักรพงษ์ พันเดช	ธมฺมวโร
11.	นายอำพล โสมาบุตร	สิริสาโร
12.	นายบุญธรรม นาคสุนทร	จันทโชโต
13.	นายชลธิ์ ไพร์ทอง	กิตติปัญญา
14.	นายสากล ประทุมมา	กนฺตสีโล
15.	นายประยุทธ์ บุตราศรี	ปัญญาวโร
16.	นายประยูร บุตราศรี	ฐานวิโร
17.	นายคำสัน ศิริสม	จารวณฺโณ
18.	นายสุรศักดิ์ สังสีโว	ถามวโร
19.	นายวุฒิไกร แก้วใส	กตสาโร
20.	นายคมสันต์ ไฉน	อนาลโย
21.	นายประวิทย์ ศรีไชยทอง	จันทูปโม



ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล		ฉายา
22.	นายศุภชัย	ศรีมูลเขียว	สิริคุตโต
23.	นายบุญถม	ศรีวิชัย	ติงขปญโญ
24.	นายกิตติพงษ์	มานะณีย์	ปยุตโต
25.	นายสมควร	เหล่าจุม	ธมฺมวโร





**ประมวลาภาพกิจกรรม
ของอำเภอและกิ่งอำเภอต่างๆ**

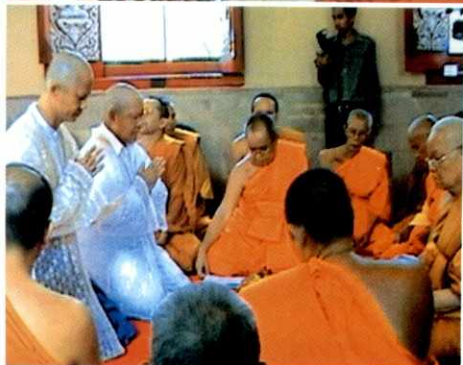
**ตามโครงการอุปสมบทข้าราชการ
พนักงานและประชาชน**

**เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศล
เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี**

จังหวัดมหาสารคาม



อำเภอเมืองมหาสารคาม



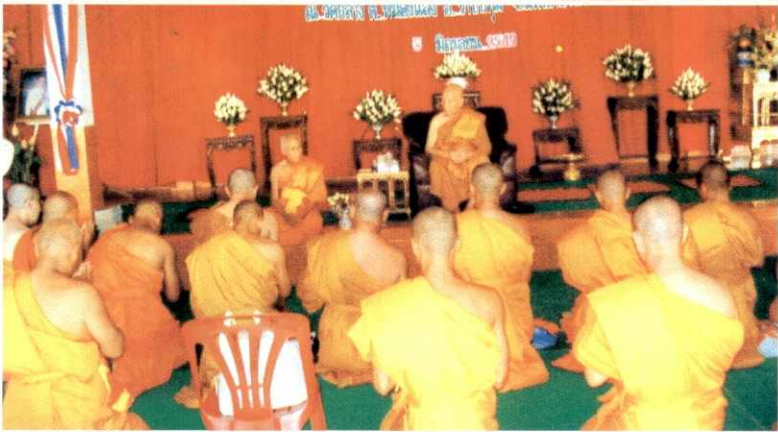


อำเภอเมือง





ဝိပဿနာ



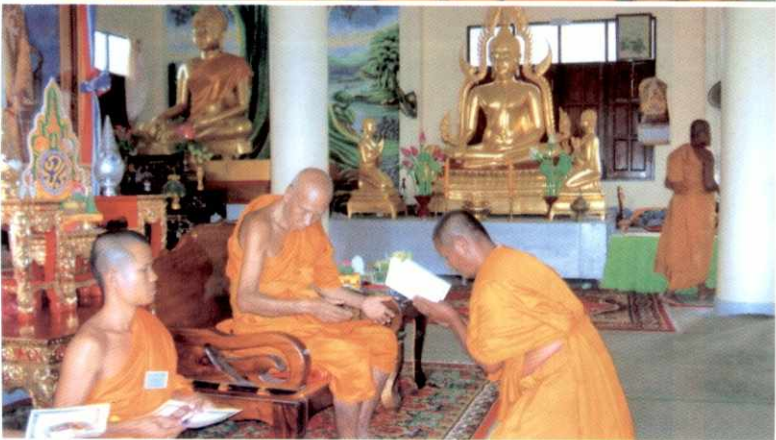


อภินิหารพิสัย





อํานตอพยภคณุมิพิลย





อำเภอรัตนบุรี



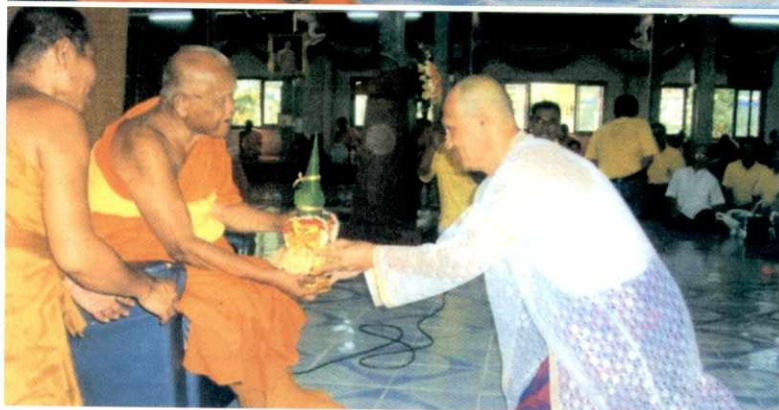


อำเภอเขียงขี้



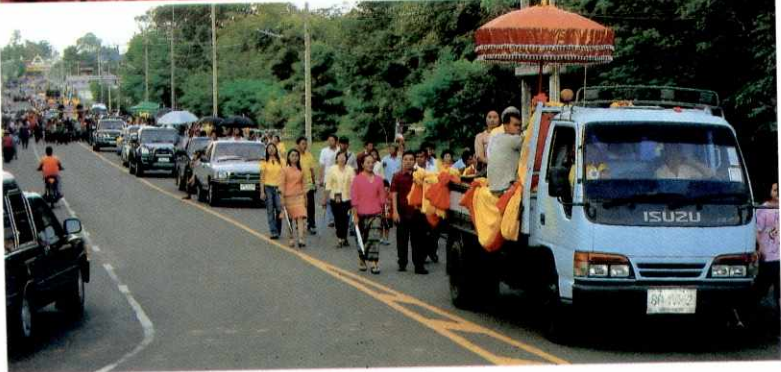


အံ့ဏတပိဇာ





ອຳນາດອຸທຸນ





อัมมอภยวิสูตร





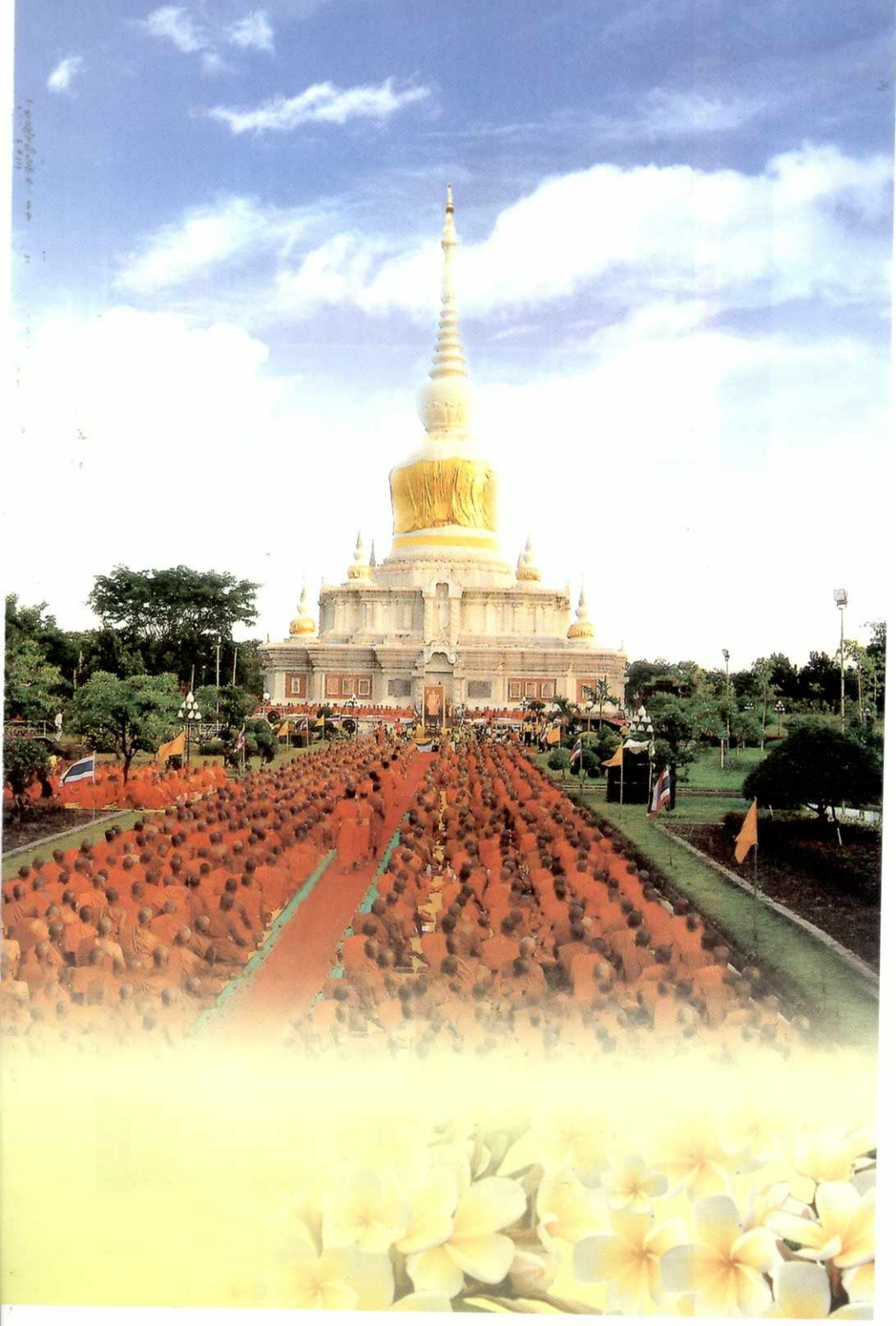
กิจกรรมถวาย





ถึงอำเภอขึ้นบม









คำขวัญจังหวัดมหาสารคาม

พุทธมณฑลอีสาน ต้นฐานอารยธรรม
ฟ้าไหมล้าเลอค่า ตักศิลานคร



พระธาตุนาดูน



ปูแป้ง



แก่งเลิงจาน



สินค้า OTOP

ที่ปรึกษา

1. นายชวน ศิรินันท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
2. นางสาวสุมาลี ศิรินันท์พร นายกเหล่ากาชาดจังหวัดมหาสารคาม
3. นายรังสรรค์ เพียรอดวงษ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม
4. นายเรืองศักดิ์ มหาวิทยาลัยมนตรี รองผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม

คณะทำงาน

1. นายวิโรฒ มีแก้ว ปลัดจังหวัดมหาสารคาม
2. นางสาวกุลวัลย์ สุภัทรพาหิรผล หัวหน้าสำนักงานจังหวัดมหาสารคาม
3. นายดำรงค์ อิมวิเศษ จ่าจังหวัดมหาสารคาม
4. นายพิพัฒน์ คันทธา เจ้าพนักงานปกครอง 7
5. นายพรพงษ์ศ์ วัชรสุนทร นิติกร 7 ว
6. นางสาวดาวน เวชรัตน์ะวัฒน์ เจ้าพนักงานปกครอง 6
7. นายกฤษ ไพร์ห์หล้า เจ้าพนักงานปกครอง 6
8. นางสาวศมนนันทน์ ภูทะวัง เจ้าพนักงานปกครอง 5
9. นายประพันธ์ศักดิ์ บุตรรัตน์ เจ้าพนักงานปกครอง 5
10. นางอรรณน นุตตะดี เจ้าพนักงานปกครอง 5
11. นายสุทิน เฉลิมวสุธา เจ้าพนักงานปกครอง 3
12. ข้าราชการกลุ่มงานปกครอง ที่ทำการปกครองจังหวัดมหาสารคาม
13. ลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง (สย.) กลุ่มงานปกครอง ที่ทำการปกครองจังหวัดมหาสารคาม

